

DOMOVINA

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana, Knafljeva ul. št. 5. II nadstrop., telefoni od 3122 do 3126 Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711.

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9, polletno 1b, celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno 12, polletno 24, celoletno 48 din. — Amerika letno 1 dolar.

Vesel božič želimo vsem bralcem in bralkam!

Kdor širi „Domovino“, krepí narodno zavest

Letošnje božične praznike bomo praznovali precej podobno kakor med svetovno vojno. Nismo sicer v vojni, toda gospodarske posledice vojne v Evropi trkajo tudi na naša vrata. Draginja je in blaga ni na razpolago toliko kakor pred vojno. Vsa zadnja leta smo vzdihovali zaradi gospodarske stiske, a kaj naj storimo zdaj, ko smo kolikor toliko potegnjeni v draginjski vrtinec po krivdi drugih? Mislimo, da smo lahko kar zadovoljni, da nam vsaj hrane ne manjka.

Tudi bati se nam ni treba ničesar. S sosedi živimo v miru, a za vsakogar, ki bi ogražal našo svobodo, imamo pripravljeno vojsko. Jugoslavije, ki pomeni naše narodno življenje, ne damo nikomur. Bodimo narodno ponosni in ne poslušajmo malodušnih hlapčevskih duš, ki govori iz njih suženjska kri. Prav tako zavračamo izdajalce, ki nas hočejo zavesti na krivo pot.

Naši prijatelji in prijateljice, ki že leta in leta berete »Domovino«, veste, da vam je naš list bil zmerom dober vodnik in dober svetovalec. Navezali ste se na naš list in zadovoljni ste z njim, kakor lahko presodimo iz ponavljajočih se pismenih izjav številnih naših naročnikov in naročnic, zato mu ostanite tudi v naprej zvesti in širite ga, da se bo z »Domovino« vred krepil tudi nacionali-

zem, ki ga naš list dviga med narodom. Nacionalizem in neomajna nacionalna disciplina sta nam potrebni za obstoj narodnega življenja, kakor je potrebna ribi voda. Čim močnejši bo pri nas nacionalizem, toliko manj se nam bo bati kakršnegakoli zunanjega neprijatelja.

Prijatelji in prijateljice »Domovine«, oprostite nam, da vas spomnemo še na častne dolžnosti do lista. Naj nihče ne ostane dolžan naročnine, od katere list izhaja. Majhen je znesek za naročnino, zato ga lahko vsakdo zmore brez težkoč. Žal nam je, da nekaj naših naročnikov in naročnic ni v vrstah tistih neomajnih naših prijateljev in prijateljic, ki zmerom vestno ob času plačajo naročnino. Žal nam je, da moramo to zapisati. Resnično bi bili veseli, če bi lahko rekli, da je vsa velika družina »Domovine« enako disciplinirana. Naj ne bo ta naš opomin zaman.

Med božičnimi prazniki nam lahko pridobite tudi novih naročnikov in naročnic. To morete doseči brez mnogo besed in s preprostimi sredstvom: dajte »Domovino« brati vsem, ki je še nimajo. Boste videli, da bo marsikje zaleglo. Ob koncu naj še ponovimo naše staro geslo: Naročnik za »Domovino«, »Domovina« za naročnika.

Kmečko vprašanje se bo rešilo s kmetijskim napredkom

Nihče ne dvomi, da je življenje našega kmeta težavno. Njegova zemlja in ves njegov trud mu ne moreta nuditi primernega življenja, kaj šele, da bi mogel kmet izboljšati svoj položaj. Tako se godi kmetu ne le v Sloveniji, temveč tudi drugod po svetu. Zato se vse države trudijo in preudarjajo, kako bi zaustavile nazadovanje kmečkega stanu, ki je močan steber vsake države. Nekatere države uvajajo skupno obdelovanje zemljišča posameznih vasi in tudi skupno opravljanje takšnih del, ki po nepotrebem kratijo delovni silo in trošijo po nepotrebem pripomočke za ta dela. Tako uvajajo na primer v Nemčiji skupne vaške pekarnice in vaške perilnice. Drugod iščejo drugih načinov.

Našemu kmetu, ki živi na majhnih, pogosto prav raztresenih parcelah, ne more nihče očitati, da je len in da bi ga bilo treba vedno sproti opominjati, naj se čim bolj požene, da bi več pridelal. Splošno je poznan silen kmetov napor, ki ga vložijo v svojo zemljo, da vzdrži njegova družina in mu ne propade gospodarstvo. Kmet marljivo in z vsem zanimanjem išče načinov, da bi mogel čim več pridelati. V malem in srednjem

kmetijskem gospodarstvu, ki predstavlja nad 80 odstotkov naših kmetij, je možen samo en način povečanja pridelkov in ta je: boljše obdelovanje zemlje, uporaba odbrana semena in umetnega gnojila. Prvi in glavni pogoj pa je za vse to denar. Brez njega se ne da nič storiti za povečanje pridelkov niti ne za vzdrževanje pridelovanja na današnji stopnji. Brez denarja se tudi ne dajo setve zaščititi pred škodljivci in boleznimi. Večina kmetov nima denarja, zato pa tudi ne more ne povečati in tudi ne presmeriti pridelovanja. Koliko je med nami kmetov, ki nimajo niti svojega semena in najemajo vse leto živino za obdelovanje. Od tega in takšnega kmeta ne moremo zahtevati napredka.

Tudi pri nas so bili storjeni nekateri ukrepi za pomoč kmetu. Ni se tukaj mislilo na dvig kmetijskega pridelovanja kakor drugod po svetu, temveč so hoteli pomagati kmetu na povsem drug način. Že povsem naravna reč je, da pač vsak dolžnik toži, da ga žuli dolg. Tudi naš kmet se je zadolžil v letih gospodarske stiske in je težko nosil breme dolgov. Ne rečemo, da ni bilo umestno, ker se je nekaj ukrenilo v smeri olajšanja tega bre-

mena našemu kmetu. Toda način, kakor se je to izvedlo, ni bil prav nasrečen. Posebno hudo je škodilo čutu pravičnosti in kmečkemu kreditu splošno črtanje dolgov do 25.000 din za polovico ne glede na postanek dolga in ne glede na večino dolžnikov, ki bi lahko plačali ves izposojeni denar. Ta uredba je imela za posledico vedno hujše pogoje za kmečki kredit in je v splošnem slabo delovala na plačevanju raznih drugih kmečkih obveznosti. Zadnji čas se spet čujejo same obljube. Sodimo, da je treba z vprašanjem kmečkih dolgov ravnati previdno ko z jajcem, da ne bo navidezna korist v resnici le škoda.

V sosedni banovini Hrvatski so šli še za korak dalje, ko so onemogočili kmetu vsak kredit s tem, da so mu zaščitili pred rubežnijo in izvršbo domačijo in pripadajoči del broto. Zdaj pa čedalje bolj spoznavajo, da šeno pozdravili to novost kot največjo doposvestva. Kmetje so tamkaj najprej navdušeno imeli tisti, ki so ga obdarovali s to ugodnostjo, pravega vpogleda v kmečke potrebe in koristi. Danes so polni kmečki listi po vsej Hrvatski ugovorov, pomislekov in ugotovitev proti tej uredbi. Hrvatski kmet ne dobi danes nikjer nobenega denarja, ne v denarnem zavodu, ne pri sosedu, niti pri sorodniku ne. Kmet pa ne more živeti brez kredita, ker pride do potrebnega denarja samo takrat, kadar ima kaj prodati, za vmesni čas pa mu je potreben kredit, posebno za primer bolezni ali smrti v hiši. Zgodilo se je tako, da je v bednem hrvaškem Zagorju umrl kmetu oče, pa ni bilo denarja za pogreb. Zaman je iskal kmet denarja povsod in so morali pokopati nazadnje njegovega očeta na občinske stroške. Pa ne samo to. Mnogo kmečkih zadrug je tamkaj pred propastjo, ker ne morejo ne člani načelstva, ne dolžniki več neomejeno jamčiti, ker imajo vse svoje premoženje zaščiteno. Uredba škodi vsakemu kmetu, ki ima posestvo manjše, kakor ga odreja zaščita, ker mu je odvzeta vsaka kreditna sposobnost, pišejo zagrebške »Seljačke novosti« in nadaljujejo: Uredba o zaščiti kmečkega posestva kviri kmeta in kmečko poštenost. Polno je primerov, ki kažejo, da more takšna nepremišljena uredba povzročiti strahotne krivice v sami kmečki hiši, saj ne more po tej uredbi nihče siliti prevzemnika posestva, da izplača svojim bratom in sestram, ki so leta in leta delali doma, že prisojene dote. Prav tako pa tudi lahko vsak takšen zaščiteni kmet celo svojim rodnim staršem odreče preužitek.

Iz vsega tega je jasno, da je treba za tako daljnosežna vprašanja, kakor je kmečko, mnogo vsestranskega poznavanja splošnih življenjskih razmer. Lahko je ugovarjati, težavnejše je dajati nove smernice in iskati novih poti za izboljšanje položaja našega kmeta. Res je to, toda mislimo, da je treba prijeti kmečko vprašanje povsem z druge strani. Kmetu je treba dati vso možnost, da poveča pridelke svoje zemlje, da bo imel večji dohodek in da bo mogel iz svojega plačati dolgove v manjših dolgoletnih obrokih. Namestu črtanja dolgov, ki je vzelo kmetu ves kredit in ga je potisnilo tako še bolj nazaj v njegovem razvoju, naj da država kmetu boljše orodje, preskrbi naj ga z dobrim semenom in mu zagotovi pravično ceno za njegove pridelke naravnost, brez vseh posrednikov preko njegovih zadrugnih organizacij. To bo vzgojno za ves narod in bo cenejša od ureditve dolgov.

Te zahteve niso nemogoče in tudi niso nič izrednega, saj so šle po tej poti vse tiste države, ki so zares hotele dvigniti kmeta iz njegove siromaščine in so ga na ta način tudi dvignile povsod okoli nas. Poleg vsega tega je pa kredit kmetu neogibno potreben kakor kažejo vsakdanje izkušnje v nesrečah, boleznih in drugih izrednih prilikah. Nikakor se ne sme vzeti kmečkemu posestvu vsak kredit, temveč je kredit le pametno omejiti glede na slabo donosnost naše kmetije. Denarni zavodi so imeli v tem pogledu svoje predpise, ki so dovoljevali pošljila kmetom v vrednosti ene tretjine do po-

lovice prometne vrednosti posestva. Kakor so pokazale izkušnje, je bil ta odstotek znatno previsok in je sopomagal k prezadolžitvi naših kmečkih posestev. Kreditna sposobnost naše kmetije bi ne smela iti nad 10 odstotkov prometne vrednosti in bi moralo biti odplačevanje v enakih obrokih prisilno. Tako bi se počasi uredile razmere na vasi in bi prišli že v doglednem času naši kmečki gospodarji do znosljivejših razmer in boljšega življenja. Vse druge poti držijo v pogubo in bi jih morali pametni kmetje sami odklanjati, kakor to zdaj delajo mnogi hrvatski kmetje.

pokopališču na Olsanih odkrita skrivno radijska postaja. Bila je zelo spretno postavljena v neki grobnici. Obratuje pa še več oddajnih postaj, ki jih oblastva neprestano iščejo.

Politična strnjena českega ljudstva je po zadnjih dogodkih postala še krepkejša. Od 143 starih plemiških rodbin se je 140 priznalo brezpogojno k českemu narodu. Med njimi so stare plemiške družine Schönbornov, Strachwitzerjev, Schwarzenbergov in drugih. Nekaterim, katerih člani se mude v tujini, je bil zaplajen ves imetek. Vendar pa so plemiči po večini zagovorniki podunavske federacije, češ da bi v taki zvezi držav vsak narod dobil to, kar mu gre.

Sovjetsko-ruska vlada je dala mnogim českim podjetjem velika naročila in poslala v ta podjetja svoje zastopnike, ki nadzorujejo naročena dela. Pri naročilih Škodovi tvornici so morali Rusi dobaviti tudi potrebni baker. Poslali pa so z njim komisijo, k istrogo pazi, da se bo baker porabil samo za sovjetsko-ruska naročila. Člani teh komisij so povsod navezali stike z delavstvom. Kakor vse kaže, so odnošaji med delavci in komisarji zelo pristrčni. Nemški narodni socialisti so v Pragi in po drugih českih mestih ustanovili kakih 150 tečajev za učenje ruščine. Nekateri tvornice, ki sicer nimajo ruskih naročil, so dobile nalog, naj svoje izdelke opremijo z napisi v ruščini. Tako izdelujeta tvrdki Sana in Kubin v Ouvalih margarino in jo opremljata z ruskimi napisi. Prisotnost raznih sovjetsko-ruskih komisij, katerih člani se pojavljajo zmerom v uniformah, je spočetka zbujala splošno pozornost, sedaj pa so ti pojavi nekaj navadnega.

Pred dnevi so oblastva ukinita soodločevanje mestnega sveta v praških občinskih zadevah in mestni svet ima odslej le še posvetovalno pravico. Občinsko oblastvo izvršujeta zdaj župan dr. Klapka in podžupan dr. Pfitzner. Zadnji ima kot Nemeč seveda močnejši položaj, tako da lahko zmaga z vsakim svojim predlogom.

Glasovi o izgredih žensk zaradi draginje v Pragi niso resnični, pač pa je v Budjevovcih policija po nalogu višjih oblastev že nekajkrat naložila skupine žensk na avtomobile in jih izkrcala daleč izven mesta, odkoder so morale potem peš domov. Toda tudi v teh primerih ni šlo za demonstracije, marveč za prepovedano zbiranje pred prodajalnami z življenjskimi potrebščinami.

Dr. Maček o jugoslovenstvu in slovanstvu

Po končanem zasedanju zbora pravoslavne višje duhovščine v Beogradu je priredil patriarh Gavriilo kosilo, na katerem je govoril tudi podpredsednik vlade g. dr. Maček. Izjavil je:

»Strossmajer je bil eden izmed največjih Slovanov, kar jih je kdaj živelo. Mi Slovani smo danes žal razcepljeni. Kaže, da smo narod ne druge ali tretje, temveč desete vrste, toda jaz sem prepričan, da je to samo zato, ker smo še mlad narod. Bodočnost pa pripada mladosti. Mi vemo, da imamo Slovani velike prednosti, ki jih drugi narodi nimajo. Veliki ruski pisatelj Dostojevski je rekel nekoč: »Vi Evropanci se od nas razlikujete po znanju, toda mi imamo nekaj več kakor znanje, mi Slovani imamo intuicijo (to se

pravi, da hitro, neposredno doumemo vsako reč). Vaše znanje si bomo lahko pridobili, toda naša od Boga dana intuicija nam bo ostala. Ta intuicija je vodila našega velikega škofa Strossmajerja, ki je spoznal, da obstoji bodočnost Hrvatov, Srbov in Slovencev samo v edinstvu in v skupnosti. Mi Hrvatje smo dvajset let vodili borbo. Toda bodite prepričani, da je nismo vodili ne proti Srbom, ne proti Slovincem. Vodili smo borbo za priznanje naše narodne samobitnosti, in ko se nam je to posrečilo, zdaj ni več borb. Zdjaj lahko s polno paro vozimo v slovanstvo in jugoslovenstvo.»

Tem lepim besedam g. dr. Mačka so navdušeno zaploskali vsi navzočni gostje.

Kaj se godi na Češkem

Kakor znano so češke šole zaprte. Visokošolci so torej zdaj brez posla in oblastva so razglasila, da bodo vsi nezaposleni dijaki poslani na prisilno delo v Nemčijo. Zato so si dijaki preskrbeli najrazličnejše zaposlitve, da se lahko izkažejo pred oblastvi. Mnogo jih je odpotovalo domov k staršem ali sorodnikom, kjer pomagajo pri domačem kmetijskem delu, mnogo pa jih je vstopilo v uk pri raznih obrtnikih, tako čevljarjih, krojačih, mizarjih, kleparjih in drugih, da so si iznoslovali potrdila o zaposli-

tvi, ki jih varuje odgona v delovno taborišče.

Meseca novembra so bili mnogi češki zdravniki in živinozdravniki poslani v vojsko, kjer služijo kakor ostali nemški državljani. Vse šole v češkomoravskem protektoratu so dobile nalog, naj pripravijo potrebno, da se v danem primeru lahko takoj izpremenijo v bivališče za vojake.

Na Češkem in Moravskem vlada popoln mir. Oblastva store vse, da onemogočijo vsako skrivno rovarjenje. Nedavno je bila na

Po Merkovi J. M.

Zrtev velike ljubezni

Vendar pa so se mi prej, ko sem prišel domov in Nevenke nisem našel doma, zdele vse te nevrščnosti majhne v primeri z bolečino, ki sem jo začutil ob misli, da mi je draga žena pobegnila. Nevenka in sinko sta moj dom, sta osnovna pogoja mojega življenja, kakor zrak, kakor svetloba! Imaš lahko dovolj zraka in svetlobe, pa si vendarle včasih nezadovoljen. V trenutku, ko so ti osnovni pogoji obstanka vzeti, kričiš obupano: »Pustite me gledati! Pustite me dihati! Kaj me briga vse drugo! Dajte mi pisemce, rotim vas, da bom videl, kam je neumnica zbežala pred menoj! Hočem jo hitro najti in privedi nazaj!«

Boža se je skušala smehljati, čeprav se ji je črno delalo pred očmi. Vsaka njegova beseda jo je zadela kot blisk iz jasnega. Bala se je, da ne bo zdaj zdaj divje zakričala, da ga ne bo zdaj zdaj roke vijoč zaprosila, naj neha govoriti o svoji veliki ljubezni do Nevenke. Toda njen dekliski ponos ji je vendar dal moč, da je molčala prav do njegovega vprašanja po Nevenkinem pismu, ki ga pa Radovan nikakor ne sme videti. Ne, pisma mu ne sme pokazati.

»Zakaj želite pismo? Rekla sem vam že, kaj mi je pisal. Kam je odpotovala, v pismu ni zapisano. Tudi rekla mi ni ničesar...«

Radovan bi bil moral po njenem prepadečem obrazu spoznati, da je pravkar dožive-

la strašno razočaranje. V tem pa so se zasiljali zunaj na stopnicah razburjeni glasovi, ki so klicali upravnika. Bled od strahu je planil Radovan iz sobe, ker je menil, da so mu ljudje prinesli kakšno slabo vest o Nevenki.

Toda ni šlo za Nevenko, ljudje so želeli od njega samo nasvetov. Potok je bil zaradi nočne nevihte zelo narasel. Storiti da se mora kaj proti grozeči poplavi. Radovan zdaj ni smel misliti nase. Moral je proč. Zato se je naglo poslovil od Bože.

Boža se je nervozno zasmejala in nato krčevito zaihtela. Najrajši bi se bila v zemljo pogreznila od sramote. Silno se je začela sramovati svoje ljubezni do tega moža, ki jo je že drugič zavrnil. Že drugič mu je ponižno vrgla sama sebe pred noge, toda njemu ni niti na um, da bi se sklonil in vzel ta dar. Čisto krivo ga je razumela, ko je upala, da bo njen. Ni si želel nje, temveč je hrepenel le po vojaški suknji.

Nekaj časa je sedela na stolu čisto strta in z obema rokama pokrivajoča obraz. Nato pa je planila pokoncu, stresla glavo, kakor bi se bila hotela ubraniti neznošne misli, in zakričala kakor blazna: »Ne ne! Samo tega ne! Samo tega ne!«

Toda tega strašnega skoró ne more preprečiti! Ne more preprečiti, da ne bi Neven-

pa povedala svojemu možu, zakaj je pobegnila. S kakšnimi zmagoslavjnimi besedami je bila Boža rekla Nevenki, da Radovan obžaluje svojo zvezo z njo in da hrepeni po bogati tekmovalki.

»Ne sme mu tega povedati. Radovan ne sme tega izvedeti! Nikdar, nikdar! Ne smeta me zasmehovati!«

Vse bolečine, ki jih je ta trenutek čutila, so se ji zazdele prazen nič v primeri s sramoto, ki jo doživi, ko Radovan spet naide ženo in bo ta povedala, kaj jo je napotilo, da je zapustila moža.

Vijoča roke je neutrudno razmišljala, kako bi našla izhod iz zagate. Zdjajci pa je nadadno dozorel v njej sklep. Prej mora govoriti z Nevenko kakor njen mož! Prosi ji mora, da bo molčala. To je edino, kar lahko reši njen ugled pred njim. Nazaj mu jo mora privedi.

Pozvonila je. Nekdo v hiši je moral opaziti, da je Nevenka šla od doma.

In res je sobarica videla gospo Zemljičevu, kako je stopila v poštni avtobus s sinkom v naročju.

»Hitro mi pripravite avto,« je zapovedala Boža.

Sobarica se je hotela odstraniti, da bi izvršila ukaz, tedaj pa se je spomnila, da avto ni doma.

Boža je bila obupana. Toda zdajci ji je padlo na um, da bi morda lahko dosegla počasi vozeči se poštni avtobus s konjem, če bi jahala p obližnici čez polje. Z vročičnimi rokami je listala Boža po voznem redu. Vlak se odpelje proti Ljubljani šele po 15. uri. Mogoče je torej, da doseže s konjem postajo, preden se Nevenka odpelje.

Slovani imamo veliko bodočnost

Le zakaj naj bi se učil cirilice, ki je nikoli v življenju ne bom potreboval! — meni siromašen kmetič kje na štajerski meji, ki mu tuji podpihivalci trobijo, da prihaja kultura bogve odkod drugod čez mejo.

»Srbi in Hrvati, da so naši bratje? Kakšni bratje?« se usti pri žganju ali v krčmi tuj plačanec, ki je prodal dušo in narodno zavest za skledo leče in je ves srečen, če more hujskati slovenske ljudi.

Slovenci smo radi samozavestni, domišljivi. Kadar pa nam kdo zastruplja našo narodnost, nimamo toliko poguma, da bi ga česnilo po zobeh. Sicer imamo star pregovor, da človek tem več velja, čim več jezikov zna.

toda med znanje jezikov ne štejemo na primer češčine ali poljščine ali bolgarščine ali ruščine. Ne, marsikateri naš človek je še zmerom srečen, če zna blekniti nekaj besed po nemški ali po laški. Le kadar je v sili, kakor je to bilo v svetovni vojni, brž razume vse slovanske jezike. In ume tudi cirilico brati. Stara politika razdvajanja in sejanja mržnje med Slovani gre pri nas še vedno v klasje. Toda vse skupaj nič ne pomaga. Verjemite, da bo odklenkalo vsem gobezdačem in hujskačem, ki šuntajo Slovence zoper

lastne brate in ki blatijo slovansko bratstvo. Le zakaj je toliko hrupa in rovarjenja zoper slovansko zavest? Zato, ker se Evropa boji tistega, kar prihaja. Slovanska bodočnost je nezadržna. Ne komunizem, ne boljševizem, marveč slovanstvo. Številke nam govore o tem.

Narodi rasejo in padajo

Evropa je l. 1810 štela vsega skupaj konjaj 199 milijonov prebivalcev. Leta 1840 jih je bilo 251 milijonov, a leta 1900 se je število ev-

»Pr:pravite mi konja! Jahala bom! Recite hlapcu, naj mi takoj pripravi žival!« je vzkliknila sobarici, ki jo je prestrašena pogledala.

»Milostiva gospodična, jahanje vas bo preveč utrudilo. Gospod doktor vam je vendar zabranil...« si je upala pripomniti.

Sobarica stavka ni končala, kajti bilo je nekaj zagonetnega, divjega v obrazu gospodarice, da si ni upala več ugovarjati.

»Naglici se je Boža preoblekla in stala nekaj minut pozneje v jahalni obleki vsa drgetajoča od razburjenosti pred konjem.

»Pot čez polje je čisto mehka od dežja,« je menil hlapec, ki je bil določen, da jo bo spremljal. Toda ni se brigala za njegove pripombe.

Čez travnike in samotno polje je divje poganjala konja. Čim močneje ji je vlažni zrak pihal v lica, toliko prijetnejše ji je bilo. Hitro gibanje je omamljalo njene misli. Včasih ji je voda izpod konjskega kopita brizgnila kar v obraz. Drevje ob poti je v vetru stresalo težke kaplje na njeno glavo, njene rame. Ni pazila na to. Samo motno je čutila, da je njen položaj obupen in samo eno misel je imela v glavi, ki ni dopuščala, da bi se poleg nje pojavila še kakšna druga misel. Ta edina misel je bila, doseči postajo še pred Nevenko.

Ko sta s hlapcem jahala skozi neko vas, jo je nenadno obšla tolika utrujenost, da je skoraj omahnila s konja. Naročila je svojemu služabniku, naj ji prinese kozarec vina iz gostilne ob poti. Izpila ga je na en dušek. Majhno zamudo pred gostilno sta morala nadomestiti s še hitrejšim dirkanjem.

Ljudje, ki so ju srečavali, so začudeni obstajali in zijali za dirjajočima, zlasti za mladim dekletom, ki je imela čisto blede obraz, a vročično žareče oči.

V daljavi se je že videla rdeča streha postajnega poslopja.

Vlak je zapiskal. Oblak dima se je pokazal nad zelenim travnikom. Da bi bilo vse zlo čim prej za njo, je divje zdirjala Boža s konjem proti postaji. Hlapec jo je s svojim konjem komaj dohajal.

Poštni avtobus je pravkar došel do postaje. Iz vozila so že stopali potniki. Boža ni mogla govoriti. Obrnila se je k hlapcu in mu namignila, naj jezdi naprej in pridrži Nevenko. Sama je bila naenkrat preveč upuhana in je zdaj počasi jahala za hlapcem.

Nevenka je bila pravkar zapustila vozilo in vzela otroka v naročje, ko je hlapec ves zasopljen skočil pred njo s konja in ji zaklical, naj trenutek počaka, češ da bi rada milostiva gospodična govorila z njo.

Nevenka se je z žalostnimi očmi okrenila v smer, v katero je pokazal hlapec, in videla Božo jezdit nasproti. Boža, ki je včeraj z njo govorila tako krute besede, ji je kimala, kimala z mrliškim bledim obrazom, s katerega je bila izginila vsaka kapljica krvi, in jo pozdravljala z veliki, široko odprtimi, mrtvimi očmi.

Nevenka je hitela, kolikor hitro je mogel sinko capljati poleg nje, proti Boži, ki ji je zdaj hlapec pomagal s konja. Boža je opletaje se napravila nekaj korakov in se zgrudila v Nevenkine roke.

»Prihajam, da te spet povedem domov!« je komaj izdala iz sebe in se poskusila na-

smehnuti. »Povedem te k njemu nazaj! Tebe hoče, samo tebe! Jaz sem se motila, Nevenka... Ti mi moraš.

Hotela je še govoriti, a ni šlo, kakor bi ji bil silen strah vzel dar govora. Z divjo kretinjo in loveča sapa je pritisnila roke na prsi.

Oči so se ji začele vrteti, kakor se vrte umirajočim, in so se zapičile naposled v Nevenko z ganljivo, strahu polno prošnjo. Z velikim trudom je vzdignila roko in pritisnila prst na obledele ustnice.

Še zadnji drget, še nekaj gibov punčic, v ostekleneli belini, hropeč glas, in bolno srce je nehalo biti.

★

Skoro dve leti sta minili od tistega časa. Pomlad je. Tudi nad mestnimi ulicami, nad visokimi hišami, nad mestnim vrtom je dih pomladi. Vsa narava se koplje v zlategem solnčnem morju.

Pri oknu prvega nadstropja stoji mlada žena z dečkom v naročju in hrepenče gleda v solnčni blesk. Pred njo korakajo po širokem trgu, kjer rasejo divji kostanji, polni rdečega in belega cvetja, vojaški oddelki. Vračajo se z vaj v vojašnico. Sinko zadovoljno ogleduje uniforme in konje. Obraz mlade, lepe žene je poln veselega nemira.

Toda njene oči so serne in gledajo kakor zasanjane v daljavo.

V tej uri ji prihaja toliko reči na misel. Dnevi tam na posestvu, polni mučne ljubona mah spremenila v najgloblje sočutje, sumnosti, polni jeze na Božo, ki se je potem Vsakokrat, kadar se spomni sestrične, ki je umrla v njenem naročju, se napolnijo nje-

ropskega prebivalstva povzpelo že na 393 milijonov. Tjale do svetovne vojne se tolikšno naraščanje ni prehudo občutilo, kajti odviše različnih narodov je šel čez veliko lužo v Ameriko in v druge dele sveta, zlasti v različne kolonije velikih držav. Šele po vojni, ko so prekomorske države zaprle vrata tujcem, smo se v Evropi začeli spogledovati. Število prebivalstva v Evropi se je povzpelo do leta 1930 že na 496 milijonov. Vsi računam kažejo, da bo prebivalstvo Evrope naraslo v dveh desetletjih še za nadaljnjih sto milijonov. In to se pravi, da bo Evropa štela leta 1960 nič manje kakor 596 milijonov duš. Velikansko število!

Ko pregledujemo naraščanje prebivalstva pri posameznih narodih, brž spoznamo, da narodnostne skupine ne naraščajo vse enako. Romanov, h katerim prištevamo Italijane, Francoze, Špance, Portugalce in Rumune, je bilo n. pr. leta 1800 okrog 64 milijonov, ali 34 odstotkov skupnega števila evropskega prebivalstva. *Germanška skupina* (Nemci, Angleži, Nizozemci, Švedi, Danci in Norvežani) je štela takrat 57 milijonov ali 31%. Slovanov pa je bilo 66 milijonov ali 35%. Čez sto let je bilo stanje že znatno spremenjeno. Vse tri skupine so leta 1900 številčno narasle, in sicer romanska na 103, germanska na 124 in slovanska že na 166 milijonov. Leta 1930 je bilo stanje še bolj zanimivo. Romanski narodi so takrat šteli 121 milijonov ali komaj 24%, germanski 149 ali 30%, Slovanov pa je bilo že 226 milijonov ali 46%. Po teh številkah lahko zatrdno računamo, kako bo čez 20 let. Lahko povemo z gotovostjo, da bo leto 1960 pomenilo za slovanstvo važen trenutek, kajti izkazalo se bo naslednje stanje: romanski narodi bodo šteli 133 milijonov ali 22%, germanski 160 milijonov ali 27%, Slovanov pa bo že velikansko število 303 milijone ali 51% vsega evropskega prebivalstva. To se pravi, da bodo Slovani čez 20 let že dosegli popolno večino v Evropi.

Slovani nevzdržno naraščamo

Vsakomur, ki s količkaj večjim zanimanjem sledi svetovni politiki, je jasno, da je vprašanje naraščanja ali vprašanje narodov po naseljenosti ali prenaseljenosti posameznih držav tisto jedro, okoli katerega se sučejo vsa druga vprašanja. Tako je od nekaj in tako bo ostalo. Vzemimo za primer Francijo. To je stara kulturna in napredna država. Toda stalno daje njenim tekmečem upanje, da bodo morda že v bližnji bodočnosti začeli naseljevati njene kraje? Na

ne oči s solzami. Izpolnila je zadnjo prošnjo rajnke: njen mož pač ve, da mu je hotela Boža privedi ženo in otroka nazaj, ne sluti pa, da je bila Boža tista, ki je prisilila Nevenko k pobegu. Smrtna ježa dekleta se Radovanu zdaj zdi samo kot čin velikodušnosti in prijateljstva, ne pa posledica kesa in pokore. Čist je pred njim značaj ranjke, kot posebljena nesebičnost je, kakršne je od ženske deležen le redek možki. Nevenka privoščič rajnki Boži ta lep spomin in se varuje, da bi ga omadeževala. Tudi Nevenke se zmerom loti velika žalost pri spominu na malo vaško pokopališče v bližini Papežvega posestva, ker so Božo pokopali, in pri spominu na ono veliko brezupno, preko groba trajajočo ljubezen, ki leži tam pokopana.

Radovan in Nevenka sta bila kot sorodnika pokojnice oba prisotna, ko je notar odprl oporoko, in sta se s prestrašenimi očmi spogledala, ko sta doznala, da je Boža postavila svojega »bratranca in prijatelja«, kakor je imenovala Radovana, za dediča vsega premoženja. In notar je izjavil, da je bila oporoka narejena že pred nekaj leti, ker je ranjka gospodična zaradi bolelega srca zmerom mislila na nenadno smrt.

Mladi zakonski par se je preselil v mesto v hišo, ki jo je podedoval. Nastanila sta se v bivšem Božinem stanovanju, kjer ju je vsak kotiček spominjal na ranjko. Ljubezen med njima se je poglabljala in čedalje manj je bilo oblačkov, ki so zagrinjali solnce njune sreče.

Nevenka je morala večkrat misliti na tisti trenutek, ko je prvič stala pred očetom svo-

Francoskem je leto za letom manj rojstev. Med leti 1931 in 1935 se je na 10.000 prebivalcev rodilo letno komaj osem otrok več, kakor je bilo smrtnih primerov. Lansko leto pa je število umrlih bilo že povsod večje kakor število rojstev. Tako začne umirati narod. In to silno škoduje političnemu ugledu francoske republike. Na drugi strani namreč prav Nemčija in Italija zmerom utemeljeta svoja poželenja po deželah in kolonijah s prepričevanjem, da imata za svoje milijone premalo prostora.

Treba je seveda priznati, da se posamezen narod ne sme bahati le s številom svojega prebivalstva. To še ni njegova moč in njegova veljava. Za Kitajce vemo, da jih je bližje 400 milijonov, in vendar se komaj komaj upirajo številčno šibkejšemu Japoncu, ki pa je mladostno žilav. Slovanski narodi morajo dalje ustvarjati svojo kulturo, široke plasti se morajo vedno bolj izobraževati, da se osamosvojijo in se rešijo raznih pogubnih tujih vplivov. Ne vemo, kako bo še v Rusiji, toda treba je vedeti, da se ruski narod skoraj med vsemi na svetu najbolj množi in bi se to zgodilo tudi, če bi danes namestu Stalina vladal še car, zakaj Rusija ima še mnogo prostora v Sibiriji, kjer je zemlje in kruha za neštete nove milijone. Rusija ima skoraj petino vse zemeljske površine in je strnjena od Evrope do zadnjih robov Azije. Nobena vojna in tudi nobena epidemija ne more kaj občutno zadržati naraščanja ruskega naroda, ki šteje danes že nad 180 milijonov duš in dobi vsako leta dva milijona prirast-

ka. Izmed ostalih Slovanov številčno najsiabše napredujejo Čehi. Dosti močnejši je prirastek pri Poljakih in Bolgarih. Za Rusi pa ima mo Jugosloveni letno največje število rojstev v Evropi, namreč na vsakih 10 tisoč prebivalcev po 322 novorojenčkov. Na žalost pa je pri nas vsako leto tudi veliko število smrtnih primerov. Skupno ima Jugoslovija vsako leto na 10.000 prebivalcev 142 duš prirastka. Odstotek bi bil lahko še znatno večji.

Treba pa je še mnogo prosvitljenosti, da se dvigne zdravstveno stanje, ki je v Sloveniji žalostno, v nekaterih krajih Jugoslavije pa še slabše. Treba je zatorej, da svojemu lastnemu zdravstvenemu in duševnemu napredku posvetimo največ skrbi. Negujmo sebe, skrbimo za zdrav naraščaj in s prezirrom zavrnimo hujskanja plačanih šepetalcev. Leta 1960 bo Jugoslovija štela že 18 in pol milijona prebivalcev in bo torej prav častno zastopana v slovanski družini, ki bo v bodočnosti na vsak način odločala o usodi Evrope in nekoč zagospodarila nad vsem svetom. To niso sanje, tako kažejo računi. Uresničile se bodo prej ali slej preroške besede našega nesmrtnega pesnika dr. Franceta Prešerna, ki nam je pred sto leti zapel:

Največ sveta otrokom sliši Slave,
tja bomo našli pot, kjer nje sinovi
si prosto voljo vero in postave.
Če pa naklonijo nam smrt bogovi,
manj strašna smrt je v črne zemlje krilu,
kot so pod svetlim solncem sužni dnovi!

Ob 20 letnici Ljubljanskega vseučilišča

Dolga desetletja pred vojno smo se Slovenci borili za svoje vseučilišče, a dobili smo ga šele v svobodni Jugoslaviji. Uzakonil je ustanovitev našega vseučilišča v l. 1919, takratni minister za prosveto Ljuba Davidovič. Podpisal je zakon o novi ustanovitvi blagopokojni kralj Aleksander I, takrat še regent, ki je tudi sicer podprl delo za njegovo ustanovitev ter ostal pozneje zmerom njegov zaščitnik, kar je na zunaj spričal zlasti z dovoljenjem, da si je nadelo ime Aleksandrovo vseučilišče (Aleksandrova univerza).

Podpisan je bil zakon 23. julija l. 1919. in je bila torej 20letnica že julija, vendar pa

se je proslavila šele preteklo nedeljo. Vladi, ki je podpisana pod zakonom, je bil predsednik Stojan Protič. Minister za prosveto, v katerega stroko je spadalo to vprašanje, je bil kakor rečeno Ljuba Davidovič. V tej vladi so bili tudi trije Slovenci: minister za ustavodajno skupščino in za izenačenje zakonov dr. Albert Kramer, podpredsednik in minister za prehrano in obnovo dr. Anton Korošec in minister za socialno politiko Gostinčar. Notranji minister je bil Svetozar Pribičević.

Predsednik komisije, ki je izvedla zadnje priprave za vseučilišče, je bil dr. Danilo

jega moža z grenko zavestjo, da je bila ona zakrivila spor med očetom in sinom.

Za starega Zemljiča, ki je bil vojak z dušo in telesom, je prenehal živeti sin, ki se je prostovoljno odrekel vojaški suknji. Bil je zanj izgubljen, toliko kakor mrtev.

Naključje je naneslo, da se je moral stari Zemljič preseliti v Ljubljano. Zdaj, ko sta oče in sin živela v enem mestu, je bilo nemogoče, da bi se ne sestala. Stari Zemljič je tudi izvedel, da so se Radovanu z dediščino premoženjske razmere izboljšale.

Morda je prav ta okolnost pripomogla, da se je kazal spet bolj naklonjenega sinu. Bil je stare šole človek, ki je videl vso srečo na svetu le v premoženju. Morda ga je ganil tudi pogled na sina, ki ga že tako dolgo ni videl. Zato se je nekega dne odločil, napraviti obisk. Ko je prispel k mladima zakoncema, ga je mladi vnuk s svojim otroškim smehom prvi pridobil zase, da je pozažil vso jezo.

Oče Zemljič si je mnogo prizadeval, da bi spet spravil sina nazaj v vojaško službo. Naposled se mu je to tudi posrečilo.

Z razbijajočim srcem je gledala Nevenka skozi okno vojaške uniforme in poslušala vojaške korake.

Naposled je vendar več ne muči misel, ki ji je grenila čase mlade sreče. Zaradi nje je moral njen mož sleči vojaško suknjo, a sedaj je vendar spet v svojem poklicu, v katerem ima bodočnost. Radovan je spet vrnen svetlu, v katerem se počuti dobro.

»Očka, očka!« je zavriskal dečko in začel veselo mahati z ročicami.

In res, spodaj je jezdil na čelu svoje baterije kakor nekoč mlad in vitek z veselim obrazom poročnik Radovan.

Zdaj je pogledal k oknu, k svojim, in s sablo pozdravil! Dva para oči sta se srečala za sekundo in četa vojakov je korakala dalje.

K O N E C

NA PODEŽELSKEM ODRU

V Blatni vasi igrajo gasilci napeto igro. Dve dejanji sta že končani, zdaj sledi tretje. V tretjem dejanju mora glavni junak z nožem zaklati svojega tekmeča.

Ko pride ta prizor, pa glavni junak nenkrat ugotovi, da nima noža. Tedaj mu šine v glavo rešilna misel. Z vso močjo brcne svojega tekmeča v zadni del telesa, da se zvrne po tleh.

»Joj,« zajavka zadeti, ki si tudi zna pomagati, in dostavi: »Umiram, čevlji je bil zastrupljen!«

PREMETENEC

V brivnico stopi mož in z njim fantek. »Prosim, da mi ostržite lase, obrijete brado in umijete glavo.«

Ko je delo opravljeno, reče mož: »Zdaj ostržite še fantka; ta čas pa skočim v trafiko po cigarete.«

Brivec fantka ostrži, toda moža ni nazaj. »Tvojega očeta pa dolgo ni,« reče naposled brivec fantku.

»Saj to ni moj oče. Na cesti me je ustavil in mi rekel, da si lahko dam zastoj ostržiti lase.«

Majaron, že pred vojno dolga leta neumoren borec za naše vseučilišče. Eden izmed glavnih predvojnih borcev za naše vseučilišče je bil tudi Ivan Hribar. Pred vojno se je mnogo borilo zanj slovensko visokošolstvo, zlasti napredno, a se seveda stara Avstrija ni niti najmanj ozirala na naše zahteve, medtem ko so odgovorni činitelji v naši državi kmalu coumeli, da bo treba tej težnji Slovencev ustreči.

Vseučilišče, ki mu je bil prvi rektor profesor dr. Josip Plemelj, je velika pridobitev za Slovence ne samo kot visoka šola za naš izobraženski naraščaj, temveč tudi kot znanstveni zavod, kot znanstveno žarišče. Seveda naše najvišje učilišče še ni, kakršno bi moralo biti. Ker veriamemo v napredek, verjamemo, da bo tudi ljubljansko vseučilišče počasi doseglo tako stonjo znanstvenega zavoda, da ga bo tudi znanstveni svet visoko cenil, saj imamo že danes v vrstah naših

vseučiliških profesorjev odlične znanstvenike, katerih imena so znana svetu.

Da bo krepek razmah našega znanstvenega žarišča mogoč, mora seveda tudi za ljubljansko vseučilišče veljati načelo vseh pomembnejših svetovnih vseučilišč, da je znanost svobodna. V svobodnem raziskovanju napreduje znanost. Za naše vseučilišče pa še posebej velja, da mora iz njega prihajati tudi nacionalno zaveden naraščaj. Moramo si odkrito povedati: dokler ni nacionalizem pri nas tako sam po sebi umljiv, kakor je, recimo, pri Angležih, Francozih, Nemcih in nešteti drugih narodih, tako dolgo morajo pri nas vse šole z najvišjo šolo vred s posebnim poudarkom vzgajati zavedne nacionaliste. Saj pač hočemo narodno živeti kot Slovenci in Jugoslovenci. Kadar bomo enkrat v položaju kakor so na primer Angleži, ki so vsi trdni Angleži, pa naj pripadajo katerikoli politični stranki, tedaj bo lahko poseben poudarek izostal.

Govorice o preselitvi koroških Slovencev so prazne

»Koroški Slovenec« razpravlja o preselitvah nemških manjšin v Nemčiji in pravi med drugim:

»Glede na mnoge nejasnosti, ki so se v zvezi z vršecimi se preselitvami Nemcev pojavile tudi med koroškimi Slovenci, se nam zdi važno, da poudarimo dvoje. O preselitvi koroških Slovencev ni govora in so vse te vesti prazne izmišljotine. Nemčija kliče nemške manjšine v svojo državo, a nikjer ni govora o preselitvi nemških narodnih skupin v države njihovih maternih narodov. Baltski Nemci na primer so bili nekak nemški drobec, odtrgan od telesa maternega na-

roda. Med njimi in nemško državo so bila še druga tuja ljudstva. Mi koroški Slovenci sestavljamo s Slovenci v kraljevini Jugoslaviji slovensko kulturno ozemlje Noben zgodovinar ne more točno označiti nekdanjo slovensko pradamovino. Po pričevanju znanstvenikov vemo le, da so bile sarmatske nižine pradamovina vseh Slovencev.

Govorice o bližnji preselitvi koroških Slovencev so torej brez vsake podlage. Kdor jih bo širil zaradi morebitnih groženj ali vznemirjanja, ta ruši javni red in mir ter spada pod kazenski zakon.«

V deželi 45.000 jezer služijo vojake tudi ženske

Finske ženske imajo že dolgo časa volilno pravico. Prvoboriteljica za ženske pravice na Finskem, deželi 45.000 jezer, je bila preprosta ženska, ki se je pisala Milna Sillampaa

Rodila se je v najbolj divjem in najbolj zapuščenem delu Karelije. Prišla je kot mlada kmetica s cekarjem v finsko prestolnico proti koncu prejšnjega stoletja. Iskala je

službo v mestu kakor tisoči njenih tovarišic, ki jih domača zemlja ni mogla preživljati. Trkala je na vrata meščanskih hiš v Helsinkih in prosila za delo. S težavo je dobila mesto pomožne kuharice. Ves dan je opravljala težka dela v hiši, zvečer pa je v svoji podstrešni sobici prebirala knjige. V nekaj mesecih se je navadila čitati in pisati. Požirala je knjige in se sama izobraževala. Kmalu je znala toliko, kakor ženske, ki jim je bila usoda naklonjena, da so lahko obiskovale šole. S svojo nadarjenostjo je služkinja Milna Sillampaa kot samouk spoznala domačo in tujo književnost. Odprl se ji je nov svet, videla je krivico in bežo ter se je odločila, da bo posvetila svoje življenje borbi za ženske pravice. Posvetila se je politiki.

Nekaj let kasneje je bila mlada služkinja na čelu političnega ženskega gibanja, ki se je zelo razmahnilo, čeprav je policija carske Rusije, pod katero je takrat spadala Finska, bedela nad delovanjem borilke za žensko enakopravnost. Milna Sillampaa se je zaklela, da bo pomagala svojim tovarišicam služkinjam in delavkam.

Leta so potekla. Bivša kmetica in služkinja si je priborila važno mesto v eni izmed političnih strank. Začela je načrtno borbo za ženske pravice. Zmagala je na vsei črti. Četrto stoletja se je Milna Sillampaa borila za pravice ženstva na Finskem in še danes je v prvih vrstah med finskim ženstvom. Še danes po tridesetih letih uspehov in slave, borbenosti in veri v pravičnost borbe nista manjši v srcu bivše služkinje Milne Sillampaaeve.

L. 1917. si je Finska priborila neodvisnost. Tedaj je nastalo nekaj novih krvavih strani v zgodovini tega malega, borbenegega in prosvetljenega naroda. Dve leti se je mala Finska borila proti Rusiji in izšla iz borbe kot zmagovalka. V tej borbi za ohranitev samostojnosti in svobode so se že borile finske ženske ramo ob ramo z možmi. Oborožene so bile kakor vojniki in naložili so jim enake pravice in dolžnosti kakor vojakom. Dobršen del zasluge za zmago v borbi z Rusijo od l. 1917 do 1919 gre finskemu ženstvu, ki je oboroženo branilo domovino.

Po zmagi se je Finska na novo uredila in narod je sprejel novo ustavo, v kateri je bilo priznana junaštvo finskih žensk v osvobodilnih bojih. V posebnem poglavju ustave je bilo l. 1919. določeno, da ima finska ženska pravico in dolžnost, sodelovati pri obrambi domovine.

Paul Keller

DOM Roman z gora

Postovenil B R

Nekaj časa je mirno stal, kakor ne bi bil vedel, kaj se okoli njega godi. Neumno je gledal v svoje prazno vedro. Res, izrazil ga je bil nad glavami gobezdavih žensk Samemu sebi se je čudil da je sploh kaj rekel. Da je vodo izlil se mu je zdelo čisto prav in samo ob sebi razumljivo. Nekemu sosedu ki je smeje se prišel k njemu in ga vprašal, kaj je imel z ženskami, sploh ni odgovoril. Samo svoje vedro je pograbil in se vrnil k potoku da bi ga iznova napolnil.

Nekatere ženske so molče šle domov. To so bile tiste, ki jih ni samo zeblo, ampak so se tudi sramovale. Druge so se zatele k svojim možem in začele zabavljati nad oskrbnikom, moške pa so jim seveda po svoji moči pomagali.

Tako oskrbnik Avgust Rogelj, dober orjak s svojima dvema vedroma ni pogasil ognja, ampak ga je le še bolj razvnel.

Razburjeni ljudje so se malo oddahnili in se posvetovali, kaj naj stori.

Pridružil se jim je še nekdo, ki je dotlej z odprtimi ustji in izbuljenimi očmi stal ob ognju in strmel v plamen. Bercegov Gustav, gostilničarjev bestasi sin. Vsake tri korake je obstal in strmel v razbesnele zuble. Potem je začel mahati z rokami, kakor bi bil hotel zagovarjati ogenj, naj bo še večji in še hujski.

»O, zmerom manjši je! Nič več ni velik! Oh, oh, vroče je, vroče — — —!«

Ženske so kazale na beba in se mu smejale. Potem so ga poklicale. Počasi se je približal in kar naravnost rekel:

»Bukovnik je zažgal!«

Družba se je zganila in se zdrznila.

»Gustav, ali ne boš molčal! Tega ne smeš reči! Gustav!«

Bebec pa se je spačil.

»Saj vem! On je zažgal! O, kako je lepo — lepo — — —!«

Vrtniti se je hotel k ognju, toda neka ženska ga je zadržala.

»Kako moreš to reči, Gustav? Tega ne smeš — — —!«

Zarežal se ji je v obraz.

»Kako je lepo! Še nekdo bo zgorel! Glej! In nesli ga bodo, Ali ne vidiš? Glej! Tamle! O — o — o!« —

Hotel se je iztrgati, toda ženska ga je pretrdno držala.

»Gustav, to nam moraš povedati, kako moreš reči, da je gospod Bukovnik zažgal? Saj te bodo zaprli, če bo to kdo slišal!«

Bebec jo je pogledal in napravil cemerav obraz.

»Ne dam se zapreti! Ne dam! K ognju me pustite! Očetu bom povedal! Izpustite me! Kaj me tako držiš?«

»Kako pa veš, da je gospod Bukovnik zažgal?«

»Iz hiše me je hotel vreči. Zeblo me je. Tako me je zeblo!«

»Pa on vendar ni zažgal!«

»Rekel je! Rekel je da bo zažgal. Izpusti me! Rekel je! Kaj me ščiplješ — — — stara gos!«

Bebec je začel tuliti. Zastonj so ga ženske poskušale notolažiti. Iztrgal se jim je in zbežal proti domu.

Oštir Berce je sopeč prišel proti ženskam. »Kaj pa delate s fantom? Kaj hočete nesrečnemu otroku?«

Zelo razburjen je bil. Neki možki je stopil k njemu.

»Gospod Berce, samo pomiriti smo ga hoteli. — Ker je nekaj govoril.« — —

»Kaj je rekel?«

Molčali so.

»Kaj je rekel, hočem vedeti! Kaj imate z mojim otrokom, hočem vedeti!«

Nekdo se je opogumil.

»No, bom pa povedal. Pa je on rekel prvi! Mene naj nihče ne lovi za besedo!«

»Kaj je rekel, hočem vedeti!«

Berce je kar žarel v obraz. Tedaj je možak stopil k njemu in mu nekaj šepnil na uho. Drugi so bili tiho kakor miš.

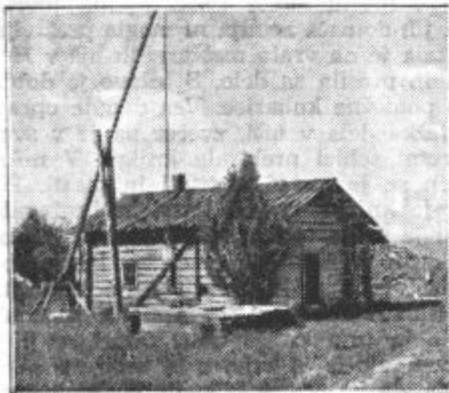
»To je neumnost! To je fant kar tako rekel. Morda ni prav razumel. Bukovnik je res nekaj rekel, pa je čisto drugače mislil.«

Berce je šel za svojim sinom, množica pa je vsa razburjena ostala tam, kjer je bila. Ogenj je počasi pojema, toda črni oblak je še zmerom visel nad Bukovnikovim domom.

Prišlo je sivo jesensko jutro. Gasilci in vsi radovedni gledalci so se že davno razšli. Matija Bernik in Rogelj sta nosila poslednje dele pohištva z vrta v hišo. Ko sta dvignila težko omaro, je videl Bernik, da je ležal pod njim zlomljen lesen križec, na njem je bilo napisano:

Tu počiva naš dragi piščanec!

Finsko kmečko kopališče

Milna Sillampaa se je z neverjetno odločnostjo potegovala ob ustanovitvi svobodne Finske za vse ženske pravice. Po njeni zašlugi in na njen predlog je bila sprejeta v državnem zboru gori navedena določba o pravicah in dolžnostih finskega ženstva v

obrambi domovine. Omeniti je treba, da je ta ustavna določba edinstvena na vsem svetu. Nekatero druge države imajo tudi določbe o ženskih pravicah, toda nobena država na svetu ni dala ženskam glede obrambe domovine iste pravice in dolžnosti kakor moškim. Milna Sillampaa je bila tudi prva finska ženska, ki je postala ministrica. Ustanovila je kot članica finske vlade Ligo za obrambo domovine in na njeno pobudo je včlanjeno ženstvo nabiralo članice po vsej Finski, tudi v najbolj zakotnih vaseh te čudovite severne države.

V zadnjih dvajsetih letih je večina ženstva izpolnila svojo vojaško dolžnost kakor moški. Ne glede na družabni položaj izpolnjujejo Finke svojo dolžnost do domovine. Članice finske ženske vojske so oborožene s puškami in nosijo temno uniformo. V ligi je včlanjenih 100.000 žensk, ki sestavljajo prvo žensko vojsko v Evropi.

Ženske pa sodelujejo tudi v finskem ge-

neralnem štabu. Vojaške visoke osebnosti so spoznale pomembnost sodelovanja žensk pri izdelavi obrambnih načrtov. Ko je imel pred meseci finski generalni štab odločilna posvetovanja o načrtu za obrambo dežele, sta sodelovali tudi dve ženski.

V borbi z napadalci je pred dnevi stopila tudi finska ženska vojska, katero sestavljajo posebni oddelki, ki so dodeljeni redni vojski, in samostojni oddelki. Kakor l. 1917 se finsko ženstvo spet bori s puškami v rokah ob rami svojih mož in sinov.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

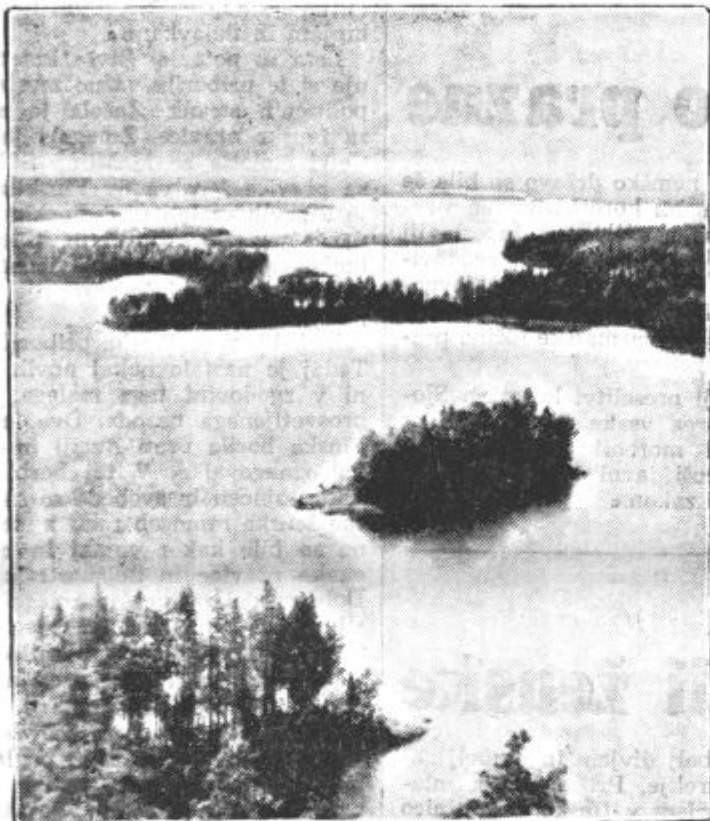
GOVED. Kljub večjemu izvozu cene ne naraščajo preveč. V Kranju so se za kg žive teže trgovali voli I po 6.25, voli II po 5.75, voli III. po 5, telice I po 6.25, telice II. po 5.75, telice III. po 5, krave I po 5.50, krave II. po 5, krave III. po 4.75, teleta po 8.50, teleta II. po 7.50 din; v Višnji gori: voli I. po 5.50 do 6.50, II. po 4.75 do 5.50, III. po 3 do 4.50, krave po 2.50 do 4, teleta po 5 do 6.50 din; v Dravogradu: voli po 5.50, II. po 5, III. po 4, krave po 3 do 4, teleta po 5.50 do 7 dinarjev.

SVINJE. Za kg žive teže: v Kranju: špeharji po 12.25, pršutarji po 9 do 10.50, v Višnji gori: špeharji po 9 do 10, pršutarji po 8 do 9, v Dravogradu: špeharji po 10, pršutarji po 8, v Ljubljani: domači špeharji po 9 do 9.50, sremski špeharji po 10.50 do 11, pršutarji po 8 do 8.50, v Brežicah: špeharji po 10 do 11, pršutarji po 8 do 10, v Krškem: špeharji po 9 do 14, pršutarji po 6 do 10 din.

KRMA. V Ljubljani: seno po 70 do 100, slama po 30, v Brežicah: seno po 75, slama po 35, v Kranju: seno po 125, slama po 75, v Višnji gori: seno po 50, slama po 30, v Dravogradu: seno po 70, slama po 50, v Krškem: seno po 75 do 100, slama po 30 do 75, din za 100 kg.

VINO. Povpraševanje po vinu je razmeroma živahno. Pri dolenjskih vinogradnikih se dobi navadno mešano vino po 3 do 4, fineše sortirano pa po 4 do 5 din in tudi več za liter. Pri vinogradnikih v brežiškem okolišju se je dobilo navadno mešano vino po 4 do 4.50 boljša pa po 5 do 6 din liter.

SIROVE KOŽE. Goveje 14 do 15, telečje 15, svinjske 9.50 v Višnji gori goveje 12 do 14, telečje 12, svinjske 9 do 12, v Dravogradu

Finska jezera pri Knopiju. Slika je značilna za Finsko, ki je vsa preprežena z večjim in manjšim jezeri

Nikogar ni bilo videti v hiši. Gospa je ležala hudo bolna v postelji, Bukovnik pa se je zaklenil v izbo. Na klopi je spala v mokri obleki Bukovnikova Lenka. Rdeča lica je imela in v sanjah se je smehljala. Nekaj korakov od nje je ležal na tleh Janez.

Henrik je stal sredi pogorišča. Neko dekle se mu je približalo in ga gledalo z velikimi, zasanjanimi očmi.

»Henrik!«

»O, ti si — Bercetova Lota!«

Stopila je k njemu in ga sočutno pogledala. Pobesil je oči in stisnil ustnice. Hotel se je obvladati. Tedaj ga je prišla za roko in njena svetlolasa glava se je dotaknila njegove rame.

»Hudo mi je za vas Henrik! Vso noč sem jokala. Tvoja mama je bila pri nas in je tudi jokala.«

Zahtela je.

Tedaj se tudi on ni mogel premagovati in obupan vzdih se mu je iztrgal iz grla.

»Lota — Lota — zdaj ne vem več — kam pojdemo.«

»Grenko je zajokal.«

»Henrik — ljubi Henrik!«

Toliko tolažje je bilo v teh besedah, da so Henrika nekoliko pomirile. Se za drugo roko je prišel Loto in jo odvedel do prevrnjene samokolnice, kjer je ponoči sedel njegov oče. Tam sta oba sedla tesno drug k drugemu.

S čudno izpremenjenim glasom je dejal Henrik:

»Včeraj, ko sem se vozil proti domu, tamle na cesti, in videl naš dom, sem bil ponosen in vesel. Vsem svojim prijateljem v Ljubljani bi bil najrajši pokazal svoj dom

in jim rekel: »Vidite, vse tole je naše!« Potem pa je rekel oče, da smo na beraški palici in ponoči je začelo goreti...«

Streslo ga je in dekle se je še bolj pritisnilo k njemu. S šepetajočim glasom mu je reklo: »Le nikari ne bodi žalosten, Henrik! Oče mi je rekel, da bom jaz podedovala naš dom in naša polja! Takrat bom vse dala tebi.«

Fant se ni zganil. Toda začutil je kakor topla val, ki mu je zalil vse telo. Počasi se je obrnil in se zagledal v Loto, ki je proseče stremela vanj. Potem se je sklonil k njej in jo poljubil na ustnice.

»Ko bom velik, boš moja žena, Lota!«

To je rekel odločno, prepričano.

Dekle se mu je srečno nasmehnilo. »Toda lep prstan si podaril Liziki.«

»Samo zato, ker me je bila sram pred Matijo in Janezom. Prav za prav sem ga bil namenil tebi.«

Potem sta molče sedela. Povsod okoli je bila otožna jesen, veter je pihal skozi razvaline in se igral s prahom.

Tedaj je dekle pogledalo po poti.

»Henrik tvoj stari oče prihaja tamle!«

»Da, on je,« je dejal fant. »Ponoči je moral biti plat zvona. Pomisli, Lota, kaj se to pravi: ponoči iti čez pokopališče in lesti v temni zvonik. In potem je z zvonika videl ogenj in mislil na mojo bolno mater —«

Dekle si je z roko zasaenilo oči. Henrik je še ostreje pogledal na cesto.

»Glej, Lota, stari oče tako hiti — drugače mu pa zmerom sape primanjkuje. Kdo pa gre za njim?«

»Orožnik je, Henrik!«

»Orožnik? Kaj pa hoče on?«

»Kaj hoče?« je v zadregi ponovilo dekle. Henrik je razburjen vstal.

»V hišo grem. Moram vedeti, kaj to pomeni. Še ti pojdi domov. Lota! Tako temen oblak je nad nama in rosti je začelo.«

★

Obtoženca so nehali zasliševati: Herman Bukovnik ni priznal krivde, ki so mu jo slišali naprtiti. Vsa dvorana je bila polna. Kdor koli z vasi je mogel, je prišel poslušati, kaj bo.

»Slabo kaže zanj,« je šepnil kovač branjevec. »In poglejte, kako ga je vzelo, kar sedi!«

»Zapor človeka zmerom vzame,« je pritrdil branjevec. »Posebno pa še takšnega človeka, kakor je Bukovnik. Kar osivel je.«

»In niti ne ozre se,« je ugotovil Torbar. »Naibrž ga je sram.«

»Saj ima tudi dovolj vzrokov —«

»Mir med poslušalci!«

Poklicali so gostilničarja Julija Berceta. Z zariplim obrazom je stopil pred zeleno mizo. Obtoženca, ki ga je prezirljivo opazoval, niti nogaledal ni.

»Onozarjam vas na svetost in važnost pri-ge! Ponovite za mano!«

»Prisegam, da bom govoril čisto resnico, da ne bom ničesar zamolčal in ničesar dodal! Tako mi bog pomagaj!«

Ugotovili so osebne podatke priče in potem rekli Bercetu, naj pove vse, kar morda ve o nastanku ognja.

Prav nerodno je začel pripovedovati, da je bil Bukovnik popoldne pri njem in da sta najprej govorila o obtoženčevem slabem gospodarskem položaju. Potem je prišel Hra-

du: goveje 12, telečje 12, svinjske 8, v Krškem: goveje 8 do 13, telečje 10 do 15, svinjske 8, v Ljubljani: goveje 12 do 15, telečje 16, svinjske 6 do 10, v Brežicah: goveje 16, telečje 18, svinjske 5 do 6 din kg.

VOLNA. V Kranju: neoprana 24 do 26, oprana 34 do 36, v Višnji gori: neoprana 17 do 20, oprana 20 do 24, v Dravogradu: neoprana 24, oprana 30 din kg

KROMPIR. V Ljubljani 175 do 200, v Krškem 125 do 175, v Dravogradu 150, v Brežicah 150 (slavonski krompir 125), v Višnji gori 100 do 150, v Kranju 150 din za 100 kg.

FIZOL. V Brežicah 500 do 800, v Kranju 500 do 600, v Višnji gori 400 do 500, v Krškem do 500 din za 100 kg.

MED. V Ljubljani 18 do 21, v Brežicah 18, v Kranju 22 do 24, v Dravogradu 20, v Krškem 14 do 20 din kg.

SIROVO MASLO. V Ljubljani 26 do 32, v Brežicah 32, v Kranju 34 do 36, v Dravogradu 28, v Krškem 24 do 25 din kg

JAJCA. V Ljubljani 1.25 do 1.75, v Kranju 1.50, v Dravogradu 1.25, v Krškem 1 do 1.25 din za kos

JABOLKA. V Ljubljani 2.50 do 5, v Brežicah 1 do 3, v Kranju 2.50 do 5, v Dravogradu 2 do 3, v Krškem 0.75 do 3 din za kg

SVINJSKA MAST. V Ljubljani: slanina 16 do 18, svinjska mast 21 do 22, v Brežicah: slanina 18, svinjska mast 22, v Dravogradu: slanina 18, svinjska mast 20, v Kranju: suha slanina 24 do 26, svinjska mast 20 do 22 din za kg

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah dne 18. t. m. (prve številke službeni tečaj druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174 do 177.20 (za 215 do 218.20) din.

100 francoskih frankov za 98.35 do 100.65 (za 121.58 do 123.88) din;

1 ameriški dolar za 44.24 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 9.95 do 10.05 (za 12.29 do 12.39) din;

1 holandski goldinar za 23.52 do 23.90 (za 29.06 do 29.44) din;

1 belgijsko belgo za 7.32 do 7.44 (za 9.05 do 9.17) din

Nemška klirinška marka je bila po 14.30 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 424 do 425 din

Drobne vesti

— **Dražba kožuhovine v Ljubljani.** Dne 22. januarja je bila v Ljubljani na dražbi kožuhovina. Na dražbi je bilo 100 kosov kožuhovine. Najvišja ponudba je bila 1.25 din za kos. Najnižja pa 1.00 din za kos. Najboljše ponudbe so bile 1.10, 1.15, 1.20, 1.25, 1.30, 1.35, 1.40, 1.45, 1.50, 1.55, 1.60, 1.65, 1.70, 1.75, 1.80, 1.85, 1.90, 1.95, 2.00, 2.05, 2.10, 2.15, 2.20, 2.25, 2.30, 2.35, 2.40, 2.45, 2.50, 2.55, 2.60, 2.65, 2.70, 2.75, 2.80, 2.85, 2.90, 2.95, 3.00, 3.05, 3.10, 3.15, 3.20, 3.25, 3.30, 3.35, 3.40, 3.45, 3.50, 3.55, 3.60, 3.65, 3.70, 3.75, 3.80, 3.85, 3.90, 3.95, 4.00, 4.05, 4.10, 4.15, 4.20, 4.25, 4.30, 4.35, 4.40, 4.45, 4.50, 4.55, 4.60, 4.65, 4.70, 4.75, 4.80, 4.85, 4.90, 4.95, 5.00, 5.05, 5.10, 5.15, 5.20, 5.25, 5.30, 5.35, 5.40, 5.45, 5.50, 5.55, 5.60, 5.65, 5.70, 5.75, 5.80, 5.85, 5.90, 5.95, 6.00, 6.05, 6.10, 6.15, 6.20, 6.25, 6.30, 6.35, 6.40, 6.45, 6.50, 6.55, 6.60, 6.65, 6.70, 6.75, 6.80, 6.85, 6.90, 6.95, 7.00, 7.05, 7.10, 7.15, 7.20, 7.25, 7.30, 7.35, 7.40, 7.45, 7.50, 7.55, 7.60, 7.65, 7.70, 7.75, 7.80, 7.85, 7.90, 7.95, 8.00, 8.05, 8.10, 8.15, 8.20, 8.25, 8.30, 8.35, 8.40, 8.45, 8.50, 8.55, 8.60, 8.65, 8.70, 8.75, 8.80, 8.85, 8.90, 8.95, 9.00, 9.05, 9.10, 9.15, 9.20, 9.25, 9.30, 9.35, 9.40, 9.45, 9.50, 9.55, 9.60, 9.65, 9.70, 9.75, 9.80, 9.85, 9.90, 9.95, 10.00, 10.05, 10.10, 10.15, 10.20, 10.25, 10.30, 10.35, 10.40, 10.45, 10.50, 10.55, 10.60, 10.65, 10.70, 10.75, 10.80, 10.85, 10.90, 10.95, 11.00, 11.05, 11.10, 11.15, 11.20, 11.25, 11.30, 11.35, 11.40, 11.45, 11.50, 11.55, 11.60, 11.65, 11.70, 11.75, 11.80, 11.85, 11.90, 11.95, 12.00, 12.05, 12.10, 12.15, 12.20, 12.25, 12.30, 12.35, 12.40, 12.45, 12.50, 12.55, 12.60, 12.65, 12.70, 12.75, 12.80, 12.85, 12.90, 12.95, 13.00, 13.05, 13.10, 13.15, 13.20, 13.25, 13.30, 13.35, 13.40, 13.45, 13.50, 13.55, 13.60, 13.65, 13.70, 13.75, 13.80, 13.85, 13.90, 13.95, 14.00, 14.05, 14.10, 14.15, 14.20, 14.25, 14.30, 14.35, 14.40, 14.45, 14.50, 14.55, 14.60, 14.65, 14.70, 14.75, 14.80, 14.85, 14.90, 14.95, 15.00, 15.05, 15.10, 15.15, 15.20, 15.25, 15.30, 15.35, 15.40, 15.45, 15.50, 15.55, 15.60, 15.65, 15.70, 15.75, 15.80, 15.85, 15.90, 15.95, 16.00, 16.05, 16.10, 16.15, 16.20, 16.25, 16.30, 16.35, 16.40, 16.45, 16.50, 16.55, 16.60, 16.65, 16.70, 16.75, 16.80, 16.85, 16.90, 16.95, 17.00, 17.05, 17.10, 17.15, 17.20, 17.25, 17.30, 17.35, 17.40, 17.45, 17.50, 17.55, 17.60, 17.65, 17.70, 17.75, 17.80, 17.85, 17.90, 17.95, 18.00, 18.05, 18.10, 18.15, 18.20, 18.25, 18.30, 18.35, 18.40, 18.45, 18.50, 18.55, 18.60, 18.65, 18.70, 18.75, 18.80, 18.85, 18.90, 18.95, 19.00, 19.05, 19.10, 19.15, 19.20, 19.25, 19.30, 19.35, 19.40, 19.45, 19.50, 19.55, 19.60, 19.65, 19.70, 19.75, 19.80, 19.85, 19.90, 19.95, 20.00, 20.05, 20.10, 20.15, 20.20, 20.25, 20.30, 20.35, 20.40, 20.45, 20.50, 20.55, 20.60, 20.65, 20.70, 20.75, 20.80, 20.85, 20.90, 20.95, 21.00, 21.05, 21.10, 21.15, 21.20, 21.25, 21.30, 21.35, 21.40, 21.45, 21.50, 21.55, 21.60, 21.65, 21.70, 21.75, 21.80, 21.85, 21.90, 21.95, 22.00, 22.05, 22.10, 22.15, 22.20, 22.25, 22.30, 22.35, 22.40, 22.45, 22.50, 22.55, 22.60, 22.65, 22.70, 22.75, 22.80, 22.85, 22.90, 22.95, 23.00, 23.05, 23.10, 23.15, 23.20, 23.25, 23.30, 23.35, 23.40, 23.45, 23.50, 23.55, 23.60, 23.65, 23.70, 23.75, 23.80, 23.85, 23.90, 23.95, 24.00, 24.05, 24.10, 24.15, 24.20, 24.25, 24.30, 24.35, 24.40, 24.45, 24.50, 24.55, 24.60, 24.65, 24.70, 24.75, 24.80, 24.85, 24.90, 24.95, 25.00, 25.05, 25.10, 25.15, 25.20, 25.25, 25.30, 25.35, 25.40, 25.45, 25.50, 25.55, 25.60, 25.65, 25.70, 25.75, 25.80, 25.85, 25.90, 25.95, 26.00, 26.05, 26.10, 26.15, 26.20, 26.25, 26.30, 26.35, 26.40, 26.45, 26.50, 26.55, 26.60, 26.65, 26.70, 26.75, 26.80, 26.85, 26.90, 26.95, 27.00, 27.05, 27.10, 27.15, 27.20, 27.25, 27.30, 27.35, 27.40, 27.45, 27.50, 27.55, 27.60, 27.65, 27.70, 27.75, 27.80, 27.85, 27.90, 27.95, 28.00, 28.05, 28.10, 28.15, 28.20, 28.25, 28.30, 28.35, 28.40, 28.45, 28.50, 28.55, 28.60, 28.65, 28.70, 28.75, 28.80, 28.85, 28.90, 28.95, 29.00, 29.05, 29.10, 29.15, 29.20, 29.25, 29.30, 29.35, 29.40, 29.45, 29.50, 29.55, 29.60, 29.65, 29.70, 29.75, 29.80, 29.85, 29.90, 29.95, 30.00, 30.05, 30.10, 30.15, 30.20, 30.25, 30.30, 30.35, 30.40, 30.45, 30.50, 30.55, 30.60, 30.65, 30.70, 30.75, 30.80, 30.85, 30.90, 30.95, 31.00, 31.05, 31.10, 31.15, 31.20, 31.25, 31.30, 31.35, 31.40, 31.45, 31.50, 31.55, 31.60, 31.65, 31.70, 31.75, 31.80, 31.85, 31.90, 31.95, 32.00, 32.05, 32.10, 32.15, 32.20, 32.25, 32.30, 32.35, 32.40, 32.45, 32.50, 32.55, 32.60, 32.65, 32.70, 32.75, 32.80, 32.85, 32.90, 32.95, 33.00, 33.05, 33.10, 33.15, 33.20, 33.25, 33.30, 33.35, 33.40, 33.45, 33.50, 33.55, 33.60, 33.65, 33.70, 33.75, 33.80, 33.85, 33.90, 33.95, 34.00, 34.05, 34.10, 34.15, 34.20, 34.25, 34.30, 34.35, 34.40, 34.45, 34.50, 34.55, 34.60, 34.65, 34.70, 34.75, 34.80, 34.85, 34.90, 34.95, 35.00, 35.05, 35.10, 35.15, 35.20, 35.25, 35.30, 35.35, 35.40, 35.45, 35.50, 35.55, 35.60, 35.65, 35.70, 35.75, 35.80, 35.85, 35.90, 35.95, 36.00, 36.05, 36.10, 36.15, 36.20, 36.25, 36.30, 36.35, 36.40, 36.45, 36.50, 36.55, 36.60, 36.65, 36.70, 36.75, 36.80, 36.85, 36.90, 36.95, 37.00, 37.05, 37.10, 37.15, 37.20, 37.25, 37.30, 37.35, 37.40, 37.45, 37.50, 37.55, 37.60, 37.65, 37.70, 37.75, 37.80, 37.85, 37.90, 37.95, 38.00, 38.05, 38.10, 38.15, 38.20, 38.25, 38.30, 38.35, 38.40, 38.45, 38.50, 38.55, 38.60, 38.65, 38.70, 38.75, 38.80, 38.85, 38.90, 38.95, 39.00, 39.05, 39.10, 39.15, 39.20, 39.25, 39.30, 39.35, 39.40, 39.45, 39.50, 39.55, 39.60, 39.65, 39.70, 39.75, 39.80, 39.85, 39.90, 39.95, 40.00, 40.05, 40.10, 40.15, 40.20, 40.25, 40.30, 40.35, 40.40, 40.45, 40.50, 40.55, 40.60, 40.65, 40.70, 40.75, 40.80, 40.85, 40.90, 40.95, 41.00, 41.05, 41.10, 41.15, 41.20, 41.25, 41.30, 41.35, 41.40, 41.45, 41.50, 41.55, 41.60, 41.65, 41.70, 41.75, 41.80, 41.85, 41.90, 41.95, 42.00, 42.05, 42.10, 42.15, 42.20, 42.25, 42.30, 42.35, 42.40, 42.45, 42.50, 42.55, 42.60, 42.65, 42.70, 42.75, 42.80, 42.85, 42.90, 42.95, 43.00, 43.05, 43.10, 43.15, 43.20, 43.25, 43.30, 43.35, 43.40, 43.45, 43.50, 43.55, 43.60, 43.65, 43.70, 43.75, 43.80, 43.85, 43.90, 43.95, 44.00, 44.05, 44.10, 44.15, 44.20, 44.25, 44.30, 44.35, 44.40, 44.45, 44.50, 44.55, 44.60, 44.65, 44.70, 44.75, 44.80, 44.85, 44.90, 44.95, 45.00, 45.05, 45.10, 45.15, 45.20, 45.25, 45.30, 45.35, 45.40, 45.45, 45.50, 45.55, 45.60, 45.65, 45.70, 45.75, 45.80, 45.85, 45.90, 45.95, 46.00, 46.05, 46.10, 46.15, 46.20, 46.25, 46.30, 46.35, 46.40, 46.45, 46.50, 46.55, 46.60, 46.65, 46.70, 46.75, 46.80, 46.85, 46.90, 46.95, 47.00, 47.05, 47.10, 47.15, 47.20, 47.25, 47.30, 47.35, 47.40, 47.45, 47.50, 47.55, 47.60, 47.65, 47.70, 47.75, 47.80, 47.85, 47.90, 47.95, 48.00, 48.05, 48.10, 48.15, 48.20, 48.25, 48.30, 48.35, 48.40, 48.45, 48.50, 48.55, 48.60, 48.65, 48.70, 48.75, 48.80, 48.85, 48.90, 48.95, 49.00, 49.05, 49.10, 49.15, 49.20, 49.25, 49.30, 49.35, 49.40, 49.45, 49.50, 49.55, 49.60, 49.65, 49.70, 49.75, 49.80, 49.85, 49.90, 49.95, 50.00, 50.05, 50.10, 50.15, 50.20, 50.25, 50.30, 50.35, 50.40, 50.45, 50.50, 50.55, 50.60, 50.65, 50.70, 50.75, 50.80, 50.85, 50.90, 50.95, 51.00, 51.05, 51.10, 51.15, 51.20, 51.25, 51.30, 51.35, 51.40, 51.45, 51.50, 51.55, 51.60, 51.65, 51.70, 51.75, 51.80, 51.85, 51.90, 51.95, 52.00, 52.05, 52.10, 52.15, 52.20, 52.25, 52.30, 52.35, 52.40, 52.45, 52.50, 52.55, 52.60, 52.65, 52.70, 52.75, 52.80, 52.85, 52.90, 52.95, 53.00, 53.05, 53.10, 53.15, 53.20, 53.25, 53.30, 53.35, 53.40, 53.45, 53.50, 53.55, 53.60, 53.65, 53.70, 53.75, 53.80, 53.85, 53.90, 53.95, 54.00, 54.05, 54.10, 54.15, 54.20, 54.25, 54.30, 54.35, 54.40, 54.45, 54.50, 54.55, 54.60, 54.65, 54.70, 54.75, 54.80, 54.85, 54.90, 54.95, 55.00, 55.05, 55.10, 55.15, 55.20, 55.25, 55.30, 55.35, 55.40, 55.45, 55.50, 55.55, 55.60, 55.65, 55.70, 55.75, 55.80, 55.85, 55.90, 55.95, 56.00, 56.05, 56.10, 56.15, 56.20, 56.25, 56.30, 56.35, 56.40, 56.45, 56.50, 56.55, 56.60, 56.65, 56.70, 56.75, 56.80, 56.85, 56.90, 56.95, 57.00, 57.05, 57.10, 57.15, 57.20, 57.25, 57.30, 57.35, 57.40, 57.45, 57.50, 57.55, 57.60, 57.65, 57.70, 57.75, 57.80, 57.85, 57.90, 57.95, 58.00, 58.05, 58.10, 58.15, 58.20, 58.25, 58.30, 58.35, 58.40, 58.45, 58.50, 58.55, 58.60, 58.65, 58.70, 58.75, 58.80, 58.85, 58.90, 58.95, 59.00, 59.05, 59.10, 59.15, 59.20, 59.25, 59.30, 59.35, 59.40, 59.45, 59.50, 59.55, 59.60, 59.65, 59.70, 59.75, 59.80, 59.85, 59.90, 59.95, 60.00, 60.05, 60.10, 60.15, 60.20, 60.25, 60.30, 60.35, 60.40, 60.45, 60.50, 60.55, 60.60, 60.65, 60.70, 60.75, 60.80, 60.85, 60.90, 60.95, 61.00, 61.05, 61.10, 61.15, 61.20, 61.25, 61.30, 61.35, 61.40, 61.45, 61.50, 61.55, 61.60, 61.65, 61.70, 61.75, 61.80, 61.85, 61.90, 61.95, 62.00, 62.05, 62.10, 62.15, 62.20, 62.25, 62.30, 62.35, 62.40, 62.45, 62.50, 62.55, 62.60, 62.65, 62.70, 62.75, 62.80, 62.85, 62.90, 62.95, 63.00, 63.05, 63.10, 63.15, 63.20, 63.25, 63.30, 63.35, 63.40, 63.45, 63.50, 63.55, 63.60, 63.65, 63.70, 63.75, 63.80, 63.85, 63.90, 63.95, 64.00, 64.05, 64.10, 64.15, 64.20, 64.25, 64.30, 64.35, 64.40, 64.45, 64.50, 64.55, 64.60, 64.65, 64.70, 64.75, 64.80, 64.85, 64.90, 64.95, 65.00, 65.05, 65.10, 65.15, 65.20, 65.25, 65.30, 65.35, 65.40, 65.45, 65.50, 65.55, 65.60, 65.65, 65.70, 65.75, 65.80, 65.85, 65.90, 65.95, 66.00, 66.05, 66.10, 66.15, 66.20, 66.25, 66.30, 66.35, 66.40, 66.45, 66.50, 66.55, 66.60, 66.65, 66.70, 66.75, 66.80, 66.85, 66.90, 66.95, 67.00, 67.05, 67.10, 67.15, 67.20, 67.25, 67.30, 67.35, 67.40, 67.45, 67.50, 67.55, 67.60, 67.65, 67.70, 67.75, 67.80, 67.85, 67.90, 67.95, 68.00, 68.05, 68.10, 68.15, 68.20, 68.25, 68.30, 68.35, 68.40, 68.45, 68.50, 68.55, 68.60, 68.65, 68.70, 68.75, 68.80, 68.85, 68.90, 68.95, 69.00, 69.05, 69.10, 69.15, 69.20, 69.25, 69.30, 69.35, 69.40, 69.45, 69.50, 69.55, 69.60, 69.65, 69.70, 69.75, 69.80, 69.85, 69.90, 69.95, 70.00, 70.05, 70.10, 70.15, 70.20, 70.25, 70.30, 70.35, 70.40, 70.45, 70.50, 70.55, 70.60, 70.65, 70.70, 70.75, 70.80, 70.85, 70.90, 70.95, 71.00, 71.05, 71.10, 71.15, 71.20, 71.25, 71.30, 71.35, 71.40, 71.45, 71.50, 71.55, 71.60, 71.65, 71.70, 71.75, 71.80, 71.85, 71.90, 71.95, 72.00, 72.05, 72.10, 72.15, 72.20, 72.25, 72.30, 72.35, 72.40, 72.45, 72.50, 72.55, 72.60, 72.65, 72.70, 72.75, 72.80, 72.85, 72.90, 72.95, 73.00, 73.05, 73.10, 73.15, 73.20, 73.25, 73.30, 73.35, 73.40, 73.45, 73.50, 73.55, 73.60, 73.65, 73.70, 73.75, 73.80, 73.85, 73.90, 73.95, 74.00, 74.05, 74.10, 74.15, 74.20, 74.25, 74.30, 74.35, 74.40, 74.45, 74.50, 74.55, 74.60, 74.65, 74.70, 74.75, 74.80, 74.85, 74.90, 74.95, 75.00, 75.05, 75.10, 75.15, 75.20, 75.25, 75.30, 75.35, 75.40, 75.45, 75.50, 75.55, 75.60, 75.65, 75.70, 75.75, 75.80, 75.85, 75.90, 75.95, 76.00, 76.05, 76.10, 76.15, 76.20, 76.25, 76.30, 76.35, 76.40, 76.45, 76.50, 76.55, 76.60, 76.65, 76.70, 76.75, 76.80, 76.85,

prva nemško-angleška pomorska bitka.

Najmodernejša nemška križarka »Admiral Graf Spee« je napadla skupino tovornih ladij, ki so bile na potu iz Južne Amerike v Anglijo in Francijo. V bližini so križarile angleške vojne ladje težja križarka »Exeter« in lažji križarki »Ajax« in »Achilles«. Nemška ladja je bila boljše oborožena in je bila tudi hitrejša, vendar se je Angležem posrečilo ladjo zelo poškodovati. Od angleških ladij je bil znatno poškodovan »Exeter«. »Admiral Graf Spee« je bil toliko pokvarjen, da se je umaknil v luko v Montevideo v Urugvaju. Koliko je bilo mrtvih na angleških ladjah, ni znano. »Admiral Graf Spee« pa je imel 36 mrtvih in 60 ranjenih. Mrtve mornarje so pokopali v Montevideu. Urugvajska vlada je določila nemški križarki le kratek rok za bivanje v urugvajski lu-ki.

V tem kratkem roku popravila niso mogla biti v redu izvršena. Zato je, kakor poročajo iz Berlina,

kapitan Langshof na Hitlerjev ukaz križarko »Admiral Graf Spee« sam potopil.

Bilo pa je tudi sicer nemogoče uiti, ker so Angleži dobili pomoč in so angleške ladje stalno čakale, kdaj bo priplula iz luke nemška križarka. »Admiral Graf Spee« je napravil angleškemu pomorništvu v teh vodah veliko škodo, ker je bil potopil vrsto tovornih ladij. Pri potopitvi nemške križarke ni izgubil življenja noben nemški mornar.

Po vesteh iz Londona je angleška podmornica

potopila ob ustju Labe nemško križarko

tipa Köln Nemci zanikujejo to vest kot čisto neosnovano

Na finskem bojišču

so sovjetske čete z vso močjo začele napadati Fince,

čes da je treba za vsako ceno naprej. Finci hrabro odbijajo navale na karelijskih bojiščih, medtem ko postaja njih položaj na severnem bojišču čedalje usodnejši. Iz Helsinkov poročajo, da je priletelo nad mesto 18 sovjetskih bombnikov in mesto bombardiralo. Razen Helsinkov so sovjetska letala napadla še več drugih finskih mest. Po finskih vesteh je bilo sedem sovjetskih bombnikov sestreljenih

Ob priliki proračunske razprave v belgijskem državnem zboru je belgijski zunanji minister Spaak naglašal

strogo nevtralnost Belgije in vzajemnost s Holandsko.

Nevtralna in neodvisna Holandska da je življenjskega pomena tudi za Belgijo.

Z zapadne fronte prihajajo nasprotujoča si poročila, vendar pa posebnih dogodkov na zemlji ni bilo. Pač pa se je vršila v ponedeljek

doslej največja letalska bitka,

in sicer med izlivom reke Emze in Labe ter otokoma Helgolandom in Syltom. Po nemškem uradnem poročilu je sodelovalo v tej bitki 44 angleških bombnikov in več eskadrilj nemških lovskih letal. Po nemških trditvi je bilo v tej bitki sestreljenih 34 angleških letal, medtem ko so Nemci izgubili le dve. Angleško poročilo pa pravi, da so angleška letala sestrelila 12 nemških lovskih letal. Hkratu priznavajo Angleži izgubo sedmih svojih letal, ki se niso vrnila s poleta v svoja oporišča.

D o p i s i

MIRNA. Tudi pri nas se širi draginja. Trgovci so povišali cene, čeprav je blago iz stare zaloge. Ljudstvo je zaradi tega zelo razburjeno in s strahom gleda v bodočnost. Res je, da ima krompir visoko ceno, ali kaj ko ga je pa tako malo, da ga nekateri niso dobili niti za seme. Mali posestniki so že zdaj brez

živeža. Ze zdaj povprašujejo za koruzo. Svoječasno se je v tem času delila koruza za izvršena javna dela, zdaj pa tudi teh ni. Ljudje bi radi kupili, a nimajo denarja, niti zaslužka. Otroci malih ljudi prihajajo raztrgani in lačni v šolo. Nekateri od njih ostajajo opolodne brez kosila. Da se temu odpomore, je sklenil Sokol vsem takim preskrbeti najnujnejšo hrano. — Na cesti Mirna — Gorenja vas — Ševnica je most čez Vejeršce tako pokvarjen, da je nevarnost, da si v temi kdo zlomi nogo. Za promet je neuporaben, ni pa zaprt, niti ga ne popravljajo. Pozivamo občino, da most nujno popravi. — Tudi pota po občini bi bilo treba popraviti. Ljudje bi radi izvršili kuluk, a občina se ne zgane.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Dramski VI. (Smrtna kosa.) Te dni je umrl posestnik g. Alojz Vrabl na Kogu. Pokojnik je bil domačin Murskega polja in zadnji brat znanege, prerano umrlega učitelja, pesnika in pisatelja Ivana Vrabra. Na svetu si je izkusil mnogo hudega. V svetovni vojni je bil ujetnik v Rusiji in rad je pripovedoval o ruskih stenah, sibirskem mrazu in tamošnjih razme-

rah. Veselil se je početka Jugoslavije in je sodeloval pri utrditvi njenih severnih meja. Bil je tudi tajnik odseka tukajšnjih Maistrovskih borcev. Naj mu bo lahka slovenska zemljica!

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Dramski odsek tukajšnjega Izobraževalnega društva »Lire« uprizori na Štefanovo ob 18. v šoli Meškovo dramo v treh dejanjih »Pri Hrastovih«. Vse vabimo, da si to lepo igro ogledate.

IVANKOVCI. Na praznik sv. Štefana dne 26. t. m. priredi tukajšnja sokolska četa igro »Prisego ob polnoči« v tukajšnji dvorani, z začetkom ob 15 uri.

MALA NEDELJA. Sokolska četa priredi na Štefanovo ob 15. uri v svojem domu božično prireditev s krasno božično igro, petjem in telovadnimi točkami. — Na Silvestrovo ob 16. uri bo silvestrovanje z velezabavno burko »Krišpin in Fridolin«. Godba in ples. — Čitalnica in ljudska knjižnica sokolske čete poslujeta vsako nedeljo in praznik od pol 8 do 11. v Čitalnici. — Vodnikove knjige dobite pri poverjeniku.

Z močno vojsko bo premagala Jugoslavija vse težave

Prejšnjo nedeljo so odkrili v Nišu spomenik kralju Aleksandru I. Ob tej priliki je govoril tudi kraljevski namestnik g. dr. Radenko Stanković in rekel med drugim:

»Globoko sem prepričan, da boste vi, železni ljudje, varovali ta spomenik, ki predstavlja našega velikega kralja, zmagovalca in izvršitelja naše zaobljube, da se osvobodimo in zedinimo naš celotni narod. Za to veliko misel je dal vse, kar more dati živ človek. Še v svoji smrtni uri nam je naročil, da varujemo in ohranimo, kar so nam dale stoletne žrtve.

Zbrani okoli mladega kralja bomo varovali svojo veliko domovino, nam vsem drago Jugoslavijo, in bomo izpolnili zaobljubo največjega sina naše zemlje kralja Aleksandra I.

in največje žrtve med žrtvami, žrtve vsega našega troimenega naroda, srbsko-hrvaško-slovenskega!»

Po dr. Stankoviću je govoril minister za vojsko in mornarico armadni general g. Milan Nedić in slavil zasluge kralja Aleksandra I. za naše osvobojenje. Po slavni zmagi v svetovni vojni je hitel zagotoviti naši skupni domovini obstoj in živo silo jugoslovenske vojske. Pokojni kralj je dejal: Naj se naša domovina zagotovi in uredi pod zastavo naše vojske. Z zdravno in močno vojsko bo Jugoslavija premagala vse težave v svojem življenju. Njegove zadnje besede: »Čuvalite mi Jugoslavijo! vsebujejo njegovo oporoko vsem Srbom, Hrvatom in Slovencem.«

V takih časih je bil sporazum zelo potreben

Predsednik izvršnega odbora Samostojne demokratske stranke g. Večeslav Vilder je imel te dni na posvetu zagrebških organizacij stranke daljši govor o političnem položaju. Med drugim je izjavil:

»S sporazumom smo dokazali svetu, da se znamo sami vladati in da smo Jugosloveni državotvoren narod. Ko je pred nekaj dnevi govoril dr. Maček na kosilu pri patriarhu Gavrilu, je dejal, da se Hrvati niso nikdar borili proti Srbom, temveč samo za priznanje svoje samobitnosti. Zdaj, ko so to dosegli, je nastopil čas, da stopimo na pot slovanstva in jugoslovenstva. Dr. Maček je povedal s tem veliko resnico: našli smo osnovo, kako naj uredimo v bodoče svoje skupno življenje. Živimo v zelo nevarnih časih. Okoli nas divja vojna. Če bo treba, bomo pokazali, da smo tudi mi pripravljeni, boriti se za svojo samostojnost in svobodo. Če se ne bi bili v zadnjem trenutku sporazumeli, nas bi odnesel prvi večji vihar. Imeli smo že dovolj priložnosti videti, kako čez noč izginjajo države. V svetu se pojavlja zavoljo tega stremenje po izgradnji čim večjih zajednic. Mi siromaki pa tako dolgo nismo mogli razumeti, kako potrebna je nam vsem naša skupnost.«

G. Vilder je nato obračunal z velesrbskimi težnjami, s katerimi šarijo nekateri v poslednjem času po srbskih krajih. Ostro je zavračal agitacijo nestrpnosti na tej in oni strani, ki so sad naše domače neumnosti, zalivanje in pospešene od vpliva tujih nam miselnosti. Glede vlade je dejal, da »je takaka, kakršni smo mi. Bližamo se volitvam.

Pred njimi pa moramo narod obvestiti o pravem stanju razmer, ker je med nami 90 odstotkov ljudi neobveščenih ali pa krivo poučenih. Danes potrebujemo močno roko, ki bo vedela, kaj hoče, ter se opirala pri vseh svojih ukrepih na zaupanje naroda. Za volitve bo treba povezati skupaj vse, kar je zdravega in dobrega med našim narodom.«

Novice

* Volitve v narodno skupščino bodo morada pomladi. V Rumu je bil te dni shod Hrvatske seljačke stranke, na katerem je govoril tudi minister Bariša Smoljan, ki je med drugim dejal, da se vlada bavi s sestavo novega volilnega zakona. Po želji dr. Mačka bo v kratkem izdelan tudi volilni zakon za hrvatski sabor. Volilni zakon za narodno skupščino bo širokogruden. Nameravane so volitve po okrožjih in srezih pod nadzorstvom sodišč. Dr. Maček je izrazil željo, da bi bil novi volilni zakon gotov že do božiča ali najkasneje do srede januarja. Če ne bodo nastopili kaki izredni zapletki, bodo volitve v narodno skupščino že zgodaj pomladi.

* Pred uredbo o nadzorstvu nad cenami. Poseben odbor za pobijanje draginje v ministrstvu za narodno zdravje in socialno politiko pripravlja uredbo za nadzorovanje cen. Uredba bi ne imela namena ovirati pravnega razvoja našega gospodarstva, temveč bi

samo pravecava pretrata ene Kdaj naj bi se ta uredba izdala, še ni znano.

* Nove določbe za prisilna bivališča. »Službene novine« z dne 16. t. m. objavljajo uredbno ministrskega sveta o izpombi in izpolnitvi zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Nove določbe se glase: Upravna politična oblastva prve stopnje lahko pošljejo na bivanje v kak drug kraj osebe, ki motijo red in mir. Proti odlokom upravnega političnega oblastva prve stopnje je dopuščna pritožba na upravno oblastvo druge stopnje v roku osmih dni. Minister za notranje zadeve lahko kot nadzorovalno oblastvo razveljavi vsak odlok o pošiljanju na bivanje v kak drug kraj Upravno oblastvo prve stopnje v kraju, kamor bo kaka oseba poslana, določi stanovanje pod nadzorstvom oblastev. Minister za notranje zadeve je pooblaščen, da izda pravilnik o bivanju teh oseb.

* Pripravljajo se baje davčna oprostitev malega kmeta in obrtnika. V finančnem ministertvu pripravljajo baje daljnosežno davčno preosnovno v tem smislu, da bi se zemljarina na mala posestva ukinila. Davčne olajšave, ki bi jih bili deležni gospodarsko šibkejši sloji, bi se morale na drugi strani nadomestiti. Baje se ne misli toliko na spremembo davčnega načina samega, kolikor na njegovo vestnejše in pravičnejše uveljavljanje. Po vesti beograjskih listov se pripravljajo baje tudi davčna oprostitev obrtnikov.

* Maistrovim borcem. Država bo dala vsem onim, ki so ob prevratu 1. 1918 in 1. 1919. sodelovali pri osvoboditvi, posebno spominsko kolajno. Naj bi ta kolajna ne bila samo majhen spomin takrat sodelujočim, temveč tudi zgled njihovim potomcem, naši mladini. Vsi, ki so sodelovali, so torej dolžni predložiti potrebne podatke ali svojemu vojaškemu pristojnemu vojnemu okrožju ali pa združenim borcem za osvobojenje severnih krajev (Zveza Maistrovih borcev, Legija koroških borcev), če so njihovi člani Zveza Maistrovih borcev bo vsem svojim članom, ki podatkov niso predložili, poslala posebne tiskovine, v katere je treba podatke natančno vpisati in jih takoj poslati na tajništvo zveze v Mariboru. Nobeden Maistrov borec ne sme opustiti prijave in vsak mora dobljeno polo s podatki takoj poslati. Opozorite tudi druge člane in nečlane Maistrove borce na to. Če tiskovine za prijavo ne dobite pred novim letom, to zahtevajte. Tajništvo v Mariboru v Narodnem domu, ki uraduje dnevno vsak delavnik, bo poslovalo tudi o božičnih praznikih.

* Vsi državni upokojeanci (ke), ki so zase in za rodbinske člane dobili železniške legitimacije od dravske finančne direkcije, naj jih čimprej predložijo tej direkciji za razpisne postopke za prihodnje leto, zlasti če nameravajo legitimacije uporabljati takoj v začetku leta 1940. Vsaki legitimaciji je treba priložiti železniško znamko za 2 din, ki je v legitimaciji nihče ne sme naložiti sam. Predložene poštne znamke ali kolke bo direkcija upokojeancem vračala, ker jih ne more uporabiti. Tudi čenarja za znamke direkcija ne bo sprejemala, ker železniških znamk nima v zalogi. Železniški legitimaciji naj vsak upokojeanec priloži tudi odrezek (kupon) čekovne nakaznice, po kateri je prejel pokojnino za zadnji mesec, ker je sicer mnogokrat težavno ugotoviti njegovo istovetnost. Tudi prošnji za novo železniško legitimacijo je vselej treba priložiti odrezek (kupon) čekovne nakaznice, za stroške pa je treba finančni direkciji poslati 20 din v gotovini.

* Pred izplačilom vojne škode, nastale zaradi bojev ob Soči in na Koroškem. Okoli 2000 vojniških oškodovancev, ki so zaradi bojev na soški fronti in na Koroškem pred 20 in več leti izgubili svojo imovino in mnogi prišli naravnost na beraško palico, je po 20letnem pričakovanju z veseljem sprejelo v lanskem poletju vest, da se pripravljajo ureditevi tega vprašanja. Naposled je vendarle že izdelan osnutek zakona, po katerem se bo oškodovani plačala.

* Pošiljanje jestvin v tujino. Kolodvorska pošta v Mariboru opozarja občinstvo, ki pošilja po pošti jestvine v tujino, da jih omota pravilno, kakor je to glede na vsebino potreb-

no in predpisano. Cesto pošiljajo stranke v pošilkah kot blagovne vzorce maščobe, ki se rade tope in ki niso dovolj omotane. Vsebinski takih pošilk pokvari potem še druge. V korist strank je torej, da pošiljke pravilno opremijo, da se s tem izognejo nepotrebnim stroškom in da ne ovirajo s tem poslovanja pošt. Pripomniti je, da je dovoljeno izročati po znižani tarifi kot blagovni vzorec le predmete, ki res služijo za vzorec dotičnega blaga. Blago pa (jestvine in druge reči), ki je namenjeno porabi, je treba izročati na pošto kot pakete ali za tujino tudi kot male pakete. Za vsak paket pa mora stranka izpolniti spremnico za tujino in razen tega carinsko deklaracijo (za Nemčijo eno). Oba obrazca prodajajo vse mariborske pošte pri pisemskih okencih. Vsaka stranka mora paket s spremnico in carinsko deklaracijo predložiti carinarnici, ki pregleduje take pošiljke v carinskopostnem posloju na Aleksandrovi cesti v Mariboru in sicer na peronski strani, prva vrata levo in sicer samo ob delavnikih od 8. do 12. ure. Po carinskem pregledu šele izročajo stranke pakete na pošto. Občinstvo se opozarja, da znašajo poštno pristojbine za pakete brez vrednosti v Nemčijo 22 din do 1 kg, do 5 kg pa 34 din. Mali paketi so pisemske pošiljke, katerih teža znaša največ 1 kg. Največje razsežnosti teh pošilk so: v dolžini 45 cm, v širini 20 cm, v višini 10 cm. Kadar so v obliki zavrtke, ne sme presegati dolžina 45 cm, premer pa ne 15 cm. Pristoibina znaša za vsakih 50 gramov 1.50 din, najmanj pa 7.50 din. Priporočljivo je, da prilepijo pristoibine strank same v znamenju na pošiljko. Na zavitek je napisati »Petit paquet« (mali paket) točen naslov in pošiljateljevo ime. Malim paketom se ne smejo prilagati pisma ali katere koli listine, ki imajo značaj osebnega dopisovanja. Mali paketi se odpravljajo lahko kakor druge pisemske pošiljke. Pred izročitvijo na pošto se mali paketi carinsko predložijo na kolodvorski pošti in sicer v prostoru za stranke izključno ob delavnikih od 10. do 11. ure.

* Cesta Jeperca—Labore začasno izročena prometu. 20. t. m. je bila začasno izročena prometu državna cesta št. 2 v odseku Jeperca—Labore. Pomladi bo za kratko dobo cesta ponovno zaprta zaradi dovršitvenih del. Terenskotehnična sekcija v Kranju posebno opozarja vse rabnike ceste, da previdno vozijo in zlasti pazijo na rob betonskega nastižja.

* Uredba o obveznem zavarovanju setev in plodov proti toži v vrdarski banovini je bila te dni objavljena v »Službenih novinah« in je stopila v veljavo.

* Nove lokomotive in vagoni. Tvornica vagonov, strojev in mostov v Brodu nadaljuje pogajanja z ministrom za prosveto glede 30 novih lokomotiv in 30 vagonov. Če dobi to naročilo, bo tvornica spet v polnem obsegu obratovala in mnogo delavcev bo spet sprejetih na delo.

* 30.000 jablan za spomin na ustanovitev banovine Hrvatske. Ban banovine Hrvatske dr. Šubašić je izdal naredbo, da se iz vzornega banovinskega posestva v Modriču podeli brezplačno 30.000 mladih jablan v kraje, ki so bili priključeni banovini Hrvatski. To so bosanski okrajji Derventa, Gradačac, Brčko, Fojnica in Travnik. Ta drevesca se bodo posadila ob javnih cestah v drevovede, na občinskih pašnikih in šolskih vrtovih.

* Škofja Loka ima dve važni zdravstveni ustanovi. Nedavno je bil v Škofji Loki odprt protitifečni dispanzer. Prostori dispanzerja so nameščeni v prvem nadstropju občinske hiše 17 na Soodniem trgu. Sestojijo iz čakalnice, ordinacijske sobe in posebne sobe za rentgenski aparat. Ordinacijske ure bodo vsak torek od 15. dalje. Članstvo protitifečne lige bo imelo pravico do brezplačnih pregledov, ubožnim jetičnim članom pa bo liga skušala omogočiti zdravljenje in pomagati prizadetim rodčinam s podborami v zdravilih in živilih. Škofjeloški svez na je dobil tudi svoj zdravstveni dom, ki slušuje v prvem nadstropju nove šolske stavbe ob Pokonališki ulici. Kakor dispanzer bo služil tudi zdravstveni dom najširšim plastem.

* Družba za obnovo kmetijstva v treh Benečijah. Pred 18 leti je bila ustanovljena imenovana družba, ki si je zastavila nalogo

obnoviti kmetijstvo v pokrajinah, katere je svetovna vojna najbolj prizadela. Iz poročila, ki ga je družba zdaj objavila o svojem poslovanju do konca leta 1938., posnemamo: 5830 hektarjev čisto neplodnega in 1770 ha delno neplodnega močvirja, skupno tedaj 7600 ha močvirja je bilo izsušeno in urejeno za obdelovanje. Njeno delo za zložitvev razkosanih zemljišč, za ureditev življenja zmornih gospodarstev, za združitvev malih, za obstoj nesposobnih posestev je bilo posvečeno zlasti goriški pokrajini. Tu je pokupila največini na dražbi 300 malih in razkosanih posestev, (skupno okrog 3200 ha zemlje) in je iz teh zložila 106 kmetij, katere naj bi lahko preživljale družine, ki jih je na njih naselila. Od onih 300 kupljenih posestev je bila velika večina v slovenski lasti. Na povečane in združene kmetije so bile naseljene po večini italijanske družine iz starih pokrajin. Po podeželskih vaseh v Julijski Krajini imajo zato tu pa tam po nekaj doseljenih družin. Družba je nekaj let v tem pravcu prav smotrno delala, zdaj je pa začela popuščati, ker se ta nova gospodarstva po večini težko vzdržujejo.

* Velikanska lipa. V obmejnih Markovcih raste orjaška lipa, ki je stara nad 500 let. Pred 43 leti so proslavljali njeno 500letnico in so ob tej priliki zasadili novo lipo, ki se je pa pred kratki mposušila, med tem ko častiljivi orjak še vedno iunaško kljubuje zobu časa.

* Slinavka in parkljevka v Zavodni pri Celju je ponehala. Zaradi tega je mestno poglavarstvo v Celju zopet dovolilo živinske in sviniske seime v Celju.

* Nemčija kupuje naše buše. Z izvozom bosanskih buš smo imeli doslej vedno težkoče in se je le redko posrečilo prodati v tujino nekaj te živine iz najsiromašnejših krajev naše države. V zadnjem času pa smo pričeli v večjem obsegu izvažati buše v Nemčijo, in sicer zaklane. Težkoče pa so pri izvozu zaradi pomanjkanja vagonov in meso s hladilnimi napravami.

* Demonstracije v Splitu. V nedeljo zjutraj se je kakor poroča AA, zbralo na obali v Splitu okoli 600 ljudi. Ta skupina se je počasi povečala na tisoč oseb. Množica ljudstva se je zbrala z namenom, da bi demonstrirala in navalila na policijsko postajo Grad. Na povelje policije, naj se demonstranti razidejo, so nekateri iz gruč začeli metati kamenje in vzklikati v komunističnem duhu. Potem ko je bilo sedem varnostnih organov ranjenih in sicer eden teže s kamenjem, šest pa laže s kamenjem in krogli iz samokresov, je policija uporabila strelno in hladno orožje tako, da so bili prvi strelji oddani v zrak. Množica je še dalje naskakovala in je bil pri spopadu hudo ranjen Vicko Buljanović iz Splita, ki je med prevozom v bolnišnico umrl. Razen Buljanovića je bilo od krogel in hladnega orožja laže ranjenih še sedem ljudi. Zatem sta bila v kratkem času vzpostavljena po vsem Splitu red in mir. Vicko Buljanović je bil znan kot komunist, vlomilec in tat, ter je bil že večkrat zaradi kaznivih dejanj pred sodiščem obsojen. Drugače sta v Zagrebu in na področju banovine Hrvatske vladala ta dan popoln red in mir.

* Smrt zaradi železniškega mostu. V nedavni vesti o smrtni nesreči posestnika Hodnika je bilo več netačnosti. Rankemu je bilo ime Janez in je imel posestvo na Dolnem Leskovcu. Avtobus je dobil pri Bursiču v Stari vasi, ne pri Jesenku v Krškem. Nesrečnik je bil pri udarcu v železniški most takoj mrtev, vendar mu glave ni odtrgalo.

* Strašen dvojni samomor z električnim tokom na Jesenicah. Nedavno sta šla prostovoljno v smrt na električni centrali v Javorniškem Rovtu električni mojster Janko Žnidar, oče dveh otrok iz Slovenskega Javornika in njegova ljubljanka Tina Zupanova, žena gostilničarja in avtoprevoznika na Javorniku. Med njima je vladalo že dalj časa prijateljsko razmerje. V zadnjem času ju je to razmerje privedlo že tako daleč, da nista več našla drugega izhoda, kakor prostovoljno smrt. Usmrtila sta se s tokom visoke napetosti. Žnidar je imel pri sebi po-

slovilno pismo, v katerem prosi ženo in otroke odpustanja ter pravi, da žal ni bilo drugega izhoda. Posebno pozdravlja otroke. V pismu je izrazil željo, da bi bil z Zupanovo pokopan v skupnem grobu.

* **Nova določila za taksiranje razglednic za praznike.** Ministrstvo za pošto in brzojav je te dni spremenilo določila za taksiranje dopisnic s slikami (razglednic) zasebne izdaje, ki jih pošilja občinstvo za božič, novoleto in veliko noč. Če so čestitke napisane z največ petimi besedami ali petimi običajnimi kraticami znaša pristojbina za tako razglednico 0.50 din. Velja pa ta ugodnost v primeru, da je razglednica predana na pošto v času 10 dni pred prazniki, odnosno pet dni po njih. Za tiskar posestnice v odprtih ovitkih, ki jih stranke uporabljajo za čestitanja, zahvale in druge izraze vljudnosti in na katerih je besedilo napisano z največ petimi besedami (ali običajnimi kraticami), ostane pristojbina 0.25 din. Če pa je na taki posetnici napisanih več ko pet besed, znaša pristojbina 1 din. Toliko občinstvu v vednost in ravnanje.

* **Požar v litijski predilnici.** Te dni je začelo goreti v litijski predilnici. Na kraj požara so prišli litijski gasilci z motoriko in ogenj pogasili.

* **Smrtna železniška nesreča pri Celju.** Na železniškem mostu čez Savinjo v Tremerjih pri Celju je povozil tovorni vlak 72letnega tesarja Mihaela Zavška. Lokomotiva je staremu možu odrezala obe nogi in dvakrat presekalala lobanjo. Bil je na mestu mrtev.

* **Zaradi pobiranja vojnega materiala.** Marko Škarabot iz Ozeljana je bil lani obsojen zaradi pobiranja vojaškega materiala na 20 dni strogega zopora, 300 lir kazni in 200 lir odškodnine. Pritožil se je. Po skoro poldrugem letu je bila pred dnevi pred prizivnim sodiščem druga razprava. Prizivno sodišče je potrdilo prvo obsodbo, vendar jo je spremenilo v pogojno. Zaradi enakega prestopka so bili obsojeni Orest Kavš, Božo Visintin in Bruno Sfiligoj. Odmerjena jim je bila slična kazen kakor Škarabotu. Prizivno sodišče je zdaj trojko oprostilo. Slabše jo je odrezal Josip Leban iz Ozeljana. Njegova obsodba je izvirala iz enakega pregreška kakor pri zgornjih in je bila tudi enako odmerjena, vendar pa jo je prizivno sodišče v vsem obsegu potrdilo.

* **Ženska z naredniškim činom umrla.** V Čačku je umrla Darinka Simičeva, ki se je balkanske in svetovne vojne udeležila kot prostovoljna bolničarka in dosegla naredniški čin. Ko so se začela snovati četniška združenja, se je včlanila tudi Simičeva, ki je med četniki uživala velik sloves hrabrega, drznega tovariša.

* **Zaradi naduhe je padel v Krko in utonil.** V nedavni noči je v Čatežu ob Savi gozdar v pokoju, g Slavko Drešček dobil na poti proti domu napad naduhe. Oslabljen se je naslonil na ograjo nad Krko. Naenkrat je zaradi močnega napada in slabosti izgubil ravnotežje in je padel po strmem bregu naravnost v reko ter utonil. Krka ga je odnesla dalje v Savo. Pokojnik je bil ugleden mož in zaveden narodnjak. Po rodu je bil iz okolice Kobarida na Goriškem Blag mu spomin!

* **Velik meteor nad Zasavjem.** V noči na četrtek so v litijski okolici opazili padec velikega meteorja. Pri padanju je žarelo vse nebo. Gotovo je bil to meteor neobičajne velikosti.

* **Tovorni avto se je razbil.** Zaradi snega, ki je zapadel te dni po Gorenjskem, so postale ceste izredno spolzke in posledica so številne prometne nezgode. Tako se je pripetila šoferju Likozarjevega prevoznikstva iz Kranja na nekem ovinku pri Pobrezjah huda nesreča. Šofer, ki je vozil tovorni avto, naložen s gramozom, se je na ovinku znašel pred dvema kmečkima vozovoma, ki sta na cesti pretovarjala les. Zaradi te ovire je zavrl avto in nesreča je bila tu. Na spolzki cesti se je avto obrnil in prekucnil v jarek. Šofer se je še pravočasno umaknil izza krmila na drugi sedež in si s tem rešil življenje. Tako pa sta šofer in njegov spremljevalec odnesla le lažje poškodbe. Lastnik avtomobila g. Likozar trpi občutno škodo, ker je predni del avta razbit.

* **Smrtna žrtev prometne nesreče.** Te dni so pripeljali v ljubljansko bolnico 53letnega delavca Janeza Bajžlja. Bajžlja je na cesti pri Smartnem podrl kmečki voz in je obležal s hudimi poškodbami na glavi in po životu. Še hujše pa so bile notranje poškodbe, za katerimi je v bolnici umrl.

* **Krava je povzročila smrtno nesrečo.** Te dni se je pripetila na Ravneh pri Leskovcu huda nesreča. Osemletni Milan Račič, nezakonski otrok, je bil v reji pri Antonu Jancu na Ravneh. Pred dnevi ga je gospodar poslal past kravo. Privezal jo je na vrvi za roge, a drugi konec vrvi si je ovil okrog roke. Naenkrat pa je krava poskočila in potegnila za seboj otroka. Krava je vlekla otroka kakih 200 m za seboj, dokler niso prihiteli na klice nesrečnega dečka sosedje in rešili otroka. Deček je bil že nezavesten in je močno krvavel po vsem telesu. Ponesrečenca so takoj odpeljali v krško bolnico, kjer je naslednjega dne umrl. Nesreča je zbudila med prebivalstvom mnogo ugibanj, kdo je odgovoren za smrtno nesrečo. Gospodar je gotovo vedel, da je krava živahna, zato je nikakor ne bi smel zaupati komaj osemletnemu otroku.

* **Samomor.** Pri Sv. Urbanu pri Ptujju so našli 40letnega posestnika Franca Požega obešenega. Kaj ga je pognalo v smrt, ni znano.

* **Pri sekanju v gozdu se je ponesrečil.** Mladi Ivan Kavčič iz Čekovnika pri Idriji je šel z nekaj tovariši sekati drevje v gozd Nesreča je hotela, da ga je podrlo težko drevo in hudo poškodovalo. Prepeljali so ga v idrijsko bolnišnico, kjer pa je po nekaj dneh umrl.

* **Utopljenec pri Renkah je iz Ljubljane.** Zagorski orožniki so nedavno potegnili iz Save pri Renkah neznanega utopljenca, starega okrog 50 let. Ker pri sebi ni imel listin, niso mogli ugotoviti imena. Pač pa je kratka vest v »Jutru« napotila iz Ljubljane v Zagorje go. Novskovo ženo pogrešanega Ivana Novaka, uslužbenega na univerzi v Ljubljani. Gospa je v utopljenca spoznala svojega moža. Ivan Novak je izvršil samomor baje zaradi bolezn.

* **Grozna smrt v plamenih.** Na Krajinah Brdih, gorski vasi pri Blanci blizu Sevnice, je živela v svoji koči 55-letna Marija Požunova čisto sama, odkar sta se sinova poročila drugam. Nedavno zvečer si je zakurila doma svojo železno pečico in legla k počitku. Peč se je najbrž preveč razblila in je tako nastal požar, ki je hitro zajel vso hišo. Ženica ni mogla več ven in je zgorela. Eden izmed sinov je našel truplo uboge matere zogleleno med gorečim tramovjem.

* **Tragična smrt direktorja Prizada.** V zvezi s preiskavo, ki jo vodi zaradi nekkih komunističnih demonstracij, je uprava mesta Beograda ukazala, da se privede na policijo in zasliši med drugimi tudi Ranka Markovičeva, slušateljica filozofije, stanujoča v Brankovi ulici 13. Na stanovanje so bili poslani dva civilna policista in en orožnik, da Ranko Markovičeva privedejo na upravo mesta Beograda. Ti organi so prišli v hišo v Brankovi ulici 13, v kateri je stanoval tudi dr. Edo Markovič, ravnatelj Prizada, s svojo družino. Ko jim je odprla kuharica hišna vrata, so organi oblasti zahtevali, naj jim pokaže, kje stanuje Ranka Markovičeva. En civilni policist in orožnik sta šla v sobo, drugi civilni policist pa je ostal na dvorišču. Čeprav je kuharica videla orožnika in civilnega policista, je šla, kakor sama pravi, povedat gospodarju, da jo neki ljudje hočejo napasti. Dr. Edo Markovič je skočil k oknu s samokresom v roki in dvakrat ustrelil na civilnega policista na dvorišče ter ga hudo ranil. Toda policist, ki ni poznal dr. Markoviča in tudi ni vedel, kaj se znotraj dogaja, je v silobranu začel tudi streljati s svojim službenim samokresom. Pri tej priliki je ranil dr. Markoviča, ki je čez nekaj časa izdihnil. Zaradi tega tragičnega dogodka so prišli na kraj sam pristojni organi sodne komisije in državni tožilec okrožnega sodišča za mesto Beograd. Zaradi tragične smrti direktorja Prizada dr. Edo Markoviča je

vedena preiskava, ki jo vodi preiskovalni sodnik Dragoljub Avramović. Preiskovalna komisija se je takoj po dogodku napotila na lice mesta in zaslišala vse priče dogodka. Vsi so podrobno opisali, kako se je dogodek odigral. Splošno prevladuje vtisk, da je streljal Markovič na policista v domnevi, da gre za kakega vlomilca. Policist je bil sam hudo ranjen. V samoohranbi je uporabil orožje in je direktorja Markoviča zadel z več strelji.

* **Dva vroma na Studencu pri Sevnici.** V noči na nedeljo je bil izvršen vrom v Jančevu trgovino na Studencu. Tatovi so se poslužili kar domače lestve. Zlezli so po njej skozi okno v še nedodelano nadstropje pravkar zgrajene trgovske hiše in od tam spet po lestvi skozi odprtino v spodnje prostore do stranskih vrat, ki držijo v trgovino. S sekiro, ki so jo ukradli v sosedni gostilni, so odprli vrata v trgovino in odnesli več kosov pletenin in perila, večjo množino špecerijskega blaga in delikates, nekaj škotel cigaret in še razne druge predmete. V predalu je bilo po naključju samo za kakih 100 din drobiža, kar so seveda tudi pobrali. Isto noč je bilo vlomljeno tudi v Marijino kapelo v Jegrišču. Tu so iskali denar, kajti drugih posebnih dragocenosti ta kapelica nima. Razbili so leseni nabiralnik, ki pa je bil prazen, kajti prav tisti večer je tamošnji cerkovnik nabiralnik izpraznil.

* **Hitro je dobil žeparja Številu žeparjev** v vlakih na Hrvaškem se je silno pomnožilo. Pred dnevi pa se je enemu od okradencev posrečilo prijeti žeparja Sezonski delavec Šakić se je peljal iz Sombora domov. Na vlaku se je spustil v pogovor z nekim neznanecem in mu med pogovorom tudi pripovedoval, da nosi s seboj 1800 dinarjev. Ko pa je vlak privozil v Vinkovce, je neznanec izstopil. Šakiću pa se je njegovo vedenje takoj zazdelo sumljivo in k sreči se je potipal po svojem žepu. Spoznal je, da ga je neznanec okradel, in je zato brž skočil za njim. Dobil ga je v drugem vlaku in ga zgrabil. Žepar se mu je sicer izmikal, nazadnje mu je pa ponudil denar in ga prosil, naj ga pusti pri miru. Šakić pa ga je prijel in oddal orožnikom.

* **Odvedeni konji.** Pred dnevi je kupil neki posestnik iz Ovsiš na Gorenjskem v Zagrebu 10 konj in jih odgnal proti Ljubljani. Blizu Novega mesta se mu je pridružil neznan mož, ki je dejal, da je doma s Primorskega. Posestnik in tujec sta se zmenila, da mu bo dal štiri konje naprej, kakor je tudi storil. Posestnik je tuca z njegovimi konji sledil še do Škofljice, potem pa se je za njim in za konji izgubila vsaka sled. Oškodovani posestnik je tatovno koni v Ljubljani takoj prijavil.

* **Strašno trpljenje pohabljenca.** Orožniki iz Velenja so sodnim oblastvom prijavili žalostno že od rojstva pohabljenega Avgusta Šumliaka iz Št. Andraža pri Velenju. Pohabljeni mož, ki šteje 43 let, je bil izpostavljen hudemu preganjanju od brata, svakinje in njegove matere. Orožnikom je pripovedoval, da je dobival hrano le po enkrat na dan in še to skoro neužitno. Spati je pa moral vedno v nezakurjeni sobi na stari posteli s fiziološko slamo in z nezadostnim pokrivalom. Poleg vsega tega so ga še pretevali. Vse to je na ubožca tako delovalo, da je bolj podoben mličju ko živemu človeku. Milo je prosil orožnike, naj ga rešijo trpljenja in ga oddajo drugam, kar so orožniki res storili. Njegovi sorodniki se bodo morali zaradi takega postopanja zagovarjati pred sodiščem.

* **Štiri konje mu je odpeljal.** Nedavno je kupil posestnik iz Ovsiš pri Podnartu deset konj v Zagrebu in jih gnal čez Novo mesto proti Ljubljani. Od Novega mesta se mu je pridružil neki mož, ki je dejal, da je s Primorskega. Zmenila sta se, da mu bo pomagal gnati konje in neznanec je gnal konje naprej. Do Škofljice je šel kmet še za sledjo tuca, potem pa je sled izgubil. Upal je, da ga bo dobil na domu na Gorenjskem, vendar se to žal ni zgodilo. Ukradeni konji imajo na levih zadnjih nogah v dlako zastriženo črko F.

* **Obsodba Roganovih pajdašev v Celju.** Pred petčlanski mšenatom okrožnega sodišča

...a v Celju je bila te dni razprava proti tovarišem zloglasnega, pred meseci ustreljenega razbojnika Alojza Rogana Obtoženci so bili 23letni na Češko pristojni Milan Peša, 28letni delavec Karel Kupnik iz Studencev pri Mariboru 41letni čevljar Ivan Jazbinšek iz Studencev, 29letni sodarski pomočnik Marko Pernek iz Studencev, 29letna postrežnica Pavla Vezovnikova iz Studencev in 52letna delavka Amalija Ratejeva iz Nove vasi pri Celju Obtožnica je našela vsega skupaj 38 zločincev, ki kažejo zlasti Pešo. Kupnika in Jazbinška kot nevarne zločince, ki niso ograjali samo imetja, temveč tudi življenje napadenih. Tako sta Peša in Kupnik s pokojnim Roganom in Knezom napadla Franca Zigerta v Plešivcu. Razbojniki so mu zvezali roke, zamašili usta in pobrali za 1200 din plena. V Legnu so vzeli Antoniji Pečolarjevi 1250 dinarjev, z lovsko puško so ranili Pečolarjevo in njenega hlapca, Peša. Rogan in Jazbinšek so hoteli v Klopcah pri Slovenski Bistrici oropati Jožefo Holcerjevo. ki jih je pregnala s starim samokresom. Kljub temu so ukradli iz kleti nekaj vina. Vrstijo se nadalje različne tatvine. V Stokovi trgovini so nabrali za 1950 din blaga in živil. Peša Rogan in Knez so pri Belaju na Polulah pri Celju ukradli za 1700 din plena Peša. Jazbinšek in Rogan so vlomili v župno cerkev na Zgornji Polskavi ter odnesli pozlačeno monstranco, kelih, oltarni ort in nekaj drobiža. Zločinska tolpa je bila razkrinkana, ko so tezenski orožniki izvedeli, da sta se Jazbinšek in Rogan stepla v Betnavskem gozdu zaradi Pavle Vezovnikove. Vsi obtoženci so bili že kaznovani. Tako je samo Jazbinšek sedel že 14krat. Oblastva so imela s to družbo mnogo posla. Obtoženi so priznali večino zločinov, le Vezovnikova in Ratejeva sta zanikali krivdo. Obtoženci so se zagovarjali, da je Rogan kakor zli duh vplival nanje in jih zavaljal v zločine. Peša je obsojen na 18 let, Kupnik na 15 let, Jazbinšek na 12 let, Pernek pa na 2 leti in pol robije in na oddajo v prisilno delavnico za dobo dveh let po prestani kazni. Vsi so tudi obsojeni na trajno izgubo častnih pravic. Vezovnikova je obsojena na pet mesecev zapora in 120 din denarne kazni. Ratejeva pa na tri mesece zapora in 150 din denarne kazni.

* **Aretacija vlomilcev.** Mariborska policija vrši že več dni velike poizvedbe z namenom, da raziasni vlom v špecerijsko trgovino Ivana Laha na Glavnem trgu, ki so mu tatovi odnesli razne vrednostne papirje, hranilne knjižice in mnogo gotovine v skupni vrednosti okoli 300.000 din. Sedaj so našli na Kalvariji Lahovo ročno blagajno, seveda prazno. Policiji se je posrečilo prijeti več osumilencev, ki so priznali soudeležbo pri omenjenemu vlamu.

* **Zavarovalnico je opeharil.** V noči na 25. novembra 1932 je nastal v gospodarskem posloju posestnika Antona Medveda v Dobrenju pri Pesnici požar in upepelil vso domačijo. Preiskava je dognala, da je bil ogenj podtaknjen. Orožniki so zaradi suma požiga aretirali Antona Medveda in njegovo ženo. Oba sta sedela v preiskovalnem zaporu mariborskega okrožnega sodišča, a je bilo postopanje proti obema zaradi pomanjkanja dokazov ustavljeno. Zavarovalnica je izplačala Medvedu zavarovalnino 80.000 din. Pred dnevi pa so orožniki zaupno izvedeli, da je Medvedova žena v prepiru s svojim možem zagrozila, da ga bo prijavila orožnikom. Orožniki so Medvedovo ženo zaslišali. Žena je priznala, da je ona zažgala domačijo na možovo prigovarjanje. Orožniki so zdaj oba aretirali in ju izročili v mariborske sodne zapore.

* **Pojasneni požigi na Razvanju in na Gorici.** Nedavno so prijeli zaradi suma požiga hlapca Avgusta Koražija in ga zaprli v Slovenski Bistrici. Preiskava je dognala, da so se v vsakem kraju, kjer je Koražija služil, požari kar vrstili. Nevarni požigalec je priznal med drugim požig Pošingerjeve, Rotove in Lipuževe domačije v Razvanju pri Mariboru. Ko so orožniki privedli Koražijo iz slovenjebistriških zaporov na kraj požarov v Razvanju, so ga vprašali, zakaj je

prav za prav požgal Koražija je odvrnil: »Rad vidim, da goril!« V splošnem dela Koražija vtisk duševno zaostalega človeka. Nič ni trdovraten, če je treba kaj priznati. Koražija je v Razvanju natančno pokazal, kje in kako je zažgal. Leta 1924 do 1926 je služil Koražija kot hlapec pri nekem radvanjskem posestniku, pozneje pa pri Sv. Miklavžu pri Mariboru. Tudi tu je požgal. Prav tako v okolici Slovenske Bistrice. Nadalje je priznal požige leta 1927, na Gorici pri Račah in naposled tudi v okolici Cirkovca na Dravskem polju, kjer je Koražija bil svojčas hlapec. Skupno je priznal Avgust Koražija okoli 30 požarov, s katerimi je povzročil prizadetim skupno škodo za več kakor milijon dinarjev.

* **Tihotapci opija razkrinkani.** Beogradska policija je te dni razkrinkala družbo mednarodnih tihotapcev, ki so se na debelo ukvarjali s tihotapljenjem opija. Med številno družbo, ki so jo spravili za zapahi je tudi Slovenec Valentin Hrastnik.

* **Dve žrtvi ubijalcev.** V nekaterih krajih imajo navado, da prirejuje teden dni po poroki pogostitev. Tako pogostitev so imeli pred dnevi tudi pri posestnici Jožefi Potočnikovi v Marini vasi blizu Zeta pri Rogatcu. Ko je bila družba z novoporočencema vred v najboljšem razpoloženju, sta vdrla pozno ponoči 19letni posestnikov sin Ivan Valant in 22letni posestnikov sin Anton Galun iz Završ v hišo ter začela izzivati zbrano družbo. Prišlo je do spopada. Valant je izvil bajonet in ga zasadil ženinovemu 22letnemu bratu Jakobu Mesariču v levo stran prsi. Mesarič se je opotekel v vežo, tam pa se je zgrudil in izdihnil. Valanta in Galuna so izročili okrožnemu sodišču v Celju. V Stojnem selu pri Rogatcu sta posestnikova sinova Ivan Cajzek in Anton Gobec nedavno napadla 28letnega posestnikovega sina Avgusta Artiča iz iste vasi in ga je eden izmed njiju zabodel z nožem v trebuh. Hudo poškodovanega Artiča so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je izdihnil. Cajzka in Gobca so zaprli.

* **Obsodba Albina Košaka in Josipa Pečovnika.** Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju sta se zagovarjala 29letni v Migojnici pri Grižah pristojni pekovski pomočnik Albin Košak in 28letni, v Št. Janž na Vinski gori pristojni delavec Josip Pečovnik zaradi številni hvlomov in tatvin. Košak je bil obsojen na pet let, Pečovnik pa na šest let robije. Oba bosta po prestani kazni oddana za tri leta v prisilno delavnico, nato pa bosta še eno leto pod zaščitnim nadzorstvom. Košak in Pečovnik sta nevarna prijatelja tuje lastnine.

* **Pred razjasnitvijo požiga pred sedmimi leti.** Orožniki v Dravogradu so po naključju izvedeli, da je posestnik Anton Medved, ki biva v bližini Dravograda, pred sedmimi leti zažgal lastno gospodarsko poslopje, ki ga je takrat imel v Dobrenju v občini Pesnici pri Mariboru. Poslopje je bilo zavarovano za več kakor 100.000 din od zavarovalnice pa je dobil 80.000 dinarjev. Orožnikom je posestnikova žena priznala, da je njen mož sam zažgal svoje gospodarsko poslopje, da bi si z zavarovalnico pomagal iz denarnih zadreg. Osumljeni Medved pa požig odločno zanika.

* **Zasačen tihotapec.** V obmejni vasi Svodnju je zadela tihotapce huda nezgoda. Finančnim nameščencem je prišlo na uho, da tam tihotapijo razne predmete, zlasti riž. Tako so se usodnega dne finančni organi skrili ob cesti, na kateri so videli tovorni avto, obrnjen proti Italiji. Obšli so to vozilo in ga pričakali na voznji proti Škofji Loki. Ko so vozilo ustavili, je skočila iz kabine neznan osebja in pobegnila čez vodo v temni gozd. Vozilo, ki so ga takoj preiskali, je dalo dober plen: štiri gumijaste plašče za tovrstne avtomobile, 250 kg riža, 112 kg sadnih konzerv, 10 kg aluminijaste kuhinjske posode in večje število steklenic s šampanjcem. Vozilo so finančni organi odpravili v Ljubljano in ga s šoferjem Mazkom Venceslavom izročili carinskim oblastem. Tovorni avto je last avtoprevoznika Mraka iz Loga pri Škofji Loki. S tem avtomobilom najbrž ne bodo več prevažali tihotapsko blago.

* **Za kokoši tri leta robije.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je

zagovarjal nevaren tat 47letni Ignac Lubej iz Kovačke vasi pri Slovenski Bistrici zaradi 25 vlomov in tatvin. Vse te grehe je izvršil v letošnjem letu. Med temi je bilo 18 vlomov v kokošnjake v Slov Bistrici in okolici. Obtoženec se je zagovarjal z veliko bolehnostjo, češ da ne more delati in si na pošten način služiti kruha. Pred sodniki je pokleknil in jih s povzdignjenimi rokami prosil za milost. Obljubljal je pri tem, da se bo poboljšal. Prosil jih je tudi, naj ga vsaj za nekaj dni souste domov. Sodniki niso mogli imeti razumevanja za njegove težave in so ga obsodili na tri leta robije in pet let izgube častnih pravic.

* **Tatinski potenin.** Orožniki že dolgo zasledujejo 26letnega delavca Franceta Hladina, ki je po rodu iz okolice Pištjanja. Hladin se potepa po deželi, najrajši okrog Brežic in Sevnice, ter krade, kar mu pride pod roke. Nedavno noč je vdrl v hišo posestnika Franca Hlastana v Roštajnu pri Senovem in odnesel siv zimski suknjič, navaden suknjič zelene barve, moder telovnik, par hlač, klobuk, razno perilo, par rokavic in precej kovane drobiža. Hladin je ukradel tudi delavsko knjižico, izdano od občine Senova na ime Jožefa Hlastana. Po tatvini se je najbrž umaknil nazaj proti Zidanemu mostu ali še niže proti Zagorju.

* **Rekruti, rezervisti in njih stariši, pozor!** Z nestrokovnjaško izvršeno prošnjo sta izgubljena čas in denar. Zato ne nasedajte vsakomur s tako važno zadevo. Obrnite se le na koncesionirano in strokovno preizkušeno pisarno kapetana Franca Pera (Ljubljana, Malstrova ulica št. 14), ki vam pove, ali je prošnja sploh izvedljiva ali ne. Če je izvedljiva, vam za malenkosten znesek vložijo prošnjo in uredi zadevo. Ne zamujajte časa in hitite z zadevo! Za odgovor priložite znamko za 6 dinarjev.

* **Konjski tat jo je skupil.** V hlev posestnika Korošca v Grobljah pri Št. Jerneju na Dolenjskem sta se ponoči vtihotapila dva tatova. V trenutku, ko sta konja hotela odvesti iz hleva, jima je zastavil pot domači sin Janez in začel udrihati z gorjačo po obeh. Eden izmed tatov je obležal, drugemu se je posrečilo pobegniti. Ker je bil neznanec hudo ranjen, so ga naložili na voz in odpeljali k zdravniku v Kostanjevico, ki je odredil prevoz v brežiško bolnico. Med potjo v Kostanjevico je Janez srečal orožnike in jim povedal, kaj se je zgodilo. Orožnika sta ugotovila, da je ranjeni tat 33letni Mustafa Aladič iz Imotskega pri Ercegnovem. Njegov pobegli tovariš pa je Josip Mencilj iz Samobora.

* **Zločin in kazen.** 30. septembra je 42letni viničar Anton Lozinšek iz Drstele do smrti zabodel posestnika Ruperta Ploja z Mestnega vrha. Lozinšek je bil obsojen pred mariborskim malim kazenskim senatom na šest let robije in na trajno izgubo častnih državljanjskih pravic.

* **Uboj lovskega tatu ob Kolpi.** V lovišču občine Fare ob Kolpi so bili lovci na lovu in izvedeli, da se je ob istem času napotilo v lovišče tudi več lovskih tatov. Kmalu sta se obe skupini srečali. Tatinski lovci so naglo zbežali, samo dva sta malo zaostala in sta ju lahko dva lovca zasledovala. Enemu izmed zasledovanih se je posrečilo pobegniti. Drugi je bil počasnejši, tako da ga je neki lovski paznik z Vrha pri Fari dohitel in mu s puškinim kopitom razbil lobanjo. S puškinim kopitom hudo poškodovani je še lahko vstal in prišel domov, kjer je čez nekaj ur umrl. Ubiti je kmečki sin iz Kužlja v občini Fari. Bil je znan kot miren in pošten fant. Veščani ga niso poznali kot lovskega tatu. Domnevajo, da je bil nesrečni fant bolj po naključju na lovu. Dogodek je zelo razburil ljudi. Preiskavo o usodnem dogodku vodi okrajno sodišče v Kočevju.

ALI HOČETE

napraviti tisti, ki jo imate radi, prijeto presenečenje? Naročite si časopis »Prijatelj« s prilogo »Za pridne roke«. V »Prijatelju« bo dobila vse, kar za dom, za gospodinjstvo, družino potrebuje. Četrtna naročnina je 17 din. Sporocite naslov upravi v Ljubljani, Dalmatinova 8/D, pa vam pošljemo eno številko brezplačno na ogled.

Božični pozdravi

Vesele božične praznike želimo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem

* **Po ponarejanju denarja na begu.** Pred dnevi so novomeški orožniki prijeli v mestu dva razpečevalca ponarejenih kovancev. Bila sta to dva ugledna posestnika, ki sta zgolj iz pohlepa po denarju stopila v zveze s pretkanim ciganom Jankom Brajdičem, kateremu sta dala posojilo v pravem denarju, cigan pa jima je v dvojni meri vračal ponarejenega. Cigan Janko je zvit ko ovnov rog. Kovance je ponarejal v družbi s svojimi vrstniki kar pod šotorom v gozdu. Čeprav je brez ene roke, je dovolj spreten. Ko so mu prišli na sled in so ga orožniki začeli iskati, je že odnesel pete. Zilberova je že petoč pred vojno moral zaradi ponarejanja sedeti celih osem let. Takrat je ponarejal petkronske tolarje, zdaj pa petdesetake in dvajsetake. Ker mu je znan ves novomeški srez, ga je zelo težavno izslediti. Orožnikom se je najprej posrečilo spraviti na varno Jankovega sodelavca 50letnega cigana Jureta Brajdiča, pri katerem so našli v šotoru blizu Vavte vasi več lepo izdelanih modelov za vlivanje kovancev. Janko se zdaj v zimskem času ne bo mogel več dolgo skrivati.

* **Razbojnik Haca na Dolenjskem.** Zloglasni razbojnik Haca se sretno skriva po dolenjskih gozdovih, zlasti med goro Plešivcem, vasio Cerovcem in Radnjo vasio pod Trebeljnem. Gozd je poln skrivališč. Haca ima v tem kraju dve ljubici, ki jima donosa razne ukradene predmete, za kar ga občudujeta z živili v njegovem skrivališču. Včasih pride Haca tudi k njima na dom. Umevno je, da ga dekleti obveščata tudi o njegovih nevarnih neregianjih. Obe dekleti, ki imata stike s Hacetom, sta bili tudi že javno ožigosani s prižnice v cerkvi na Trebeljnem. Ker je zdaj znano, kje se Haca zdrži, mu ne bo težavno priti do živega.

* **Uboj v Sinji gorici.** Te dni so bili ljubljanski reševalci poklicani v Sinjo gorico pri Vrhniki, kjer so naložili na avto in prepeleli v bolnišnico 25letnega posestnikovega sina Jožeta Jeraja. Jeraja je zjutraj še v mraku našel sosed na cesti v mlaki krvi. Takoj je obvestil njegove domače ti pa ljubljanske reševalce. Jeraj je imel vso razbito glavo in večkrat počeno lobanico. V bolnišnici so nesrečnemu fantu skušali rešiti življenje, a so bile poškodbe prehude in je kmalu umrl. Jeraja je bil nekdo ponoči napadel in ga s kolom pobil na tla.

* **400 litrov vina v Dravo.** Neki posestnik od Sv. Barbare v Slovenskih goricah je hotel spraviti v mesto tri sode vina. Pri preiskavi pa se je pokazalo, da gre za mešanico jabolčnika in šmarnice. Posestnik je bil ovađen državnemu tožilstvu Vseh 400 litrov vina so izlili v Dravo.

* **Žrtve žganja na Hrvaškem in v Slavoniji.** Iz Petrinje poročajo, da letošnja količina žganja terja čedalje več žrtev. Zgodi se večkrat, da so cele vasi pijane. Ljudje se v pijanosti spominjajo starih sporov, ki tako nanovo vzplame in terjajo nove žrtve. Pokopališča in zapori se polnijo. V okolici Petrinje, je zadnjih 14 dni neprestano popival neki biskrovezec. Vseh 14 dni ni bil niti trenutek trezen. V eni izmed preteklih noči se je snet napil pri neki hiši, kjer so kuhali žganje. Pijan je zablodil na travnik, kjer je padel v jarek. Drugo jutro so ga našli kmotie zmrzlega.

* **Huda kazen za nasilneže.** Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil 23letnega Janeza Drobniča iz Podlehnik na leto dni in osem mesecev robjne in na izgubo častnih državljanskih pravic za dobo treh let, ker je letos 23. julija v Gorcah pri Podlehniku izvršil nasilje nad neko 17letno deklico. Zaradi podobnega grdega greha je bil obsojen na tri mesece zapora 20letni Anton K. iz Dornave, ki se je spozabil nad neko 28letno žensko.

Beograd. Orožnik Kovačič Karel.

Beograd. Slovenski fantje orožniki, služenci pri orožniški četni: orožniški narednik Vrtačnik Franc (Šemnik pri Zagorju ob Savi), Kraševac Ignac (Št. Jernej na Dolenjskem), Kukovec Matija z ženo (Ptuj) in orožniški kaplar Borštinar Stanko (Zavine pri Zagorju ob Savi).

Beograd. Orožniki beogradske orožniške konjenice: Lupše Valentin in Gubenšek Ivan (Pilštanj), Kočvar Izidor (Metlika), Starešinić Anton (Kresnice), Bahorič Rudolf (Tribučje), Prodnik Franc (Grosuplje), Zelenik Jožef (Št. Ruper v Slov. goricah), Germek Janez (Ponikva) in Vidic Rudolf (Gorje pri Bledu).

Beograd. Slovenski fantje orožniki, služenci v 7. Četi beogradskega orožniškega polka: orožniški narednik Kos Pavel (Polajne pri Škofji Loki), orožniški podnarednik: Matičič Matija (Ivanje selo pri Rakeku), Grošelj Alojz (Medija-Izlake), Beja Bogomir (Sevce pri Litiji), Špenko Anton (Moše pri Kranju), Kavčič Gabrijel (Velenje), orožniški kaplarji: Polajžer Joško (Donška gora pri Rogatcu), Novak Ludvik (Vesela gora na Dolenjskem) in Dolenc Ivan (Pragersko).

Beograd. Fantje, ki služijo vojsko v konjeničnem polku kraljeve garde: Kušar Alojz (Notranje gorice), Peterlin Jožef (Dolščaki), Jenko Jožef (Suha pri Kranju), Auer Janez (Krašnji vrh), Vesenjaj Alojz (Sv. Jožef), Supovec Stanek (Plešivec), Polak Josip (Sedlarjevo), Komočar Anton (Boršt), Skale Anton (Laško), Goljubič Franc (Dobova), Turk Anton (Ptuj), Lešnik Janez (Sv. Miklavž), Škerjanc Alojz (Matena), Stele Henrik (Sv. Vid), Hanžek Stanislav (Pristava), Bukovinski Anton (Koritno), Ržen Anton (Poljane), Škof Franc (Sv. Lenart), Pajtlar Jožef (Sv. Križ), Pezdirc Karel (Toplice), Vesel Franc (Ravne), Brankovič Janez, Reberšek Janez (Klake), Fartelj Franc, Kozjek Franc (Besnica).

Bregi Podravske-Glegovae. Sredenski Al., upokojeni rudarski nameščeneec.

Brčko. Slovenci pontonirci: Lasnik Ivan (Loče pri Poljčanah), Trstenjak Emil (Vojnik), Perše Ernest (Maribor), Zuoanič Alojz (Pragersko), Lipovec Janez (Savci pri Ormožu), Podplečan Jožef (Frankolovo), Laj Karel (Gornji Lakoš v Prekmurju), Čretnik Anton (Jesenca pri Račah-Framu), Klinar Jožef (Rečica ob Savi).

Brinje v Liki. Orožniški narednik Rot Roman z ženo Pepco in sinčkom Milančkom (Studeneec - Benete na B'okah), orožniški kaplar Florjančič Franc (Sv. Vrh pri Mekronogu), orožniški kaplar Reteli Karel (Žiri), zastopnik glavnega skladišča tobaka in soli u Brinju Dunav Viljem z ženo Karlo (Sevnica).

Cetinje. Slovenski fantje in možje, služenci pri zetskem orožniškem polku: narednik vodnik I. klase Selih Josip, naredniki Ašker Ivan (Kledje pri Loškem), Tencar Alojz (Bazena pri Rušah), Štrukelj Franc (Kempolje pod Limbarsko goro), Cestnik Anton (Št. Pavel pri Preboldu), Kranjc Alojz, Mišnik Jožef (Trnovlje pri Celju), Kolman Emil (Radovljica), Radovan Martin (Novo mesto), Oštr Jozef (Rušča vas), Karba Ignac (Mala Nedelja), Slanik Anton (Bočna pri Gornjem gradu), Orlov Franc (Cirknica), Hrbar Frančišek (Jereka), Tukan Janez (Trzin), Žnidarič Avguštin (Šiška) Drev Stanislav (Zolce) in orožnik Turnšek Stanislav (Trbovlje).

Dedinje. Slovenski fantje, služenci v pehoti kraljeve garde: Andrej Šilc, Andrej Ule (Zerovnica), Franc Bavdek (Gradež), Jože Mehle (Plešivica), Alozi Zupančič (Zužemberk), Anton Pečjak (Gradeneec), Anton Zupančič (Brezje), Feliks Truden (Nadlesk), Jakob Bašnik (Dolenja vas), Roman Mavčnik (Sv. Lovrenc na Pohorju), Hinko Laznik (Ruše), Franc Burger (Cerkljanska Dobrava), Janko Meglič (Ptui), Alojz Bruč (Hrušica), Ignac Šegula (Pacina), Franc Štrubel (Zdenca vas), Franc Mlakar (Ravno brdo), Anton Podbregar (Črni vrh), Franc Perše (Sovjak),

Adolf Kotnik (Suhi potok) Karel Kranec (Sv. Jakob v Slov. gor.), Franc Šacer (Gajovci), Klunc Alojz (Boštjan).

Dedinje. Slovenski fantje, služenci v kraljevi gardi: Novak Anton (Banovci pri Ljutomeru), Mrak Franc (Brunsice pri Novem mestu), Anžel Alojz (Rogoznica pri Ptuj), Janiš Jožef (Sv. Ilj v Slov. goricah), Horvat Peter (So. Duplek pri Vurbergu), Vrbanjak Franjo (Sv. Jurij ob Ščavnici), Ožbolt Anton (Pungart pri Cabru), Škof Slavko (Slov. gorice), Rupar Anton (Bukov vrh pri Škofji Loki), Jordan Jože (Krško).

Delagozde-Struga. Orožniški podnarednik Franc Kajbič (Motnik).

Divuša. Orožniški kaplar Razpet Anton (Podbrezje), služec v banialuški orožniški četni.

Goransko. Orožniški narednik Franc Punčuh z ženo Angeico (Sv. Križ pri Kostanjevici), orožniški kaplar Žnidar Jakob (Nemški Rovt v Bohinju).

Grubišno polje. Orožniški podnarednik Viktor Praznik (Gomilsko).

Javor. Orožniški podnarednik Tanšek Stefan (Tratna pri Grobelnem).

Majdan - Pek. Rudarji Karlo Rotar (Zagorje ob Savi), Anton Meden (Sevšček pri Cerknici), Alojz Hiti (Osredek pri Cerknici).

Naklo pri Kranju. Zveznemu predsedniku g. Pavlu Bolhi kakor vsem rojakom v Mengedi in Brambauerju želimo vesele božične praznike in zadovoljno novo leto. Rebernak Jakob.

Negotin. Orožniška kaplarja Sever Anton (Draga - Stična) in Jarc Ignacij (Veliki Lipovec - Aidovec).

Niš. Slovenski fantje vojaški Južna Ivan (Dragomlja vas), kaplar Kastelic Matija (Vinji vrh), Škof Anton (Gornja Lokvica).

Petrinja. Orožniški narednik Branko Lagoja z ženo Marijo otrokoma Ernestom in Vilkom in staro mamo Faniko Regitnikovo.

Petrovgrad. Orožniki iz orožniške šole: podnarednik Rožman Janez (Horjul) in Orredkar Franc (Dol pri Ljubljani); kaplarji: Derganc Alojz (Loka pri Novem mestu), Sakašek Ivan (Podlesnik), Jerenko Anton (Sv. Lovrenc na Dravskem polju), Jelovšek Jakob (Vrhnika) in Pen Adolf (Sv. Barbara v Slovenskih goricah); orožniki: Drevenski Vili (Maribor) in Žnidarič Franc (Sv. Marjeta na Ptuisem polju).

Požarevac. Orožniški podnarednik Jezovšek Joško (Sv. Vid pri Grobelnem) in orožniški kaplar Petelinšek Dominik (Vojnik pri Celju).

Preko. Orožniški narednik Zakrašek Josip z obitelji (Mala Slivnica) in kaplarji: Krumpak Martin (Vrh pri Šmariu pri Jelšah), Šebenik Franc (Lozatec), Škodič Avguštin (Kostivnica) in Žigon Andrej (Vrhnika).

Rogatica-Kukavica. Marijanca Ručmanova, rojena Frtinova (So. Gorje pri Bledu).

Rtanj. Pavlič Valentin, Podjed Josip, Rifl Josip, Derčar Ivan, Zajc Ivan, Kink Ivan, Uranič Franc, Čelič Anton in Prosenak Simon.

Rmanj-Manastir. Orožniški podnaredniki Zajšek Anton (Ptui), Sušnik Valentin (Kranj), Praunseis Alojz (Planina pri Sevnici), orožniški kaplar Rot Jožef (Župejno pri Cerknici), orožnik Škurina Stefan (Krapina).

Rtanj. Hrovatič Ivan in Terezko Doberšek Valentin in Mici in Anton Renko.

Rtanj. Jože in Rozalija Zibret s sinčkom Penčkom (Trojane), Jernej in Tončka Muc s hčerama (Braslovče), Franc in Marica Štok (Škofja avs), Franc Suša (Suhorje), Martin Vogrin (Velike Molence), Anton Šmit (Savinjska dolina), Julka in Andrej Lovrač (Trojane), Micka in Franc Vozel (Sv. Lampret pri Zagorju).

Samobor. Ovolerec Anton (Dobova).

Sarajevo. Malka Hrastovec (Križevci pri Ljutomeru), Frančiška Žizek (Miaševci), Sisevac, Trunkl Karel, Marija, Karli in Vili (Poljčane), Allegra Bogomil, Anica, Er-

VELIKA
BLAZNIKOVA
PRATIKA
Je izšla
1940

na in Mili (Rajhenburg), Ferdo Ocepek in sestra Fani, Martin in Pepca Gerčinan (Velenje).

Sisevac-Vrčič. Nežka in Jurij Jamnišek in sin Alojz (Velenje), Micka in Tone Balant in sin Nesti (Velika Kostrewnica — Smartno pri Litiji), Lenčka in Franc Končar (Smartno pri Litiji), Micka in Matija Prašnikar (Zabukovca), Justi in Franc Jazbinšek (Pohorje), Julka in Franc Gračnar (Laško).

Bremška Mitrovica. Orožniški podnarednik Letič Ignac (Sv. Vid pri Ptuj) in orožniški podnarednik Nikič Ivan z ženo Marico (Milje pri Kranju).

Trogir. Orožniška kaplarja Kocbek Friderik (Sv. Benedikt v Slovenskih goricah) in Setina Janez (Zapoge).

Tresibaba. Angela in Jakob Bašel (Loke), Ivan in Antonija Napotnik (Kisovec), Jože in Tončka Kozole (Rajhenburg), Ciril in Frančiška Brodar (Podgorica), Ivan in Brigita Kunst (Ribče), Ivan in Marija Serak (Podkum), Ivan in Angela Padežnik (Litija), Franc in Zofija Baš (Zagorje), Franc in Pepca Abram (Rajhenburg), Maks Perc (Podgorica), Vozelj Franc (Vače pri Litiji), Stanko Mahne (Krka), Stanko in Vida Klenovšek (Hrastnik), Josip in Minka Avsec (Rajhenburg).

Zajača. Anton Podbevšek (Koreno), Ivan Rednak (Trbovlje), Ivan Zakšek (Rajhenburg), Franc Boštjančič (Ilirska Bistrica), Valentin Funkel (Celje), Rudolf Bauman (Sevnica), Janez Volavšek (Celje), Leopold Rednak (Slovenj Gradec), Anton Doberšek in njegova žena, Anton Gorjup (Konjice).

★

Husan (Nemčija). Pepca Škerlec, Ana in Ivan Pirher in Ivan Šmid.

Gutmadingen (Nemčija). Anton Istinič (Virštanj - Podčetrtek), Franc Kunej (Dobovec), Jože Geršak (Sv. Peter pod Sv. Gorami), Vincenc Šarlah (Virštanj - Podčetrtek), Franc Vidmajer (Virštanj - Podčetrtek), Franc Kozovinc (Virštanj - Podčetrtek), Miha Rojc in Jože Tratnik (Griže), Janez Volčanjšek (Sromlje), Pepi Špan (Stari grad), Rudi Tekaučič (Hinje), Janez, Martin in Franc Zibre (Raka), Jožko Požar (Mihalovec), Jožko Obstetar (Mokronog), Alojz Božič (Raka), Ferdinand in Matilda Povše (Sv. Pavel pri Preboldu), Alojz Zelič (Sv. Jurij ob južni železnici), Alojz Hervol (Bukovšek), Blaže Urek (Dobova), Mici Božič (Raka).

München (Nemčija). Savor Jože, Bajuk Janez (trije) in Jože, Saje Jože, Riglar Jože, Fir Jože, Kuzmijak Jože in Pušič Marko (Radovica), Orlič Franc (Grabrovec), Fugina Jože (Deskova vas), Ratkovič Janez (Jugorje), Slobodnik Alojz in Stankovič Marko (Bojanja vas), Matjašič Marko (Rakovec), Gršič Janez (Dolenji Suhor), Barbič Janez (Čurile).

Kapfenberg (Nemčija). Tone Mikec.

Penzberg (Nemčija). Mastnak Karel (Celje), Polšak Karel (Sv. Peter pod Sv. gorami), Kolman Alojz (Planina pri Sevnici), Humski Anton (Pristava), Papež Alojz (Videm-Krško), Ban Martin (Rajhenburg), Hrovat Jožef (Pristava), Drogenig Jožef (Rogaška Slatina), Rabuda Ivan z družino (Podsreda), Maruša Gustl z družino (Koprivnica), Klakočar Anton (Koprivnica), Zorenč Franc (Podsreda), Podreberšek Franc (Podsreda), Pulutnik Mihael (Zagorje), Mrčun Franc (Podsreda).

Essen (Nemčija). Slovenski rudarji: Franc Valenčič (Litija), Pavel Kozlevčar, Žibert Alojz (Raka pri Krškem), Ivan Paylin (Golek pri Krškem), Franc Gabrič (Krško).

Regensburg (Nemčija). Jurij in Zofija Vrhniak, Mihael Gerhold, Viktor Dolec, Ivan in Marija Turker, Rudolf Panzi, Urh Bricman, Silvester Dobrovnik, Anton Račel, vsi iz okolice Dravograda in Slovenjega Gradca.

Friedrichskoog (Nemčija). Anton Klanjšek in Katarina Lubec.

Steyrermühl (Nemčija). Henrik, Rudolf in Marija Oset, Alojz Podgorelec, Rudolf Hriberšek, Avgust Škerbiš, Štefan Čeh, Jožef Pukšič, Ivan Pišek, Ivan Osenjak, Tomaž Drevenšek in Anton Marčič.

Seeqraben pri Leobnu. Anton in Marija Kommaier, Liza Godec, Mihael in Alojzija Navršnik, Marija Lesar, Franc in Frančiška Fiedler, Jožef in Antonija Kašca, Andrej in

Marija Feigel, Jurij in Pavla Gorenjak, Andrej in Neža Bučar, Anton in Terezija Hudoles, Ivan in Marija Kelhar, Alojz in Terezija Kelhar in Ivan in Katika Petrovčič.

Oschatz (Nemčija). Radovičević Ivan (Pristava pri Novem mestu) in Cimermančič Anton (Jurna vas pri Novem mestu).

Ickern (Nemčija). Tlaker Ivan, Lipovšek Alojz, Bevc Jožef, Berglez Jožef, Lampret Franc, Žuža Jožef, Klučevšek Florijan, Avsec Marija, Koren Marija, Zubčić Jožef, Knap Franc, I., Knap Franc II., Knap Ivan, Knap Viktor, Lampret Vincenc, Dolar Rudolf, Lampret Franc I., Tlaker Jožefa, Klarič Mijo, Vučinič Petar in Lampret Henrik.

Rheinhausen (Nemčija). Jazbec Mihael, Žibret Ivan, Polak Jožef, Jazbec Anton, Škerjanc Mihael, Polšak Franc, Rabek Hinko, Bevc Franc, Bokalič Rok, Pavlič Ivan, Robek Ivan, Centrih Mihael, Romih Ivan, Križnik Karel, Amon Ivan, Božičnik Mihael, Kunšek Avgust, Krevcl Martin, Toman Jernej, Lupše Franc, Omerzu Josip, Simonišek Jožef, Vah Ivan, Jazbinšek Adolf, Brillej Mihael, Labohar Viktor, Habar Ivan, Žičkar Ivan, Debelak Anton, Jereb Jožef, Planinc Pavel, Bračun Anton, Planinc Ciril, Bračun Matevž, Pušnik Ivan in Volaga Alojz.

Rheinpreussen (Nemčija). Perčič Jakob, (Tremereje pri Celju).

Rheinhausen (Nemčija). Pakj Karel, Čadej Karel, Knez Anton, Rajh Konrad, Rajh Anton, Pakj Jožef, Križnik Alojz, Leskovšek Karel, Doberšek Jožef in Poljšak Matija (občina Jurklošter), Jazbinšek Adolf, Guček Rudolf, Tovornik Adolf, Koprivce Vida, Leskovšek Vid, Čadej Friderik, Frece Stanislav, Centrih Milan in Cesar Ludovik (občina Planina pri Sevnici), Renko Ludvik (Hrastnik).

Dortmund — Eving (Nemčija). Knez Franc, Poljšak Miha, Dolenc Ivan, Grabner Franc, Zagorec Valentin, Drobne Anton, Poljšak Franc, Unteršič Jakob, Poljšak Friderik, Gutovnik Pavel, Mramor Jožef, Zupet Ignac, Knez Vincenc, Poglajen Ivan, Regul Ivan, Šinkovic Franc, Zupan Martin, Pitner Vili, Ladiha Alojz, Gominik Miha, Homšček Ivan, Goršek Leopoldina, Mohar Alojz, Mlekuš Robert, Poljšak Vili, Rozman Friderik, Bela Jakob, Bravc Albin, Marini Franc in Pehar Karel.

Meerbeck — Mörs (Nemčija). Breznik Josip, Čatar Josip, Dobar Anton, Drev Maks, Prijavš Filip, Fabinc, Gradišer Anton, Hošec Jakob in Franc, Ivančič Jernej, Kotnik Jakob Klepova, Kantužer, Klavžar Franc, Kangler Filip, Kosinc Ivan, Kopicova, Hladnik, Kurnik Franc, Krivec, Leskovšek Rok, Leskovar Alojz, Novšak, Pozek Josip, Pilli Josip, Pečnik, Plahutnik Matija, Pribožič Valentin, Rihter, Platner, Stražar Pavel, Smuk Jakob, Strmšek Franc, Sakšek, Senčar Jakob, Tratar Anton, Umeková in Valaj Jurij.

Homburg — Hochheide (Nemčija). Gospe vdove Brenkova, Baharjeva, Kovačič, Klenovškova, Kosova, Moharjeva, Urbičeva in Vidmarjeva, Breznikar Andrej I. Breznikar Andrej II. Breznikar Josip, Belak Miha, Borštnar Anton, Bračun Anton, Čebin Franc, Čebin Avgust, Hriberšek Franc, Jančič Josip, Klembas Josip, Kink Franc, Kink Martin, Keržišnik Anton, Kovač Valentin, Kališnik Karel, Kališnik Rudolf, Knez Anton Kukman Franc, Kišek Ignac, Majdič Josip, Majdič Franc, Mohorič Ivan, Mlakar Franc, Malčvrh Ignac, Oblak Franc, Prejel Albin, Praznik Ivan, Roglič Martin, Šerak Karel, Šivak Alojz, Škerjanc Franc, Tori Franc, Tevih Ivan, Tomše Josip, Verbe Franc in Bajde Štefan.

Dortmund-Dorstfeld (Nemčija). Predsednik Privšek Franc in tajnik Zemljič Albert za Jugoslovensko delavsko društvo.

Hervest-Dorsten (Nemčija). Florjan, Jožef, Friderik in Karel Tepež (Zibika), Franc in Jožef Kopač (Polšnik), Jurij, Martin in Franc Zupanc (Marija Reka pri Trbovljah), Jožef Korošec (Braslovče), Ivan Ignac in Franc Zobec (St. Rupert pri Laškem), Matevž Močnik (Blagovina), Matevž Smrekar (Kresnice pri Litiji), Anton Pečnik (Dobrna), Matija Gojkovič (Ptuj), Franc in Jožef Ocepek (St. Lambert), Franc Diorgo (Rajhenburg), Franc Mervar (Zužemberk), Jakob, Franc in Karel

Zorko (Laško), Adolf Zelič (Celje); Jugoslovensko narodno žensko društvo: Frančiška, Angela, Marija, Ana in Tereza Tepež (Karloboje), Ocepek Marija (Zagorje), Jožefa in Frančiška Zupanc (Petrovče), Frančiška Kopač, Ana Zobec (Prevalje), Ana Smrekar (Videm), Jožefa Močnik, Leni Korošec, Jožefa in Gizela Pečnik, Ema Druškovič, Marija Gojkovič.

Dümmerhütte (Nemčija). Družina Carneina Wilhelma z ženo Otilijo, rojeno Konradovo od Sv. Ane v Slovenskih goricah, in sinom Vladimirom.

Erkenschwick (Nemčija). Jožefa Lokar, Jožefa Tomažič, Otilda Logar, Marija Drev, Marija Peterlin, Ivana Sever, Ana Kovač, Antonija Arina, Jožefa Poglajn, Alojzija Tomažič, Alojzija Ličen, Angela Klečnik, Marija Somer, Friderika Zidar, Antonija Šušter, Elizabeta Lokar, Berta Petek, Marija Paub, Hedvika Reinert, Marija Dolar, Terezija Peterlin, Marija Kocina, Marija Pevec, N Feknja, Terezija Zorko, Greta Tomažič, Matilda Jezernik, Marija Kojan, Jožefa Lüdke, Frančiška Hitti in Frančiška Blažič, vse članice Jugoslovenskega narodnega ženskega društva.

Flensburg (Nemčija). Karel Budja, Ivan Kozar, Jožef Vrbajnsak, Otmar Špiigl, Ivan Štubec, Alojz Čerjavič, Ivan Rajh, Franc Rožman, Edvard in Barbara Aklinec, Tončka Žnidarič, Lizika Rožman in Marija Kovačič, vsi iz Prlekije.

Prittisch (Nemčija). Jožef in Terezija Podgorelec (Ormož).

Prittisch (Nemčija). Ferdo Dernekovič (Haloze), Martin Kavčič (Vel. Nedelja), Jakob Rožkar (Cvetkovci), Ludvik Sekes (Kotoriba), Verona Klemenčič (Sv. Lenart), Ana Feifer (Haloze), Cimerleit Martin (Ormož), Medved Ivan (Černomelj), Drago Žganc (Mursko Središče).

Sterup (Nemčija). Lešnik Alojz (Radvanje), Korošec Albin (Majšperg), Pajnkiber Ivan (Slivnica), Veingerl Franc in Zlaber Ludvik (Sv. Benedikt v Slov. goricah), Frančiška Kovač (Dolna Lendava), Marija Kovačič (Gornja Radgona), Jura Vugrinec (Sv. Rok, Čakovec), Ivan Kovač (Savska vas Čakovec).

Blaubeuren (Nemčija). Bratuša Franc in Janez (Sv. Peter pod Sv. gorami), Andrijaš Alojz in Račič Janez (Vihre pri Krškem), Žvegljič Miha in Štefančič Franc (Stara vas pri Vidmu).

Zetthun-Köslin (Nemčija). Jožef Ročkar, Alojz Orešnik, Angela in Milica Kolarič.

Geislingen (Nemčija). Kozmus Anton (Orešje pri Sevnici), Kozmus Peter (Loke), Kozmus Franc (Lončarjev dol), družina Kozmus (Blanca), Kunšek Anton (Vranje), Teraš Jože (Blanca), Vrtačnik Karel, Plešej Alojz (Velunja), Požlep Franc (Leše), Horvat Anton (Sevnica), Pečnak Ignac (Libovje), Ocepek Josip (Griže), Zagorec Franc (Škocijan), Vresk Franc (Razbor), Činkole Franc (Smarjeta pri Novem mestu), Polak Leon (Petrovče), Jazbec Jakob (Ledina pri Sevnici), Kozinc Andrej (Smarje), Žvegljič Maks (Stranje pri Blanci), Jurkovič Alojz (Stranje), Podbevšek Ivan (Bečica), Gorenc Ignac (Smarjeta), Anton in Štefan Germ, Pantnar Rudolf (Velenje), Pirnik Miha (Velenje), Jakob in Franc Zagožen (Savinjska dolina), Drstvenšek Jože (Žurkov dol), Pavel Kunšek (Lončarjev dol), Hvala Peter (Vranje), Štekar Anton (Sv. Rok), Seničar Jakob (Žigarski vrh), Stanko Kastelic (Žurkov dol).

Geislingen (Nemčija). Pešec Slavko, Fišter Ivan, Brečko Ivan in Zimšek Anton (Vrhovo pri Radečah), Ivan in Marija Pešec, Franc in Maks Radenšek, Ivan, Felicijan, Franc in Ema Pečnik in Franc Novak (Boštanj pri Sevnici), Jože Androjna (Rogačice), Ivan Krejan (Rajhenburg), Franc Bizek (Cerknica).

Geislingen-Steige (Nemčija). Jožef in Rezi Racman in sinko, Karel Racman (Jurklošter), Franc Gačnik (Bojšno).

Geislingen (Nemčija). Kovač Jožef (Laško), Mastnak Leopold (Zabukovje pri Sevnici), Žibert Franc (Rajhenburg), Hladin Alojz (Jurklošter), Andrejaš Franc (Videm-Krško), Vidmar Ivan (Blanca), Brečko Mihael (La-

ško), Požlep Franc (Sv. Lenart nad Laškim), Doberšek Konrad Konrad (Jurklošter), Perc Alojz (Sevnica), Pušnik Franc (Jurklošter), Deželak Franc (Sv. Lenart nad Laškim), Obrež Ivan in Pavel (Sv. Lenart pri Laškem).

Geislingen-Steige (Nemčija). Franci, Alojz in Marija Blatnik, Jož. Teraž (Blanca), Fr., Janez Žibert, Mihael Abram, Franc Radej (Kladje pri Blanci), Franc Brili, Anton Cinžar, Alojz Klemenčič (Rožno), Ivan Vrtovšek, Polanc Maks, Miha Zvegljič (Čanje), Karel Zvegljič, Karel Kolman, Konrad Krajnc, (Sevnica), Anton Kartuš, Maks Strgar, Franc Fiflink, Ivan Krejan (Rajhenburg), Jakob Seničar (Zigarski vrh), Anton Podgoršek (Loka ob Savi), Alojz Roštohar (Sevnica), Anton Drstvenšek, Anton Češek (Sevnica), Ernest Korene (Čanje), Gracar, Hribnik, Serče nJoško (Ročno), Anton Klenovšek, Drugovič, Anton Kunšek (Brezovo pri Blanci).

Geislingen-Steige (Nemčija). Vesele božične praznike vsem prijateljem v starem kraju želijo: Androja Anton, Kušljan Angela, Jevnikar Franc, Klemenčič Ignac, Škedelj Janez, Piletič Janez, Bambič Alojz in Radovan Josip.

★

Noyelles sous Lens (Francija). Valentin in Marija Grandovec, Mustar, Zakrajšek, Megen, Sever in Gačnik, doma iz Dobropoljske doline.

Montlignon (Francija) Jakob in Marija Pintar (Babno polje), Damjan in Marija Janež (Okrivje pri Čabru), Jože in Marija Resman (Vode pri Gerovu).

Loches (Francija). Ludvik Janež (Babno polje), Edvard, Anton in Josip Žagar (Prezid), Peter Poje (Ribjek).

Rances — Rotrate (Francija). Elizabeta Nedl (Babinci), Svec Franc in Svetanič Karel (Prekmurje).

Huby St. Leu (Francija). Florijan Janež, Ivan Muhvič, Josip Ožbolt, Josip Krulič (Brezovica pri Osilnici), Franc Resman (Smrečje pri Gerovu)

Haute Marne (Francija). Matija Lunka, France Ključar (Žerovnica pri Rakeku), Filip Poje, Vekoslav Žagar (Novi kot pri Prezidu), Jožef Vučko, Ivan Kovačič in Jožef Otoničar s soprogo Ivanko in otroki.

Blaye-les Mines Carmaux (Francija). Karel in Marija Motore (Sevnica), Jože in Matija Mali (Kapele pri Brežicah), Anton Gorenc (Dolenjsko), Karel Plevnik (Pišce), Ivan, Marija, Ivanka in Lojzka Šemrov (Borovnica), Franci in Ana Hrastar (Velike Lašče), Jožu, Pepca in Mici Rus, Franc, Roza in Frančiška Grile (Litija), Alojz, Cilka in Boris Kramzer, Alojz, Ana in Dolfi Dular (Rajhenburg), Ivan in Alojzija Grmovšek (Mali Videm), Franc in Amalija Brudar (Mokronog), Stanko in Kati Rugelj (Mirna), Tereza in Anton Rotar (Trbovlje).

Fontainebleau (Francija). Alojz Žnidaršič (Kozmanka), Janez in Anton Knaus (Novi kot).

Montereau (Francija). Mrzlikar Franc in Marija.

Gournay sur Aronde (Francija). Brata Albin in Ivan Fraz, Jožef in Elizabeta Fraz.

Cantal (Francija). Trplan Janez in Veron Kalman iz Prekmurja.

★

Charleroi (Belgija). Olga Katušek, Benkovič in hči Helena (Hrastje pri Krškem), Rogelj Franc (Trebnje), Ivan in Kristina Javornik (Črešnica pri Krškem), družina Alojz in Marija Opalk, Franc Lindič, Alojz Sterle (Jelše pri Krškem), Josip Melica in hči Kovač, Alojz Kovač (Sv. Duh pri Krškem), Josip in Malka Zaletelj s sinom (Sv. Mišel pri Žužemberku), družina Koleta (Sevnica), Emil Ivanko z družino (Rajhenburg), Alojz Bračun (Rastovec pri Rajhenburgu), Martin Medvešek (Radeče), Jože in Neža Bizjak s sinom, Anton Bizjak z družino, Anton in Zermena Cveren, Alojz in Ivanka Lipovšek, Franc in Kristina Knap, Franc in Rezka Pirnat (Zibika pri Pristavi), Jernej in Polona Dvoršek (Pohorje).

Boussu-Bois (Belgija). Franc in Agica Gerčar, Viktor in Mici Pečar in Zupanc Franc in Mici (Petrovče - Liboje).

La Bouverie (Belgija). Piskar Sebastijan in Žibert Anton (Motnik), Lešnik Ignac in Ukman Ivan (Ločica-Vransko), Lužar Anton z ženo Justino in sinčkom Leopoldom (Sp. Laže), Potočnik Ivan z ženo Julijano in otroki (Pilštanj), Franc in Pepca Grčar s hčerko Jožico.

★

Nieuwenhagen (Holandska). Alojz Rot z ženo (Sv. Duh pri Krškem), Janez Žnidaršič z ženo (Raka), Franc Pirc z ženo (Raka), Pezdevšek Ivan z ženo (Hrastnik), Korbar Jožef z ženo (Dol pri Hrastniku), Herle Franc (Zagorje ob Savi), Vider J. z ženo (Sv. Rupert

pri Laškem), Teršič Karel z ženo (Šmarje pri Jelšah), Marčič Hubert in Vincenc, Celič Jožef z ženo (Novo mesto), Pavlič Anton z ženo (Rajhenburg), Starc Viljem z ženo (Leskovec pri Krškem), Zupančič Alojz, Gričar Alojz z rodbino (Šmarjeta na Dolenjskem), Rosina Jožef (Raka), Pintar Ivan, Drenovec Jožef z ženo (Rajhenburg), Videmšek Alojz, Vidakovič Vekoslav, Kajbič Leopold in Roštohar Anton.

★

Bartonville (Kanada). Jožef Starešinčič (Preloka).

V sto letih umrlo nasilno z sto vodilnih državnikov

V približno sto letih je bilo ubitih čez sto vladarjev in vodilnih državnikov. Zgodovina nas torej uči, da vodilni može v državah pač niso zavidanja vredni, ker si kaj lahko nabe-rejo sovražnikov, ki jim potem strežejo po življenju.

Leta 1865. so ubili predsednika Zedinjenih držav Lincolna. Padel je v gledališču kot žrtev nekega igralca. Leta 1869. je bil izvršen napad na ruskega carja Aleksandra II. in na predsednika Zedinjenih držav Garfielda in Mackinleya. Leta 1894. je v Lyonu Caserio zabodel francoskega predsednika Carnota. Srbski kralj Aleksander in kraljica Draga sta padla leta 1903. kot žrtvi zarote v kraljevi palači v Beogradu. Ko sta se peljala v odprtem vozu, sta padla pod streljo upornikov portugalski kralj Karlos in njegov sin prestolonaslednik. V začetku tega stoletja so bili umorjeni avstrijska cesarica Elizabeta, grški kralj Jurij I. in italijanski kralj Umberto I. Zadnjega je ubil anarhist Bresci. Istotako je bila cesarica Elizabeta, ki je bila žena cesarja Franca Jožefa I., žrtev anarhi-

sta. Leta 1914. sta padla v Sarajevu nadvojvoda Ferdinand in njegova žena. V letu 1918. pa je bil izvršen pokol ruske carske rodbine v Jekaterinburgu. Leta 1932. je padel v Parizu od krogel nekega Rusa predsednik francoske republike Paul Doumer. Ko je gledal dirke, je padel kot žrtev napada v Limi predsednik republike Peruja polkovnik Cerco. V približno istem času je bil umorjen tudi afganistanski kralj Nadir. To je bilo leta 1933. Naslednje leto je padel v Marseillu jugoslovenski kralj Aleksander I. Žrtev tega zločina je bil tudi francoski zunanji minister Louis Barthou. Pred kratkim smo brali o umoru rumunskega predsednika vlade Calinescu.

Navedli smo le nekaj primerov nasilne smrti vodilnih mož v raznih državah, ki so padli kot žrtve političnega sovraštva in nestrpnosti. Samo vodilnejših mož je padlo v okoli sto letih mnogo nad sto. Nešteto atentatov je bilo zadnja leta izvršenih na Japonskem, v Španiji, Mehiki, južnoameriških državah in drugod. Seveda so večkrat taki napadi izvršeni tudi iz osebne mržnje in osebnega maščevanja.

Nagradne uganke

Skrit pregovor

ČELJUST — BODALO — ŠPORT — VILICE
— NAPAKA — MEZDA — RAVNINA —
SLAVJE — MEDICA — DRUŽINA — BO-
GINJA — SAHBAR — POŠTAR — SVET-
NIK — POJEDINA — JEZERO — NAPOR
— MILIJON.

Iz vsake besede vzemi dve črki in sestavi iz njih upoštevanja vreden rek.

Posetnica

VINKO KLOP

Iz črk te posetnice sestavi gospodov poklic.

Dopolnilnica

VOSLASEVUKODBOIDIBESUP
ZAONARALATEOKOAMEJANAS

V srednjo vrsto vstavi takšne črke, da boš bral v navpičnih vrstah besede, v srednji vrsti pa uvaževanja vreden poziv!

Magičen kvadrat

1.	A	A	A	A	A
2.	A	B	B	C	C
3.	E	E	I	I	J
4.	N	N	N	N	O
5.	O	R	R	Z	Z

Uredi te črke tako, da dobiš besede naslednjega pomena :1. plemič, 2. žensko ime, 3. droben sadež, 4. določitev vrednosti, 5. ne naprej.

Besede se berejo enako v vodoravnih in navpičnih vrstah.

Računska uganke

V družini so oče in mati, sin in hči. Vsi skupaj imajo 110 let. Oče šteje štirikrat to-

liko let kakor sin, mati pa štirikrat toliko let kakor hči. Med sinom in hčerjo je dve leti razlike. Koliko je star vsak izmed njih?

★

Rešitve je treba poslati do sv. treh kraljev. Izmed vseh, ki bodo uganke prav rešili, bomo izžrebali 40 za nagrade, in sicer dobi prvih pet izžrebancev po pet knjig, naslednjih 10 po dve knjigi in ostalih 25 po eno knjigo. Knjige bodo sami lepi romani. V poštev pa bodo prišli pri žrebanju le takšni naši naročniki, ki imajo za letos (1939) plačano vso naročnino ali pa jo plačajo vsaj do konca leta.

PRED ZVERINJAKOM

Mihec: »Očka, ali pridejo tudi levi v nebesa?«

Oče: »Ne, sinko.«

Mihec: »Očka, ali pride teta Špela v nebesa?«

Oče: »Seveda pride.«

Mihec: »Kaj pa, če lev požre teto Špelo?«

SAJ JE ŠE NE POZNA

Podbregarjeva sta dobila nova soseda, zakonski par brez otrok.

»Mislim, da še nista dolgo poročena,« reče ona. »Vsako jutro opazim, kako jo poljubim, preden gre z doma. Vidiš, ti pa tega nikoli ne storiš!«

»Kaj pa misliš, draga ženska,« se zgrozi on, »saj je še osebno ne poznam...«

V ŠOLI

Učitelj razlaga učencem, da človek nikoli ne sme poljubiti žival, potem pa vpraša, ali je znan komu kak primer, kako nevarno je to. Oglasi se Jožek: »Gospod učitelj, naša teta je poljubila psa Sultana.«

»In kaj se je zgodilo?« vpraša učitelj.

»Sultan je poginil,« odvrne Jožek.

BOŽIČNA PRILOGA DOMOVINE.

Stari božični običaji v Kamni gorici

Božični prazniki se praznujejo posebno svečano v Kamni gorici. Medtem ko po sosednih vaseh malokdo misli na praznike, slišiš v Kamni gorici prepevanje prastarih božičnih pesmi, ki so bile pred mnogo leti bogve odkod prinesene ali pa so jih zložili in uglasbili domačini. Vsi napevi so prijetni, nekako svečano veseli, skoraj poskočni. Iz vseh pesmic vejeta prijateljstvo in ljubeznivost. Domačinom se zdi v tej dobi nedo-

nih traticah in polegajo okrog hleva. Tudi lisice in zajce je videti. Razni pastirji imajo svoja imena, in sicer jih določijo navihanci. Ako ima pastirček malo krajše nožice, ki spominjajo na kakega vaščana, takoj ga krstijo na vaščanovo ime.

Od kdaj domačini izdelujejo jaslice, ni znano. Gotovo je, da že zelo dolgo. Tudi oba slavna domačina Matej Langus in Lovro Toman sta se kratkočasila z izdelovanjem ilovnatih kipov. Med najlepšimi jaselcami so baš Langusove, ki jih vsak božič postavijo v zidanem znamenju pod Lipo v neposredni bližini njegove rojstne hiše.

Pa tudi drugače božič v Kamni gorici prav dostojno slavijo, sicer ne več tako svečano kakor pred leti, ko je bilo še blagostanje v danes obubožanih vaseh, ali vendar je ostalo mnogo lepih običajev.

Mnogo lepih božičnih pesmic se je pogubilo in pozabljenih je tudi dokaj lepih pravljic, ki so jih domačini tako radi pripovedovali prav v božičnih dneh. Koledovanje, to je prepevanje božičnih pesmic na Silvestrov večer in na svete Tri kralje pred hišnimi vrati, je še v navadi, ali tudi ta lepa

navada že gine z uvajanjem novotarij, naj si bo v cerkvi ali izven nje. Tako lepo in svečano kakor pred leti se božičnica več ne slavi. Vsa vas in okolica sta hiteli k polnočnici in vsakdo je hotel dati duška svoji veliki sreči na sveti noči. Od daleč so svetlele bakle okoličanov, z vseh koncev so prihajali kmetje. Oglarji, ki morda po celo leto niso prestopili praga ložjega hrama, so to noč prišli k maši. Po vasi pa so pokale pištote, nalašč pripravljene za počaščenje sv. noči. Vsa cerkev je prepevala božične pesmi, in ko so zapeli staro veličastno božično pesem »Se lepša si kot sladki raj, pozdravljena bod vekomaj«, takrat so pričeli po cerkvi žvrgoleti škrjančki in kukati kukavice. Mladina in tudi odrasli so prinesli k polnočnici razne naprave in ž rjimi oponašali petje ptic; dajali so duška razpoloženju, ki jih je navdajalo v božični noči.

Nekoč je bilo v kamnogoriški okolici slovensko bogoslužje. To priča stara cerkvena staroslovenska mašna knjiga, ki so jo našli na Lancovem v neposredni bližini Kamne gorice.

Časi se spreminjajo, jaselce izpodriva tuje božično drevo in z njim izgineva vaška poezija. Tujci so pred leti uničili blagostanje in tih vaško srečo. Stare jaselce bodo v dognednem času le še spomin na staro vaško poezijo, kakor so danes lepe stare stavbe v Kamni gorici še spomin na nekdanje veliko blagostanje.

Staro kovasko kolo od vagencu v Kamni gorici

Zvečer, ko obstoje vodna kolesa in zaspijo kovaški mehovi, se zbirajo prijatelji, tudi starejši možaki, in se pogovarjajo, kako bodo preživeli božič, kam pojdejo po ilovico za izdelovanje pastirjev, ovčic in drugih kipov za jaselce; kako bodo kipe najboljše žgali in kam pojdejo po mah. Kasneje pa med veselimi pogovorom kažejo in presojajo svojo umetnost. Kamnogoričani so zelo šegavi in navihani. Prav prijetno jih je poslušati, kako znajo kakega domišljavca potegniti in kmalu zve vsa vas, če je kdo pogodil kako nerodno.

Dolge zimske večere tlačijo, mečkajo in oblikujejo ilovico in nekateri narede prav mične kipe. Poleg hleva s sv. družino, pastirjev in ovčic so na jaselcah še druge važne osebnosti. Sveti trije kralji jahajo, oblečeni v srebrne, z zlatom obrobljene halje, za zvezdo repatico, ki je obstala nad hlevom, kjer leži v jaslih Božji sin in ga grejeta voliček in osliček. Sveti trije kralji pridejo na jaselce šele po božiču. Nad jasicami paplava včasih kar po deset angelov z zlatimi krili in trobentami v ustih.

Še nekatere druge osebnosti pridejo na jaselce, tako Tirolka Brida, ki nosi v jerbasu sir Jesuščku, lončar z lonci v krošnji in pa lovec, ki strelja gamze. Nad jaselcami stoji mogočen grad z neštevilnimi stolpi, vrati in okni, okrog gradu pa Herodovi vojaki. Vseh bitij na jaselcah je gotovo trideset do štirideset. Ovčice se pasejo po zele-

Kako je junaška Manca dobila moža

Fazajnarjeva Manca je bilo dekle, kakršnih ni najti devet far naokoli. Brhka, postavna, močna in rdeča, z eno besedo prava gorenjska dečva. Njena mati jo je včasih takole pohvalila:

»Naša Manca je za tri dedce pri hiši. Močna je ko slon, gara ko vol, sne ti pa cel pomivek. Še bika gre spuščat, če je treba. To pa rečem, vsak ni za našo Manco. Najmanj tri grunte bo moral imeti, kdor jo bo hotel dobiti, našo Manco.«

Zlobni jeziki so sicer trdili, da ni vse tako, kakor trdi Fazajnarica glede močitve, in da bi rada svojo korenjaško hčer obesila komurkoli na vrat, če bi se le oglasil kak snubec. Toda kdo bi vse verjel obrekljivim jezikom!

Resnica pa je, da je nekoč prišel snubit Manco bojzljiv ženin iz daljnih hribov. Domače je dobil prav pri kosilu. Manca je otepala žgance iz velikanske skleda, ki jo je imela pred seboj. Še zmenila se ni za snubca, dokler ni bila skleda prazna.

Pri pogledu na izredni tek svoje bodoče zakonske polovice je ubogemu ženinu kar zagomazalo po telesu. Kar prešla mu je želja po ženitvi in prva beseda, ki jo je nesrečnež izustil, je bila ta, da je prišel kupovat — vola.

Joj, to je Manco pogrelo! Saj vola še nikoli imeli niso pri hiši. Nesramnež se gotovo norčuje in misli s tem nanjo! Pridušila se je prav po domače, in če bi se prestrašeni ženin ne bil umaknil skozi vrata, bi dobil skledo v glavo.

Od tistihdob so se snubci ogibali Fazajnarjeve hiše kakor sršenovega gnezda.

Fazajnarjeva Manca je obsedela, starala se in venela. Garala je naprej, kadila ko Turek, ob poletnih večerih je vriskala po vasi kakor lačen jesihar. Še celo z domačimi fanti se je tepla. Vsi vaški fantje so se je bali, in če je šla zvečer skozi vas, so se vsi poskrili.

Če je Manca zavriskala pred hišo takole v mesečnih nočeh, je na mah prenehalo vavanje pod okni. Zaljubljene vaške punce so bile zavoljo tega na Manico silno gorke in so jo gledale postrani.

Bližali so se božični prazniki. Povsod so se pripravljali, da dostojno praznujejo na lepši čas v letu. Tudi Manca je šla sama v mesto. Pomislila je na svoje življenje in karmito se ji je storilo. Dejala si je: »Ne, brez moža pa ne bom! Če ni drugače, si ga pa sama poiščem!«

Stara, brezobna vaška klepetulja Sova ji je takole nasvetovala: »Na sveti večer, ko odzvoní avemarijo, pojdi na gmajno. Tam, kjer so zare, stopi tako, da boš z eno nogo stala na domači njivi, z drugo pa na sosedovi. In glej v tla. Izvedela boš vse, kaj te čaka v prihodnjem letu. Če boš slišala harmoniko v zemlji, je to znamenje, da se omožiš. Tisti, ki bo prvi prišel mimo, bo tvoj mož. Če pa nikogar ne bo, boš morala potpeti še eno leto. Toda postiti se moraš, ves dan ne smeš ničesar toplega zaužiti.«

Manca je bila zadovoljna. Teško se je sicer zdržala jedi, pa je že šlo. Ko je odzvonilo avemarijo, si je ogrnila ruto in stekla proti gmajni. Bil je lep sveti večer, nebo jasno, luna je sijala. Snega pa še ni bilo. Prišedši na gmajno je Manca vse tako sto-

rita, kakor ji je naročila Sova. Široko se jej vstopila, se sklonila v pasu in gledala v tla. Kmalu se ji je zazdelo, da sliši v zemlji godbo. Res jo je slišala, toda ne iz zemlje, ampak iz želodca. Post je bil hud in zato ji je začelo kruliti po želodcu.

»Ze slišim,« se je razveselila Manca. Hotela je zavriskati, pa se je premislila. Ozrla se je naokoli. Kaj ne prihaja nekdo tam po stezi čez njive? Glejte si no, moški jel! »Ta bo pa moj!« je vzkliknila Manca in jo je ubrala proti neznanču.

Mož, bil je Kočar Jernač, je zagledal, da drvi nekdo proti njemu.

»Križ božji in vsi svetniki, vrag leti pome,« se je prestrašil in že so ga nesle stare noge, kar se je dalo.

Manca pa za njim. Kmalu ga bi že bila dohitela, ko se je nenadno spotaknila ob zamrznjeno grudo in padla. Medtem ko se je pobirala, je zagodrnjala: »Nič ne de, ne odide mi, saj ga poznam. Jernač je, če ni dru-

gega, bo pa ta dober.«

Jernač pa je že pribežal do vasi in izgubil za ovinkom.

Takoj po božiču sta se odpravili Fazajnarica in Manca k Jernaču snubit. Prileten fant je bil in nekoliko naglušen. Komaj sta mu dopovedali, po kaj sta prišli. Jernač kar ni mogel do besede. Majal je z glavo in nazadnje izustil: »Na sveti večer sem mislil, da pride vrag pome, na, zdaj si prišla pa ti, Manca.

Kaj bi vam neki še pripovedoval! Jernač in Fazajnarjeva Manca sta bila najsrečnejši par pod solncem. Stara Fazajnarica je pravila po vasi: »To ti je mož, naš Jernač! Gruntarski se naj vsi poskrijejo! Rečem vam, vse je tako, kakor Manca hoče, Jernač si še ziniti ne upa. O, naša Manca je bila in bo pridna. Gara in peha se kar naprej kakor vol; kaj vol, kakor kobila! E, pridna je naša Manca, to vam povem!«

Vinko Bitenc

Beg rudarja Antona

Tako lepa jesen se je obetala, da ni nihče pričakoval ničesar zlega. Res so se že širile govorice, da bo nemara vojna. Toda kdo bi bil mogel verjeti! Dnevi so se nekoliko ohladili, solnce pa je sijalo kakor bo sijalo do tistega strašnega daljnjega trenutka, ko bo večnemu vseč, da utrne luč nad vesoljem in bo spet zavladala tema, kakor je vladala v davnih, davnih časih... Da, govorilo se je marsikaj po koloniji. Rudarji so jeli vnetje prebirati časopisje, poslušali so radio, nazadnje pa mahnil z roko: »Ah, kdo bi vedel, morda so pa le laži, kakor se to večkrat izkaže...« Toda polagoma se je v duše bolj in bolj selil nemir. Tam nekje na Poljskem so začeli pokati topovi, Ni dobro, kadar izpregovorijo topovi svojo pesem. Daleč po svetu se čuje odmev njihovega rjovenja. In ni dobro, kadar teče človeška kri. Ni je bolj nevarne in lepljive tekočine. Kadar kje teče kri, je zelo zelo nevarno, ker bo kmalu tekla še kje drugod.

Toda glej, še se vrtijo velika kolesa pri šahtu, še ponoči žarijo ognji in pošastno in veličastno razsvetljujejo okolico. Tam spodaj je mesto, lepo in prijazno francosko mesto, razsvetljeno in vsako noč tako vabljivo. Tu zgoraj nekoliko na hribčku pa je rudarska kolonija. Hišica se vrsti ob črni cesti za hišico. Za ograjami so vrtnički. V koloniji prebiva tudi mnogo slovenskih družin. Kaj lahko je prepoznati, kje skrbi za dom slovenska gospodinja. Vse leto so njeni vrtni polni cvetja, in kadar na jesen rože povešajo svoje krasne glavice, tedaj je polno sočivja, in slovenska mamka skrbno odbira pridelek, da ga pospravi za zimo. Rudarji se srečujejo in zbirajo na črnih cestah. Kadar morajo z doma, so kakor pionirji, kakor vojščaki na fronti: na glavi trd klobuk, oblečeni pa v modre platnene obleke. Tam doli spodaj v globokih šahtih je večna borba, več na fronta. Toda tega se rudarji ne strašijo. Res se prisrčno poslavljajo od žena in otrok in od staršev vselej, kadar vržejo čez ramo bisago z malico — toda za trdno vedo, da se po izmeni spet srečni vrnejo v dragi družinski krog.

Ali kaj, če bo vojna? Menda res bo! Po ulicah je polno plakatov s čudnimi razglasi. Slovenski rudarji umejo francoski, saj so po teh kolonijah že vrsto let, da so se nekateri že prepisali v francosko državljanstvo. Toda vsi ti razglasi, ki govore o ukrepah v primeru izpraznitve obmejnih krajev, so tako neumljeno jedrati, da jih je težko prav razumeti. Vsakdo bi rad vedel še kaj več. Vedno in vedno prihajajo novi opomini, kako je treba urediti zavetišča, kako se skriti v primeru zračnega napada, kako je treba večer za večerom zatemnjevati okna.

Rudar Anton v gruči kameradov prebira razglase po ulici. Tako redkih besed je zadnje čase. Ne spušča se mnogo v pogovor, le tu in tam odmaje z glavo, kakor da vsega tega ne more več doumeti. Rudar Anton je že toliko tegob izkusil v življenju, da mu zdaj kar ni prav vse to, kar se plete po Evro-

pi. Rudar Anton je zrasel tam daleč nekje na štajerskem Posavju pod zvonom svojega puščavniškega patrona, ob vznožju tihih, samotnih vinorodnih gor. Kdaj že se je sesula domačija! Tega je že zvrhano let, kar je odrinil na tuje. Najprej na Gornje Štajersko, potem na Nemško. Prestal je vojno, prestal mnogo trpljenja. Ali kaj mu je bilo vse to, ko je bil zdrav in trden kakor hrast. Zelel je, da bi na stara leta našel kak kotic v domovini. Toda nič dobrega se mu ni obetal; bil je že doma in je spet moral z ženo in sinom vreči culo na ramo in romati v tiste črne kraje na nemškem zapadu. Ali tam je bila po vojni huda stiska in ga je zvbilo na drugo stran, v francoske revirje tik za mejo. Lepo se je udomačil in se čutil varnega kakor nikoli. Zakaj nedaleč pred temi francoskimi revirji so po dolgem potegnili cel venec trdnjav, ki so neki nepremagljive.

Glej, zdaj se je pa res približala pošast nove vojne. Že so tam onkraj francoske trdnjavske črte pripravljena tisočera in tisočera nemška letala, da ponesejo v kraje za francosko mejo grozo in smrt. Bombe bodo padale, da bodo zagoreli veliki ognji, da bo treskalo in ubijalo, da se bodo ljudje vili v smrtnih krčih, zastrupljeni od dušičnih plinov kakor podgane od strihnina...

Rudar Anton še vedno maje z glavo. In ko zvečer sede z ženo in sinom k večerji, potrka nekdo na okno. Rudar Anton mu odpre in zdaj se jame nad njim zadirati nadzornik nočne razsvetljave:

»Vi, gospod, mar ne veste, da se ne sme svetiti skozi nobeno špranjo! Takoj mi zalepite, koder še proseva na ulico. Mar naj zaradi vas propade vsa kolonija?«

Rudar Anton uboga. Bil je še do včeraj čvrst in korenjaški, kakor da je pri tridesetih letih. Da, še davi, po jutrnji izmeni, je prišel iz jame zravnat kljub prestanemu trudu, čeprav ima na hrstu že dobrošno pezo let. Toda zdajle je slab. Nič več se ne more tako pogumno zravnati kakor svoje čase. Potrt in sključen kakor starček hiti na nadzornikov ukaz iz hiše, da pogleda, kod se vidi skozi špranjo luč, ki bi jo utegnil videti sovražni letalec. Potem jo zalepi s črnim papirjem, da je vse v redu. Mrtvaška tišina vlada po koloniji. Vse je kakor eno samo pokopališče. Ali se bo kje oglašil skovir, znanilec smrti?

Čuj, zdaj zabrni nekje sirena. Pretresljivo svarilen je njen glas. In nekdo je spet udaril po oknu. To je nadzornik razsvetljave.

Pozor! Utrnite luč!... Ugasijo. Bežijo v kleti. Lepo obokane so vse te majhne kleti; komisije so rekle, da vsaj za prvo silo zadostujejo. Nekje visoko v zraku se suče sovražno letalo. Zdaj tu, zdaj tam zalaja v noč top protiletalske obrambe. V višino tipajo reflektorji z ogromnimi dolgimi stožci zelene svetlobe. Nobena bomba ne pade. Čez pol ure je spet vse mirno, letalo je bilo pregnano, družine se vračajo iz kleti in ležejo k počitku.

Noč je mirna. Zjutraj pa so po koloniji novi razglasi.

»Pripravite, kar hočete vzeti s seboj. Pripravite se na izpraznitev kolonije.«

In rudarske družine se mrzlično pripravljajo. Pripravljajo se tudi družina rudarja Antona. Moj Bog, kako težko se je ločiti od reči, ki je tvoja, pa naj bo še tako majhna, še tako neznačajna. Rudar Anton stopi k zajčkom v svojem majhnem hlevu, gospodinja pogleda za kokošmi. To so vendar tako neznačajna živa bitja, ali hudob se je poslovit od njih. Bile so zveste, drage, priljudne stvarce, živele so z družino, še umirale so z njo. In zdaj jih je treba prepustiti usodi, kanonom, letalskim napadom...

Ne, zadeva je zdaj krvavo resna. Ze je prtljaga pripravljena v zavoje. V cule, v košare, v nahrbtnike. In že se po koloniji oglašajo povelja. Na vlak, takoj na vlak! Treba je v vagone. Kakršnikoli so, dobri so, čeprav živinski. Vsak si poišče svoj kot, razmesti prtljago, položi svoje ude ob njo. Lokomotiva zapiska, tiho potegne proti zapadu. Zbogom ti kolonija, tik za mejo!

Vrata živinskega vagona so odprta, zadušili bi se sicer žalostni potniki, polni skrbi in joka in ugibanja o neznani usodi. Rudar Anton ždi v kotu. Naslonjen je ob visoko natovorjeno košaro s perilom in posteljno opremo. Tam zunaj bežijo mimo lepe, sanjave francoske pokrajine. Rudar Anton pa ne gleda v lepi svet in ne posluša pogovorov in tožba. Truden je, želel bi samo spati, spati...

In ure minevajo, dan beži. Že se je zunaj zmrčilo. Po postajah, mimo katerih hiti begunski vlak nezadržano dalje, ne gorijo velike obločnice kakor še nedavne čase. Vse je nekam tiho, pogrebno. A večer je tako blag, tako sanjav, poln svetlih zvezd, kakor tam doli nekje v dragem kraju, po goricah okrog cerkve sv. Antona... Rudar Anton sanja, sanja.

Ze daleč nekje v notranjosti velike francoske dežele se na prostrani postaji ustavi vlak. Begunci morajo po vodo, morda nakupijo vina za nadaljnjo pot, ki bo trajala še vso, vso noč. Vsi vstajajo, izstopajo. Dramijo tudi rudarja Antona. Toda rudar Anton se ne gane. Dvignejo ga. Sin se zgrozi. Žena zajohče... Rudar Anton je mrtev.

Vojna je vojna. Na tisoče ljudi pogubi, na milijone. Ali kdo se prav za prav zmeni za nje? Nikomur se ne stisne srce razen tistim, ki so izgubili svoje najdražje. Vojna je vojna, vsakdo misli le nase. Seveda, čisto nekaj drugega je moritev na bojišču in spet nekaj drugega je, če takole na lepem izdihneš sredi mirne, preplašene, zbegane človeške družbe. Smrt rudarja Antona je tolikanj osupnila vse, da je šla novica od vagona do vagona in so izvedeli za njo tudi spremljevalci begunskega vlaka. Vojna je vojna. Mrlični — kaj bi z njimi? In tako je bilo zapovedano, da je treba mrliča spraviti iz vagona. Odnegli so ga nekam v čakalnico, da ga od tam spravijo v mrtvašnico.

Begunski vlak je odbrzel dalje. V noč, v neznane kraje. V nekem vagonu je bilo vso noč čuti pritajeno ihtenje uboge slovenske vdove in njenega sina. Najbrž nikoli ne bo sta izvedela, kje počiva njun dragi skrbnik. Vojna je vojna... Mrakov Pavle

Našla je pot domov

Počasi je stopala po ozki poti, ki je držala med njivami naravnost od gozda čez polja proti vasi. Komaj je premikala noge v globokem snegu. Toda pot je bila bližja in po glavni cesti je šlo danes, na sveti večer toliko

ljudi, ki so bili vsi v mestu, kjer so nakupovali za svoje drage, za svoje srečne! — Morda bi bil med njimi kdo, ki bi jo utegnil spoznati. Nepotrebna skrb! Vsi so jo poznali kot cvetoče, mlado dekle, ki je bila malik svojih

s.arsev, ponos vse vasi. In danes, po nekaj letih? Cvetočni obraz je bil bled in upadel, žareče oči ugasile, svetli lasje pa brez leska in skriti pod črnim žametnim klobučkom. Kdo naj bi bil v... ubožno in preprosto oblečeni ženski spoznal lepo, ponosno dekle, ki je pred nekaj leti zapustilo očetov dom, sprto z domačimi in na skrivaj — iz ljubezni do tujega moškega, ki mu je oče odrekel njeno roko. Kako je mislila zdaj na tisti strašni dan in na moža, ki se spet potika kdo ve kje po svetu in mami s svojimi goslimi dekliska in ženska srca!

Kakor ogenj je takrat stopil v njeno življenje. tujec z žarečimi očmi, ki je prišel v graščino nad vasjo, da bi učil igranja na gosli razvajenega grajskega sina. Od graščine ni bilo daleč do šole in ona, najstarejša hči učitelja, ponosno, veselo dekle enaindvajsetih let, je v nekaj dneh izgubila svoje neizkušeno srce in se v tujca zaljubila. Bled nasmešek se je poigraval ob njenih bledih ustnicah, ko se je spet spomnila tistega časa.

Manjkalo je materinih oči, da bi bile dovolj zгодaj opazile skriti ogenj v dekletovem srcu. Ko je potem ta ogenj udaril na dan, ga očetova roka ni mogla več pozastiti.

»Da bi bil dal tujemu goslaču — bog ve, odkod je prišel in kam pojde? — svojega otroka? Ne, nikoli!

Tih učiteljeva hiša, kjer sta dotlej gospodovala samo ljubezen in mir, je doživela viharne dni. Ona je prosila, lačikovala, klečala zastoj! Oče je ostal neizpros.

Grozeče je pokazal možu, ki ga je ona tako ljubila, hišna vrata.

Goslačeve ustnice so se smehljale, toda v njegovih očeh se je zasvetila iskra sovraštva. Šel je in naslednji dan izginil iz vasi. Ne sava. Tudi učiteljeva hči je šla z njim.

Vse je zapustila, očetovo hišo in domači kraj, šla je skrivaj, brez očetovega blagoslova. In odhod brez blagoslova je toliko kakor kletev.

On menda je res ostalo prekletstvo na njenem zakonu, sklenjenem v tužini. V preprosti, a urejenih razmerah zrastle dekletke z dežele ni vedelo, kako jo je nekaj priklepalo na rodno grudo.

Elizabeta — tako je bilo mladi ženi ime — je zelo trpela ob umetnikovem ciganskem življenju; on je imel v krvi naslon po potovanju, po izpremembah. In še nekaj: izpremenljivost. Čutil je jarem, ki mu ga je naložil zakon in njegova nebrzdana narava se je takemu jarmu upirala. Postal je muhast, siten in nezadnje — nasilen.

Strašni prizori so se odigravali v mladem zakonu. Prepripi so bili vsak dan in on je začel grdo ravnati z ženo. To tem bolj, ker sta žalost in kes pustila sledove na njenem zdravju in njenem obrazu. Bila je le še senca nekdanje Elizabete. Molčala je brez besede je prenašala vse krivice in nasilnosti. Toda v njenem srcu sta gospodarila zagrenjenost in hrepenenje.

Temu možu je torej vse žrtvovala! Zaradi tega moža je zapustila očeta in mu nakopala žalost in sramoto na svojo glavo! To je bilo prekletstvo, beda njenega življenja.

Leta so minila. Brez veselja, brez prijateljev in brez miru je potovala Elizabeta s svojim možem, ki ga ni več ljubila, od kraja do kraja, od dežele do dežele.

Kamor je prišel, povsod so ga občudovali. Ženske so ga častile, uboge, blede žene z žalostnim obrazom pa ni nihče videl. In nekega dne je prišlo to, kar je moralo priti. Po nekaj tednih zmogoslavlja v Parizu je levi goslač izginil, kakor nekoč iz graščine v njenem domačem kraju — in z njim neka znana pariška levotica. Elizabeta je ostala sama, brez denarja. Kajti, kar je imel denarja, ga je vzela s seboj.

On vendar se je zapuščen ženo oddahnila, kakor bi bila odrešena. Zdaj je bila raztrgana poslednja vez! Prosta je bila!

Kako ji je to dobro delo!

Domov, to je bila njena misel noč in dan. Domov! Toda kako? S čim? Morala je delati. Znala je. Njena gospodinja, dobroščena ženska, ji je preskrbelo delo. Elizabeta je vzela, da so jo oči bolele, da je nazadnje prsti niso več marali ubogati. Novec za novcem si je prihranila in neki teden je z drhtečimi ro-

kami šela svoje prihranke. Naposled je bilo dovolj za pot domov.

Pisati ni marala. Ceprav je bil njen oče tako dober, je vendar vedela, da ji bo prej in raje odpustil, če jo bo videl v vsej njeni bedi. Tako se je odpeljala. Njen denar je kopnel. Še za jed ji ni ostalo, toda na to ni mislila. Samo domov, domov!

Zima, hladna zima je bila v domovini. Tedaj jo je komaj dni hoda od doma doleteja usoda. Ubita od lakote, mraza in ausevnega trpljenja se je zgrudila. Čez nekaj dni se je zoudila v bolnišnici. Božič je bil pred vrati. Še nekaj časa je hotela počivati, da se malo opomore, potem pa je, ker jo niso nikamor pustili, češ da je še preslaba — na dan pred svetim večerom pobegnila iz bolnišnice...

Zdaj je bila tam blizu domača vas. Utrujena popotnica je pogledala tja. Takrat, ko je odšla od doma, je bil lep, sončen dan. Danes je ležalo nebo sivo kakor svinec nad zemljo. Toda ne — prav tedaj se je utrgala sva odeja in poslednji žarek sonca je siepeč obil zemljo. Obstal je na stari cerkvi, da je zazarel križ na njenem vrhu. In tedaj so zaceli sprva tiho, potem pa čedalje glasneje doneti domači zvonovi: kako domače, kako praznično so se oglašali! Nikjer, nikjer druge na svetu ni Elizabeta slišala taksnega glasu in blažen božični mir je legel v njeno hrepenčo dušo.

S sklenjenimi rokami je obstala v tihi molitvi, dokler ni zamrl poslednji glas.

Potem je utrjena šla dalje, bolj vlekla se je kakor hedila. Noge je niso marale več nesti, toda hrepenenje ji je dalo moči. Še nekaj korakov. Tu so vrata na pokopališče, tu počiva njena mati.

Vidi zakristijo. Na oknu je zapuščen lonček z uvelim cvetjem. Križ se lesketa belo skozi noč. Elizabeta napravi še nekaj korakov in na grobu ob cerkvenem zidu se zgrudi. Stemni se ji pred očmi. Tih, tihi glasovi, kakor angelsko petje zvane v njenih ušesih, potem nič več. Globok mir je okoli nje, v njej. Veje s snegom pokritih jelk šume onstran pokopališča.

Tedaj pride nekaj po zasneženi poti in zavije na pokopališče. Velik rjav in bel lovski pes stoji pred ženo na tleh. Ovohava jo po rokah in obrazu — strese se, potem pa se mu iztrga boleče cviljenje, ki se počasi izpremeni v obupano zavijanje, da zmoti svečano tišino na kraju smrti.

Pes je spoznal ženo, ki je nekoč pred leti skrbelo zanj in mu dajala jesti. Ni je pozabil, dobri, stari pes. In iznenada je planil kvišku in še zmerom tuleč oddirjal čez pokopališče, po hribu, proti šoli, ki je bila komaj dobrih sto korakov stran. Na pol poti mu je prišel naproti stari sivi les in dobrega obraza.

Pes je še zmerom tulil in cvilil. Začel je poskakovati okoli starega učitelja.

»Kaj ti je, Sultan? Kaj hočeš, stari tovariš? Ali ne boš miroval?«

Toda Sultan ni maral mirovati. Vlekel je svojega gospodarja za suknjič. Potem ga je izpustil in tekel naprej. Nato se je spet vrnil in ga znova vlekel. Skratka — vedel se je, kakor bi bil zmešan. Nemir starega psa pa se je lotil tudi gospodarja.

»No, Sultan, saj vidiš, da grem! Le pokaži mi pot, saj ti bom sledil. Nalašč se menda ne obnešaš tako čudno.«

In šel je za njim. Čez pokopališče, za cerkev. Tam je pes nenadoma obstal razkoračenih nog in spet zacvilil.

Starec je zagledal ležečo ženo in se preplašen sklonil k njej. Potem so mu klecnila kolena.

»Elizabeta!«

Njegovo kričanje je privabilo nekaj mož, ki so potem odhiteli po pomoč. Čez nekaj minut so se že vrnili z nosili in na njih so odnesli Elizabeto v domačo hišo. Zalostna je bila je bila vrnitev izgubljene hčere.

Šele čez nekaj časa se je Elizabeta zbudila iz otrplosti. Njen prvi pogled je obvisel na obrazu starca, ki se je tako ljubezni polno sklanjal nad njo.

»Oče, — o, moj oče! Ali sanjam? Ali bdim? Ali na sva oba mrtva?«

»Ne, ne, ljubi, ljubi otrok! Doma si! Tih, tiho! Ne govori! Počivaj! Zaspil! Zdaj moram k vojnolčnici. Orgle me čakajo...«

Šel je. Potem se je nekaj mehkega, hladnega dotaknilo Elizabetine roke. Sultan je pomolil svojo kosmato glavo čez rob postelje. Nesmehnila se mu je in ga pogladila.

»Ali me še poznaš, stari prijatelj? Ali me nisi pozabil?«

Ni še slutila, da jo je zvesta žival rešila smrti. Da se mora njemu zahvaliti, da leži zdaj tu v domači hiši.

Sret je zaslišala zvonjenje. Za vojnolčnico. Še lepše, še prijetneje je bilo kakor pred nekaj urami. Oči so se ji zaprle. »Domov sem se vrnila«, je šepnila in zaspala.

Peter Koren

Zgodba o neskočni kravi

Stopil sem ničesar hudega sluteč v tisti vlak, ki drda dan z dnem s pošastno počasnostjo po orleški ravnini, in že sem moral poslušati živahno zgodbo. Besedni vrecel je polnil ves oddelek vagona, da si slišal do zadnjega kota tisto mehko narečje, ki doni tako prijetno posebno iz ust mladih, cvetočih deklet tam gori nad zdravilnimi slatinskimi vrelci. Govorila pa ga je žena srednjih let, močnih in trdih, krepkih rok.

Poslušalcev je bilo več. Dva, starejša kmečka dvojica, nabrži tudi doma s tistih blagoslovljenih gričev, sta bila glavna, ostali z sprevidnikom, ki se je tudi včasih pomudil pri nas, pa smo bili postranski poslušalci. Govoriti ni bilo treba nikomur, samo glavna poslušalca sta zdaj pa zdaj zinila kako vprašanje ali pripombo. Zgodba je tekla in žuborela in se vlekla kakor naša neskončna ravnica in naš vlak po njej. Bila je zgodba o kravi.

Dremate sem jo poslušal in, kar mi je nazadnje ostalo v medlem somnu, je tole:

»Stara krava je bila. Hotel je imeti za njo 900 dinarjev. Prišel je lani avgusta k meni, saj ga poznate, tistega živinskega mešetarja z Galušaka. Frgola se piše, za Čerepinka na ga zovejo. Eno oko ima pokvarjeno, zato pa tudi krivo gleda. Da bi ga le nikdar ne bilo prineslo k naši hiši! »Levo kravo imam, breja je, dobra dojnica, za 900 dinarjev vam jo dam. Vzemite jo, ne bo vam žal.« Tako je govoril, pa šilil v mene, naj jo vzamem. Meni je bila predraga. Če pa je že nočete kupi-

ti, jo vzemite vsaj v vzrejo; dobro ji polagajte, pa bo imela dosti mleka, potem bo še tele vaše. No, sem si mislila: krme imamo zadošči. Pa sva se pogodila in drugi dan je bila krava že v našem hlevu. Stregla sem ji bolj ko svojim kravam. Tudi žival me je imela rada, saj je videla, kako skrbim za njo. Ko jo je Frgola odgnal, se je solzila, veste, pa me tako milo pogledovala! Vi tega ne verjamete, da se je solzila, pa je le res! Tudi jaz sem se solzila in zdaj me obliejejo solze, če se spomnim, kako me je gledala.

Obdržal sem jo za tele, saj je Frgola pravil, da je breja. Samo dolgo ni začela vimfati. Že sem mislila, da me je nabrisal z jalovico. Brejala je kak sam šent, pa še v jasli je stopila, če se je zazdelo. No, nazadnje sem videla, da se je ranila, ko sem jo pasla po goricah in je zadela v neki kol. Kupila sem žganico za svoj denar — domače nismo več imeli, ker si je stari tako dolgo mazal želodec z njo, da je zmanjkalo. V oštarijo sem morala ponjo, da sem z njo mazala kravo. Na zadnjem levem zisku je imela rano, jaz sem jo morala vsak dan mazati z žanico. Pri tem pa se niti potipati ni pustila, takoj je brenila, in enkrat me je celo vrgla, da sem padla v gnojnico. Zato se tudi ni pustila molzti, in zmerom je moral še nekdo drugi stati poleg nje, ko sem jo molzla, da jo je udaril, če je preveč kljubovala. Od kraja ji je bilo treba samo šohar pokazati, pa se je že cvikala proti jaslim.

Tako sem imela s tem živinčetom toliko

skrbi kakor z nobenim drugim v svojem življenju. Pa sem že dosti krav zredila. No, pa še uši je imela! Bog ve, kje jih je dobila! Pri nas že ne — mi še človeških nimamo. Vsak dan sem jo morala štrigljeti, živo srebro sem kupila in ga zmešala med svinjsko mast. S tem sem jo mazala. No, saj sami veste, kako se to dela. Vsi sosedi vedo, koliko strahu sem s to kravo prestala. Zdaj pa pride tisti Frgola in gleda kravo od vseh strani. Nazadnje pravi, da ji premalo polagamo, da je videti slabša in lažja. Jaz pa na to: »Kaj to pravite, saj ni mogoče, da bi bila slabša! Stregla sem ji lepše kakor svojemu otroku. Mazala sem ji ranjeno vime s kupljeno žganjico, uši sem ji štrigljala in jo mazala. Brcnila me je, pa vrgla v gnojnico. Vsi sosedi so priča, kako sem jo negovala. Zdaj pa vi pravite, da se ni nič zredila, da je celo slabša. To pa že ne! Breja je, pa bi bila lažja! On pa je le gonil svojo dalje, da je zdaj na kvaru, da bom morala plačati za vsako izgubljeno kilo štiri dinarje. Odnal jo je šment ra tehtnico in zdaj me toži za 320 dinarjev. Izgubila je pri nas 80 kg. Kilo po 4 din, plačam mu naj 320 dinarjev. Jaz pa pravim takole: »Kje je plačilo za kravo, ki jo je krava v tolikih tednih pojedla? Kje je denar za žganjico, za mažo, za potrebno, pa za moje bolečine, ko me je vrgla? Če kravo kupim, to bi on rad, da bi se je iznebil, bi mi zaračunal 250 dinarjev. Za postrežbo pa sem tako imela mleko. Kaj pa je s teletom, ha? Ali se nisva tako pogodila, da bo tudi tele naše? Najlepše pa je to, da Frgola o nesrečnem teletu ničesar noče vedeti! Prišiel je priča, ki ni čula, da bo tele naše. Takih prič bi lahko našel sto in sto. Res je bil z njim neki človek tam od Kraljevcev, a govoril nič, ko sva se s Frgolo pogajala, samo poslušal je. No, ti pravi, da o teletu ni bilo govora. Kako more pameten človek tako govoriti! Še krava je vedela, zakaj sem jo vzela, saj je bila pametnejša kakor marsikateri človek. Rečem vam, brez vojke je šla za menoj, kamor

sem le hotela.

Zdaj me Frgola toži za 320 dinarjev odškodnine, kakor pravi. Pri vseh svetcih prisežem, da tega ne bom plačala, čeprav me sleče do nagega! Danes imamo v Mariboru razpravo, zato se peljem tja. Povedala bom pred sodnikom kako je s to kravo. Vse sem si dobro zapomnila, vse sem premislila, saj dosti noči nisem zavoljo tega mogla spati. Bom že povedala, da bo sodnik vedel, kako je s Frgolo in njegovo kravo. Tako bom rekla: »Gospod sodnik, hotel je imeti za njo 900 dinarjev. Prišel je lani meseca avgusta k meni, saj ga zdaj poznate, tega Frgola tu.«

Medtem se je vlak ustavil v Ormožu, pripeli so nas čakovčancu za rep, a povest o kravi se je vlekla dalje. Okoli Osluševcev je spet začela vimjati, proti Moškanjcem so jo mazali z žganjico, proti Ptujem jo je Frgola v drugič odgnal domov. Za Ptujem jo je prišel ponujati — že v tretjič, pri Sv. Lovrencu je brcnila žensko v gnojnico, na Pragerskem je bila iznova tožba na vrsti. Do Maribora je ves vagon štirikrat slišal zgodbo o pametni kravi, kako so jo preštimali, ali je breja ali ne, kako je imela uši, kako je žalostno gledala in se celo solzila. Vsakokrat pa je bilo malo drugače.

Ko pa se je vlak škripaje ustavil v Mariboru in smo vsak lovili svojo prtljago, sem slišal za seboj še enkrat: »Zdaj grem naravnost na sodišče, pa bom povedala, kako je bilo. Takole bom povedala.«

In petič se je pričela zgodba o tej res neskončni kravi, ki se je vsa nedolžna skotila nekje ob bregovih bistre Ščavnice, se pasla zadovoljna tam nad slatinskimi vrelci, pa so jo nazadnje zavlekli po velikem ovinku mimo domačega Lotmerka. Ormoža in Ptuj v sam gosposki Maribor, da so si jo tam že živo razdelili tisti, dohtarji, ki zdrave ljudi »vračijo«.

Hvaležno sem sprejel dar in stisnil dekletce k sebi, hlapec pa, ki se je prav tedaj ozrl k nama, se je hudobno namuznil: Hi, hi, fajmoštra pri nas ne bo! Hi!

O velikih počitnicah se je začelo staro življenje. Skrajja so se me vaški paglavci še nekam bali, kmalu pa smo bili spet domači in enaki. Igrali smo se skupaj po vrteh in po gozdech, v vročih pasjih dneh pa smo se hodili kopat. Fantiči zase, deklički zase. Tedaj na kmetih še nismo poznali kopalnih hlač in oblek, ampak smo poskakali v vodo takšna, kakršni smo prihajali na svet.

Nenadno sem spoznal in začutil, da mi je v družbi tovarišev dolgčas. Pomuznem se tedaj, pograbil svojo obleko in se ob grmovju splazim do tja, kjer so se kopala dekleta. Ostale družice so bile odšle in Lenka je bila čisto sama v vodi. V nenadni prešernosti pograbil njeno obleko in jo skrijem v grmovju, nato se oblečem in v grmovju skrit čakam. Čez malo stopi mala iz vode in se hoče obleči. Vsa zbegana se sključi in z očmi išče obleko, toda zaman. Končno začne tiho ihteti, jaz pa k njej — Saj ne boš huda, — pravim in položim obleko predno, — hotel sem te samo malo ostrašiti. — Mala me skozi solze ošine z jeznim pogledom. češ: Bežil! Kaj takega ne bi bila pričakovala od tebe! Pojdi zdaj, da se lahko oblečem.

Brez ugovora sem odšel v grmovje in čakal, dokler me ni poklicala. Tedaj pa mi pravi: — Veš, kaj to pomeni, če fant dekletu skrije obleko? Kar pomisli, kako jočejo v le, če jim kak gozdar skrije tančico. Potlej morajo ostati pri njem — Ostani tudi ti pri meni. — Ne morem, ker boš gospod.

Medtem sem prišel v tista leta, ko otrok začne postajati fant. Tedaj sem tudi jel premišljati, kako bi bilo mogoče pregovoriti vaške veljake, pa učitelja in župnika. Ko pridem na počitnice in se hočem lotiti tega dela, izvem, da je Lenka oslepela. Nekateri so pravili, da se je šla razgreta kopat in je zato zbolela, drugi so zatrjevali, da je pomotoma v gozdu zaužila neke strupene jagode in zaradi tega prišla ob vid. Vsekakor je bilo res le to.

Preden sem se mogel odločiti sam, mi je prišlo na pomoč naključje. Ljudje so mi med drugim pravili, kako je Lenka zdaj plaha in kako zavrišči, ako na samem nenadno začuti človeka v svoji bližini. Na sprehođu po polju jo nekoč zagledam. Stala je v senci visoke tepke ob njivi in pletla. Bila je močno spremenjena. Obraz je razodeval bolesterne poteze, nekdanj jasne oči pa so bile medle in motne kakor voda, kadar jo krije prosojna megla — Dober dan, Lenka, — jo pozdravim, ona pa ne krične in tudi ne zbeži. — Ali je to res Milanov glas? — se skuša nasmehniti in mi ponudi roko v pozdrav.

Potem sedeva in govoriva. — Vidim, da sem segla predaleč — mi pravi in z drhtečim glasom nadaljuje, kako me je izza detinstva imela iz vsega srca rada, kako me je hotela imeti vse življenje zase. Tega ne bi bila smela, ker bom gospod, bom mašo bral, ne bom smel živeti z ženo. Prej tega ni hotela priznati, odkar je oslepela, pa ve. Udarec jo je zadel samo zato, da se bo odpovedala meni.

Ta izpoved trpečega dekliškega srca me je tako presunila, da nisem mogel ničesar odgovoriti v dekletovo pomiritev, ona pa je nadaljevala: Naj bo, kar mora biti. Tudi to breme sprejemam, vendar mi nobena sila ne more ubraniti, da ne bi bila na svetu samo tvoja. Če ne smem biti tvoja s telesom, bom s srcem in dušo. Tam, kjer ni več telesa, bom lahko spet tvoja, Milan, in boš tudi ti moj.

Kakor je rekla, me je tako hlastno objela in poljubila, kakor da hoče v tem samem kratkem trenutku izpiti vse življenje. Potem je hušknila kvišku in odbežala. Odtlej je nisem videl nikoli več. Zнала se mi je izmikati vse poletje, ko pa sem prišel za božič spet na počitnice, so mi pokazali njen grob.

Nisem postal gospod in nisem maše bral, je končal Milan, toda zdaj boste razumeli, da po takem doživetju nisem nobene ženske več mogel sprejeti za svojo življenjsko družico. Zdaj boste razumeli, zakaj sem ostal samec, in me ne boste več izpraševali o tem.

Ivan Albreht

Zakaj je Milan ostal samec

Prijatelj Milan nam je pravil:

»Kar sem kdaj poznal žensko na svetu, mi živi v najlepšem spominu podoba slepe Lenke. To je bilo dekletce, ki ga je udarila sovražna usoda kakor malo koga na svetu.

Bila je nekako mojih let, morda dve ali tri leta mlajša. Spominjam se je še iz prav zgodnjih let, ko smo se vaški otroci igrali po vrteh in gozdech ter uganjali svoje prešerne razposajenosti. Lenka, hčerka bajtarske vdove, je bila v naših vrstah menda najmlajša, hkratu pa izredno ljubeč otrok. Bila je nežna, krotka in neverjetno bistra, tako da smo ji vsi otroci menda podzavestno dajali prednost pred njenimi vrstnicami in vrstniki. Njene oči so bile v senci kostanjevih krodov čudovito tople in zlasti, kadar je pela, je bila podobna angelcu na starih Marijinih slikah.

Kadar je prišlo med nami kaj navzkriž, kar se je seveda primerilo prav pogosto, in smo se jeli razdeljati v dva, tri ali celo več taborov, otroci ravšati med seboj, je Lenka zmeraj iskala zavetja pri meni. Brž v začetku vsakega prepira je planila k meni, češ: »Kaj ne, Milan, da me boš branil?« Izgovorila je prošnjo tako prisrčno, da ji nisem mogel nikoli odreči. Potem se me je oklenila in se drhteče stisnila k meni. Vselej sem imel občutek, kakor da branim plaho ptičko, zato je odnesel nekatero bunko, kdor jo je v jezi hotel stresti za kuštrave kodre.

Nekoč se je vendar primerilo, da smo se paglavci jeli obmetavati s kamenjem. Frčalo je po zraku, kakor da gre zares. Kar zame se skrij! pravim Lenki, v tem pa že prileti kamen od strani in zadene dekletce na čelo tik nad očesom. Mala zavriska, otroci se razbeže. Ko se ozrem, je njen obraz ves krvav. Hitro se spustim z njo k potoku in ji začnem izpirati rano, kakor je vedno delala mati, kadar se je meni zgodilo kaj podobnega.

Lenka se kmalu umiri, ko pa vidi mojo je-

zo, zaprosi: Saj ga ne boš pretepel? — Koga? — Lukca, ki mi je zagnal kamen. Saj ni mislil tako hudo, modruje dalje, — najbrž me je hotel samo ostrašiti, pa se je naletelo tako.

Kmalu po tem dogodku so me starši poslali v mestne šole. Ko sva z očetom pred hišo sedela na voz in je hlapec nakladal polno natrpan kovčeg, prileti od nekod Lenka. Vsa je bila splašena in objokana. V zadregi je stopila k meni in mi stisnila na voz šopek poljskega cvetja. — Zdaj boš gospod, boš mašo bral, — mi pravi, — pa se tudi mene kdaj spomni. Veš, jaz bom zmeraj mislila nate.

Sam ne vem, kako se je zgodilo, da so mi ob tem slovesu stopile solze v oči, vem pa, da sem bil strašno jezen na hlapca, ki me je na postaji podražil: Salabolt, kdo bi si mislil, da si tak kavelj, Milan! Tako mlečen, pa imaš že ljubico!

Ko sem se ob božičnih počitnicah pripeljal domov in me je hlapec z vozom čakal na postaji, se je nekaj zganilo v snegu, kakor hitro so se premaknile sani. Bilo je proti večeru. Bil je meglen in pust dan. Pogledam in ostrim. Ali si res ti, Lenka? — Telohovsem ti prinesla, — pravi in mi s premraženo ročico pomoli šopek telohovih popkov. — Kako si pa prišla sem? — Saj imam noge in sem ti jeseni povedala, da bom zmeraj mislila nate. — Sedi k meni, — ji pomagam na sani, odgrnem plahto ter jo stisnem k sebi, ko je drgetaje smuknila k meni. Hlapec se namuzne in požene konja, z Lenko pa vso pot kramljava o dogodkih in doživetjih teh mesecev, odkar se nisva videla. — Zdaj znam že lepo plesti, — mi pravi, — in sem tudi zate nekaj spletla, če ne boš hud.

Izza nedrij potegne zavitek. Rokavice so, pletene iz pestrobavne volne. — Da te ne bo zeblo, — pravi, — ko hodiš v šolo. Sem slišala, da moraš imeti strašno mnogo knjig, ki jih moraš vsak dan nositi s seboj.

Prošnja božjemu detetu

Sveta noč, prelepa noč,
dete v jaslih, daj pomoč.
Blagoslovi narod cel,
da bo v složnosti živel.

Vodi rod naš k sreči pravi,
mir, edinstvo daj v državi.
Usliši prošnjo plamenečo:
Jugoslaviji daj srečo!

Blagoslovi naša polja,
naj zgodi se tvoja volja!
Blagoslovi ves naš svet,
da bo srcem bes odvzet.

D. A.

Polnočni zvon

Pripovedka

Pred davnim časom je žvela v prijazni vasi pri bogatem kmetu Gašperju zelo pobožna dekla Marjanca, ki je redno vsako jutro šla v cerkev.

Bilo je v poletnem času, ko jo je prebudil zvon, vabeč v cerkev k maši. Marjanca je hitro vstala, se oblekla in šla ne da bi bila pogledala na stensko uro, koliko je kazala.

Po poti grede pa se ji je vendar čudno zdelo, da je bilo še tako temno in vse tako tiho. Nikjer ni srečala nobenega človeka in nikjer se še ni oglasil petelin. »Kaj le to pomeni, da se je v cerkvi že začelo sveto opravilo?« je premišljevala Marjanca in si rekla: »Bodo pač gospod fajmošter kam šli, zato tako zgodaj mašujejo!«

Zatopljena v take misli je prišla do cerkve, ki je bila vsa razsvetljena in iz nje se je slišalo bučanje orgel.

Prijela je za kljuko, odprla vrata in vstopila. Toda, strah in groza, cerkev je bila polna ljudi, a vsi so bili brez glav, moški in ženske. Še bolj čudno se ji je zdelo, da niso maševali domači gospod fajmošter, ampak je bil tudi duhovnik, ki je mašo bral, brez glave. Strah in groza sta jo obšla. Sama ni vedela, kaj bi naredila. Med tem pa je bil prvi evangelijski ljudje so vstajali, k Marjanci pa je pristopila ženska brez glave in ji prijazno rekla:

»Ljuba Marjanca, nič se ne boj, jaz sem tvoja krstna botra, in ker nisi prišla v cer-

kev iz radovednosti, ampak iz pobožnosti, se ti ne bo ničesar zgodilo. Prišla sem k tebi, d'ati povem, kaj moraš storiti. Ko bo zadnji evangelijski, hitro vstani in pojdí ven. Bog varuj, da bi pogledala nazaj. Vrata zapri za seboj in ako bi ti kaj padlo na tla, ne poberi, temveč hiti domov. Drugič pa ne pridi na polnočni zvon več v cerkev molit z mrtvimi.«

Ko je to povedala, je spet šla.

Marjanci se je po teh besedah nekoliko polegla strah. Molila je prav pobožno celo sveto mašo. Opravilo se je končavalo. Prav zdaj bo zadnji evangelijski. Duhovnik je že stopil na levo stran, ljudje so začeli vstajati. Marjanca, ki je doslej ves čas klečala je hitro vstala in ker je bila blizu vrat, jih je urno odprla in stekla venkaj. Med vratji ji je padla iz glave peča, ki so jih ženske takrat nosile, toda ni je pobrala, ampak je šla hitro domov.

Ko je prišla domov v hišo, je pogledala na stensko uro. Bila je prav polnoči proč. Mraz jo je tresel ko je mislila na ves dogodek.

Dolgo ni mogla zatisniti oči. Sele po dolgem času je zaspala za nekaj ur. Ko se je zjutraj prebudila, je vstala in šla v cerkev po nečo. Toda na istem mestu kjer ji je bila padla peča na tla, je bil samo kupček pepela. Prav tako bi se bilo zgodilo z njo, če bi je ne bila njena botra rešila.

Gospodična z lune

Japonska pripovedka

Sanuki, stari nabiralec bambusovega trstja, se je ustrašil: v trstju, ki ga je privabil zaradi čudnega bleska, je našel drobčkano deklico, ki se mu je z ljubkimi otroškimi očmi prijazno nasmehnila.

Nesel je deklico domov in jo izročil svoji ženi. V veliko presenečenje je deklica kar vidno rasla in v nekaj mesecih je dosegla velikost odraslih. Svečenik ji je dal ime Najotake Kagujahime (po naše Vitek bambus).

Prevezali so ji lase kot dekletu, sposobnemu za možitev, in tri dni sta se oglašala petje in plesna godba iz Sanukijeve, nekoč tako tihe hiše.

Sanuki se je pač lahko veselil najdenke, zakaj odkar je bivala deklica v hiši, je sijala zvezda sreče nad njegovo hišo in vsak dan je našel Sanuki v bambusovem trstičju zlato, tako da je kmalu zelo obogatel.

Sloves o lepoti najdene deklice se je razširil po vsej deželi in prihajati so začeli številni snubci.

Sanuki pa je vsakemu rekel: »Ker Kagujahime ni moj otrok, ji ne morem zapovedovati. Pišite ji sami!«

Toda deklica ni odgovorila na nobeno pismo in je poslana ji pesmi metala neprebrane v ogenj.

Zaradi njene nedostopnosti so se snubci nehali oglašati. Le trije niso popustili. Bili so to principi Icizu, Kuromahi in Otomo. Zadnji je bil mikadov svetnik.

Neprestano so silili Sanukija, da se je ta naposled odločil izpregovoriti besedo s Kagujahime.

Deklica je molčala na vsa prigovarjanja, naposled pa je rekla: »Dobro, z enim izmed teh treh mož se hočem omožiti. Ker pa ne vem, katerega ljubezen je največja, naj sto-

ri vsak eno veliko dejanje, s katerim naj pokaže silo svoje ljubezni.«

Sanuki je stopil pred kočo, kjer so vsi trije sedeli. Ko jim je povedal Kagujahimino željo, so ga vsi trije prosili, naj jim pove naloge, ki jih želi imeti izvršene.

Prinesel jim je tri tablice, na katere je bila deklica napisala tole:

»Princ Icizu naj mi prinese plašč iz kože kitajske ognjene miši.«

»Otomo naj mi priskrbi peterobarvni zlahtni kamen iz zmajeve glave.«

»V morju na vzhodu stoji gora, ki jo nosijo želve. Na gori rasejo drevesa, katerih korenine so srebrne, veje zlate, a sadovi so sami zlahtni kamni. Od tega drevesa naj odlomi princ Kuromahi vejo in jo prinese meni, če me ljubi!«

To obvestilo je spravilo prince v obup, in le ljubezen do lepe Kagujahime jim je dajala pogum in odločnost, da so bili pripravljeno storiti zaželeno, pa naj jih stane, kar hoče.

Princ Icizu je pisal trgovcu Okeju, ki se je pravkar pripravljaval na potovanje na Kitajsko, naj kupi plašč iz kože ognjenih miši.

Okej je pač vedel, da takšnega plašča ni ne na Kitajskem, ne v Indiji in ne drugod na svetu. Ker princa ni hotel užaliti, mu je po več mesecih poslal dragocen kuhovinnasti plašč, spravljen v skrinji, okrašeni s zlahtnimi kamni.

Princ je rade volje plačal zahtevano ceno, nato pa je hitel v Sanukijevo hišo in prosil, da bi smel dragoceni dar izročiti ljubljenu dekletu.

Kagujahime je rekla: »Dajmo preizkusiti, ali je ta plašč res iz kože ognjenih miši. Če ne bo zgorel v ognju, se bom omožila s princem.«

Ko pa so položili plašč v ogenj, je zagorel z visokimi plameni kakor vsak navadni kuhovinnasti plašč.

Tedaj je veselo ploskala z rokami in vrnila skrinjo svojemu snubcu.

Otomo je medtem zbral svoje ljudi in jim rekel, da bo tistemu, ki mu prinese zlahtni kamen iz zmajeve glave, izpolnil vsako željo.

Ker se ni nihče javil, je poslal vse po svetu z ukazom, naj poiščejo zmaja in mu ugrabijo zlahtni kamen.

Prinčevi odposlanci pa so spoznali, da jim ta zlahtni kamen ne bo mogoče dobiti, zato so si razdelili denar, ki ga jim je dal princ, in šli po svojih potih.

Medtem je dal Otomo zgraditi dragoceno hišo za Kagujahime, odpustil je svoje žene in živel samотно, vdajajoč se brepenenju po ljubljeni mladenki.

Ko je leto dni zaman čakal povratka svojih ljudi, se je sam vkrcal na ladjo, da bi poiskal zmaja z zlahtnim kamnom.

V morju pri Cukušiju je nastal strašen vihar, ki je grozil razbiti ladjo. Z največjim trudom si je komaj rešil golo življenje.

Tedaj je spoznal, da je naročilo, ki mu ga je dala Kagujahime, nemogoče izvršiti.

Ves zagrenjen in nejevoljen je razdal vse svoje premoženje in se zatekel v samoto.

Princ Kuromahi pa se je napolil v samotni kraj, dal tam zgraditi delavnico, v kateri naj bi najspretnjši delavci izdelali zlahtno vejo z zlahtnimi kamni kot sadovi.

Ko je bila veja narejena, je stopil v popotni obleki pred starega Sanukija in rekel: »Svoje življenje sem izpostavljaval velikim nevarnostim, da sem jo dobil. Daj vejo svoj!

hčerki in prosti jo, naj me usliši.

Zdaj se je Kagujahime zelo ustrašila, zakaj mislila je, da bo res izgubila svobodo in se morala omožiti s princem.

Ko so se tako pogovarjali, je stopilo v hišo šest služabnikov, se priklonilo Kuromahiju in najstarejši izmed njih je rekel: »Glej, gospod, celih sto dni smo delali to zlato vejo z zlahtnimi kamni, toda do danes nam je tvoj zakladnik zadrževal plačilo.«

Zdaj je Kagujahime vedela, kako je z vejico, in Kuromahi se je osramočen odstranil. Deklica mu je vesela vrnila vejo in služabnike izdatno nagradila.

Medtem je bil tudi mikado izvedel, kako očarujoče dekle je Kagujahime. Zapovedal je, naj jo privedejo na dvor. Toda mladenka se za zapoved ni zmenila.

Ko so ji grozili z mikadovo jezjo, je rekla Kagujahime: »Potem me pa takoj usmrtite, kakaj nikdar ne pojdem na dvor.«

Odklonilni odgovor, ki ga je Sanduki moral dati mikadu, je vladarja še bolj razdražil. Bil

zmisli si je zvižajo.

Med lovom v gorovju, na katerega vznožju je stala hiša starega Sanukija, je mikado nenadno stopil v njeno sobo in videl Kagujahimo obdano od žarkov v obliki venca.

Ko jo je prijel za svileni rokav, si je skril obraz in rekla: »Ne sili v menel! Če bi bila s tega sveta, bi bila prišla k tebi, tako pa ne morem.«

Toda mikado jo je še čvrsteje prijel in jo hotel povesti s seboj. Tedaj pa je nenadno izginila izpred njegovih oči.

Zdaj je vedel, da ni zemsko bitje.

Poprosil jo je, naj spet privzame človeško postavo, in ni več silil vanjo, temveč se je žalostnim srcem vrnil domov.

Čez nekaj dni ji je poslal stihe polne goreče ljubezni. Kagujahime mu je odgovorila. To medsebojno dopisovanje, ki je bilo mikadu edina tolažba v njegovi žalosti, je trajalo tri polna leta.

Ko je bila spet pomlad v deželi in so čenje cvetele, je postajala Kagujahime čedalje žalostnejša. Pogosto je vzdihovala in solze so ji lile po licih.

Zaman so jo krušni starši opominjali, naj ne gleda v mesec, da ne bo prehitro ostarela. Zaman so jo tudi izpraševali o vzroku njene žalosti.

Ko je nekoč mesec vzhajal, je rekla: »Dolej sem iz usmiljenja do vas molčala, a zdaj vam moram vse povedati. Nisem se rodila na zemlji, temveč izviram z meseca. V glavnem mestu na mesecu imam očeta in mater in sem prišla po starih zakonih samo za nekaj časa na zemljo. Na dan polnega meseca bo moj čas potekel. Tedaj pridejo moji po mene in morala se bom vrniti, čeprav z žalostnim srcem.«

Sanuki in njegova žena sta se začela bridko jokati.

Pol zaradi bližajočega se slovesa je bila tako velika, da je Sanukiju brada osivela in hrbet se mu je skrivil.

Storil je vse, da bi jo pridržal. Naposled je prosil tudi mikada za pomoč.

Tisti dan, ko naj se mladenka spet vrne v svojo nebeško domovino, je poslal mikado dva tisoč lokostrelcev in mečevalcev pod poveljstvom svojega vojskovodje Takoma Okunija pred Sanukijevo hišo, da bi zavrnili vsak napad luninih prebivalcev.

Sanukijeva žena je sedela s Kagujahimo v zaklenjeni podzemski kleti in jo držala čvrsto objeto.

Mladenka se je seveda smehljala nad vsem temi ukrepi in menila: »Z zemskim orožjem boste malo opravili. Kakor hitro pridejo prebivalci meseca, vas bo minil vsak pogum. Mene vaša žalost tako boli, da sem nedavno prosila svojega očeta, naj mi podaljša čas bivanja na zemlji, čeprav je mesto tam gori polno razkošja in bleska in ljudje na mesecu živijo veselo v večni mladosti. Prošnja mi ni bila izpolnjena.«

O polnoči je zdajci postalo vse svetlo okoli hiše, kakor bi bila začela solnce in mesec naenkrat svetiti.

Z meseca so pripravala bitja na bleščečih se oblakih. Bila so tako lepa, da na svetu tako lepih bitij ni nikjer.

Največje bitje izmed njih je pomignilo in takoj so se odprla vsa vrata.

Vojšči so ob tej prikazni kar otrpnili in niso bili sposobni za rabo orožja.

Eden izmed mesečevih prebivalcev je nosil skrinjo, v kateri sta bila obleka s perutnicami in sredstvo za nesmrtnost.

Kagujahime je zaužila nekaj tistega sredstva, napisala pismo za mikada, v katerem se mu je zahvalila za njegovo ljubezen, in priložila sredstvo za nesmrtnost. Oboje je dala Takomu Okuniju in še enkrat objela svoje krušne starše.

Nato je slekla svojo zemsko obleko, se oblekla v obleko s perutnicami in stopila na

enega izmed oblakov kakor puščica hitro je nato z drugimi luninimi prebivalci švignila v nebo.

Sanuki in njegova žena sta obupavala. Od kar ni bilo več Kagujahime, je postalo njuno življenje brez vrednosti. Kmalu sta drug za drugim legla na bolniško posteljo, s kate-re nista več vstala.

Tudi vladar je bil zelo žalosten, ko je ginen bral njeno pismo. Dolgo časa se je postal, vse svoje žene je poslal proč in živel samo njenemu spominu.

Sredstva za nesmrtnost ni použil, temveč ga je izročil s pismom vred zvestemu služabniku, ki je oboje zažgal na vrhu Fuzijame.

Se danes, tako pravijo, se dvigata s tistega mesta dim proti nebu.

Veverice in oreh

Basen

Pozno jeseni ste dve veverici pod nekim orehom skakljali sem in tja in si iskali hrane. Veter je potegnil in na tla je padel lep oreh. Hitro sta skočili obe za njim. Obe bi ga bili radi imeli.

»Moj je,« je rekla prva, »jaz sem ga prva zagledala.«

»Moj je,« je trdila druga, »jaz sem ga prva pobrala.«

Tako sta se kregali in se topli za oreh.

Kmalu pa je prišla mimo tretja veverica in ju vprašala: »Prijateljci, kaj pa se tako prepirata?«

Obe naenkrat sta ji začeli tožiti. Govorili sta vse križem, da tretja veverica ni mogla ničesar razumeti. Ko je naposled le ugotovila, za kaj je šlo, je rekla: »Meni dajta oreh hraniti, potem pa naj vsak posebej pove svojo pravdo. Tako bom jaz najlaže razsodila, da bo za obe prav!«

Ko je tretja poslušala tožbi, je oreh razklala na dva dela, in med pričkanjem obeh veveric jedrce pojedla. Pravda se je končala tako, da je veverica vrgla vsaki pol prazne orehove luščine. O jedrcu pa jima je rekla, da ga je sama pojedla za plačilo.

Zgodba zapuščenega otroka

Saj več ne vem, kako se je zgodilo, da v sveti noči sva ostala sama. Ko k polnočnici je povsod zvonilo, bedel sem sam pri tebi, mrtva ma...a.

Šele ob zori so prišli ljudje, ki so na zadnji poti te spremili. Kot bi bolelo moje jih gorje, vso pot zvonovi glasno so zvonili.

Ko te sprejela jama je globoka, na krsto dež je žalostno rosil, potem pa kot bi tkala nežna roka, tvoj grob je z belim prtom sneg prekril.

Zanimivosti

× Papež je obolel. Iz Rima poročajo, da je papež Pij XII. po nasvetu zdravnikov odpovedal vse splošne in zasebne avdience, ki jih je nameraval imeti pred božičem. Vojna in razširjenje komunizma v Evropi sta tako hudo vplivala na papeža, da se je njegovo zdravje močno poslabšalo. Papež se je tudi mnogo postal, kar je še slabše učinkovalo.

× Vsak mesec milijon cigaret za zavezniško vojsko. V Nemčiji so zaradi varčevanja izrazili željo, naj bi se kadilci v bodoče precej omejili ali pa celo odvadili kaditi, kar bi bilo še najbolje, ker bi precejšnje vsote, ki bi šle drugače v zrak, lahko porabili v druge namene. To naj bi veljalo tudi za vojake na bojišču. V Angliji in Franciji pa zelo skrbe, da tudi tobaka ne manjka njihovim vojakom na bojišču. Anglija in Francija sta dovolj bogati, da vojakom že lahko privoščita tudi to veselje. Oglašati so se začeli bogatini, ki so iz lastnih nagibov začeli pošiljati velike množine cigaret vojakom za Maginotovimi utrdbami. Takšna in podobna darila so začeli pošiljati tudi iz daljnih britanskih dežel. Tako so na primer angleški vojaki na zahodnem francoskem bojišču dobili za Miklavža iz Južne Afrike milijon najfinejših cigaret. Zadovoljili pa se niso samo z enkratno pošiljko milijona cigaret, temveč so celo obljubili, da bodo po toliko cigaret pošiljali vsak mesec.

× Novi ukrepi v Nemčiji. Z odredbo nemškega ministrstva za prehrano bodo zmanjšali količino ječmena, namenjenega za varjenje piva. Prihranjeni ječmen bo dodeljen sladarnam za praženje žitne kave. Nemški

listi objavljajo odredbo ministrstva za delo, da smejo v bodoče najemati gospodinje služkinje in kuharice samo z dovoljenjem ministrstva. Dovoljenja bodo izdajali ženam, ki so v blagoslovljenem stanju ali ki so stare nad 50 let. in ženam, ki z uradnim zdravniškim spričevalom dokažejo, da so same za delo nezmožne. Ministrstvo za delo je sorenimilo prvotno odredbo, ki je bila izdana takoj po nastanku vojne, da se morajo vse nagrade za nadurno delo odvajati v državno blagajno kot prispevek nemškega delavstva za vojne stroške. V bodoče bodo delavcem, ki imajo manj kakor 500 mark mesečnih dohodkov, spet izplačevali nagrade za nadurno delo, če bodo delali več ko 51 ur na teden.

× Nemci izdelujejo kakao iz želoda. Poskusi nekega nemškega kemika so odkrili za želod novo uporabo. Po primerni predelavi daje živilo, ki se odlikuje z okusom po kakaoku. Po znanstvenih ugotovitvah je to živilo celo redilnejše od kakaa. V mnogih delavnih slaščic in peciva uporabljajo že želodov kakao.

× Električne strojne puške. V zdajšnji vojni uporabljajo Francozi in Nemci v betonjskih zakloniščih električne strojne puške, ki jih lahko sorožijo po električnem kablu iz večjih in bolj zadaj ležečih zaklonišč. Električne strojne puške delujejo brez spremnega osebja, dokler ne izstrelijo vsega traka. Šele potem se mora priplaziti do njih vojak, da jih spet nadeva. Strojne puške so pred utrdbami Siegfriedove in Maginotove linije nameščene tako, da obvladajo s svojimi streli vsak kvadratni meter vred utrjeno črto, ki je zasedena od francoskih odnosno nemških vojakov.

Iz Prekmurja

Kam pojde sezonsko delavstvo pomladi

Murska Sobota, decembra
Vojna v Evropi je hudo zadela naše Prekmurje, katerega gospodarsko stanje je odvisno od sezonskega dela. Večina Prekmurjskih sezonskih delavcev se je z avto zavoljo nastalih razmer predčasno vrnila iz Francije in Nemčije v domače kraje. Mnogi izmed teh so izgubili znatne vsote zaslužka. S preostanim, krvavo prisluženim denarjem so se potem izmučeni vrnili.

Vprašanje je zdaj, kaj bodo storili sezonski po kratki zimski dobi, v kateri bodo porabili vsa prihranjena denarna sredstva, ko na pomlad verjetno ne bodo mogli v tujino. To je važno vprašanje, ker za enkrat pač še ne poznamo druge poti za pomoč Prekmurju.

V našem listu smo že ponovno naglašali, da se je treba lotiti velike gospodarske preobnove, s katero bi bilo omogočeno, da bi imel vsak jugoslovanski državljan doma dovolj kruha. Gotovo je velika škoda, če mora naša najboljša mladina delati za tujca in zanj žrtvovati svoje mlade moči.

Pomankanje globokih vodnjakov v Prekmurju je vzrok, da je ob požarih toliko škode po vaseh v Prekmurju. To se občuti posebno v času suše. Gasilske čete ne morejo uspešno nastopiti pri požarih, ker skoro povsod manjka vode. Nujno je torej, da občinski odbori in vsi odgovorni činitelji store potrebno. Poglobitev vodnjakov pač ni tako težavno vprašanje, da bi se ne dalo hitro rešiti. Le malo volje je treba.

▲ požaru v Adrijancih. Pišejo nam: Nedavno zvečer, ko je divjal močen vihar je nenadoma zadonel požarni rog in zazvonila piat zvona. Goreti je začela najprej kopa slame, nato pa je ogenj prešel na blizu stoječe gospodarsko poslopje in dalje na hišo. Domači gasilci so takoj prihiteli z brizgalno in začeli omejevat požar, ki je grozil preiti še na komaj nekaj metrov oddaljeno sosedno poslopje. Če bi se bilo užgalo to poslopje, bi zgorelo pol vasi. Na srečo so nam prihiteli na pomoč sosedne gasilske čete z brizgalnami, tako iz Gor. Petrovcev, Lucove, Neradnovcev, Zeno velj, Markovcev in Šalovcev. Prav lepo so zahvaljuje poveljstvo domače čete vsem sosednim četam za njih požrtvovalno sodelovanje, posebno pa četam iz Šalovcev in Markovcev za njih sodelovanje z motorkama, ker brez motornih brizgaln bi nam bilo težavno rešiti vas. Ubogemu pogorelcu posestniku Žižku Francu sta zgorela poleg gospodarskega poslopja in hiše skoraj ves živč in vse gospodarsko orodje. Tudi krma za živino je postala žrtev plamenov.

V ledenomrzli Ledavi so se kopali trije privrženci vere sv. Duha. V versko zelo mešani prekmurjski pokrajini imajo ugodna tla razne verske ločine, ki v nekaterih krajih pridobivajo čedalje več privržencev. V bližini Murske Sobotice je središče adventistov. Njihove obrede hodijo gledat tudi Sobočanci iz radovednosti in zabave. Poleg te verske ločine so v Prekmurju še baptisti ali, kakor jih prekmurjski krajevni list imenuje, »verniki krive vere sv. Duha«. Pred kratkim so se po nauku te vere dali krstiti v Ledavi, glavnem potoku, ki zbira vodo Prekmurja in jo pri Dolnji Lendavi oddaja Muri, goreči verniki, trije ljudje: dva moška in ena ženska. Obred krsta v hudem mrazu je privabil številne radovedneže. Vsi trije pristaši nove vere so slekli obleko, in oblekli tenke dolge srajce ter stopili z duhovnikom v vodo. Duhovnik je vsakemu položil roko na glavo, izgovoril besede: »Krstim te po prečiščanju tvoje vere v imenu Očeta, Sina in sv. Duha«, potem pa ga je potopil v ledeno mrzlo vodo, da je bil za trenutek ves pod vodno gladino. Ko se je novokrščenec prikazal iz vode, je odgovoril na duhovnikove be-

sede »Amen« in bil s tem sprejet za člana nove vere. Vera teh ljudi mora biti pač zelo goreča, da se ne ustraši niti ledenomrzle vode v Ledavi.

Dolgoprstneži bodo čez zimo zaprti. Okrožno sodišče v Murski Soboti je imelo te dni opravka s številnimi dolgoprstneži. France Vuk iz Male Nedelje je bil že večkrat obsojen zaradi tatvin. Vse kazni pa ga niso popobljšale. Posebno rad ima kolesa. V Moravcih je sunil nekemu posestniku kolo, ki ga je pa pripeljalo naravnost pravici v roke. Obsojen je bil na pet mesecev strogega zapora in izgubo častnih pravic za dobo enega leta. — Cigana Jurij in Geza Kokaš iz Kukeča sta verno hodila po stopinjah svojih prednikov in obiskovala kokošnjake po Cankovi. Pri treh posestnikih sta tudi poizkusila vlomiti, pa sta bila prepodena in nazadnje zasačena, Jurij je dobil štiri mesce, Geza pa en mesec in 10 dni strogega zapora. — Ivanu Duhu iz Lipe, ki je služil v Murski Soboti, sreča že pri prvi tatvini ni bila mila. Odnesel je prijatelju lončeni hranilnik s 500 din gotovine in bil zasačen. Morda ga bo tri mesece strogega zapora izpametovalo. Na isto kazen je bil obsojen Franc Grubič iz Dolne Lendave, ki je dalje časa skrivaj zahajal v klet svojega soseda in rabil njegovo mast in žganje.

Naši na tujem

Smrt rojaka v belgijskem rudniku

La Bouverie, decembra
Pred tedni zjutraj je v tukajšnjem rudniku Grand Traitu nastala eksplozija, ki je terjala 12 mrtvih in osem ranjenih. Sreča je bila, da se to ni zgodilo na takem mestu, kjer jih je delalo mnogo več. Prav v tem rudniku se je bila zgodila podobna nesreča pred tremi leti. Takrat je bilo 32 žrtev.

Med smrtno ponesrečenimi je bil zdaj tudi Slovenec Ciril Kalandar, doma iz Okroglic pri Zidanem mostu. Štel je šele 27 let.

Kruta usoda je hotela tako, da je prav ta dan bil postavljen na usodno mesto.

Na zadnji poti smo ga spremljali številni rojaki. Bil je priljubljen, kar je pokazal pogreb, ki so se ga poleg skoro vseh Slovencev udeležili tudi mnogi domačini. Vsem, ki smo ga poznali, je težko za njim, zlasti, ker ga je zadela tako tragična smrt. Ko je rojak Ipičič ob odprtem grobu izpregovoril poslovilne besede, ni ostalo nobeno oko suho.

Dragi Ciril, naj ti bo lahka tuja zemlja, njegovim svojcem v domovini pa izrekamo iskreno sožalje!

Vestfalsko pismo

Dortmund-Dorstfeld, decembra
Velecenjeni g. urednik našega priljubljene lista »Domovine«, naj vam po daljšem času spet javimo, da smo še zmerom zavedni in zvesti sinovi Jugoslavije in tudi zvesti čitatelji »Domovine«, ki pa ne prihaja več tako redno, kar je pač v teh nemirnih časih razumljivo.

Majhna skupina nas je tu, vendar smo same trdne stare korenine. Zal smo spet izgubili dobrega člana naše narodne družine. V ponedeljek 4. t. m. smo pokopali prijatelja in delovnega člana Jugoslovenskega narodnega društva g. Janeza Antlaja. Rajnik je bil soustanovitelj društva, ustanovljenega pred 16 leti. Dosegel je visoko starost 81 let. Antlaj je bival v Nemčiji okoli 40 let. Doma je bil iz Brežic. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Bodi mu lahka tuja zemlja! Njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

Naše društvo prav živahno deluje. Lani smo praznovali zlato poroko našega zavednega rojaka Franca Lovrenčiča in njegove dobre žene Marije. Slavili smo tudi društveno 15letnico skupno z ženskim društvom. Sledile so še druge prireditve in jih imamo še

več v načrtu. Tako se zmerom gibljemo pod vodstvom našega predsednika g. Privška in se zmerom zavedamo, da smo sinovi naše lepe kraljevine Jugoslavije.

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, decembra
V proslavo našega državnega in narodnega praznika 1. decembra so priredili Jugoslovenci v New Yorku velik koncert. Priredila so ga jugoslovenska prosvetna in podporno društva. Koncert je bil v nedeljo 3. t. m. v Arlington Hallu in dosegel je velik uspeh. V Evelethu so bile 7. novembra volitve v mestno zbornico. Izvoljena sta bila tudi dva slovenska zastopnika in sicer gg. Lisar in Kovač.

V Clevelandu so umrli Jože Pavlin, star 63 let, doma iz Dupelj na Gorenjskem, Rafael Rosa, star 59 let, doma iz St. Vida pri Vipavi, Jože Koprivec, doma iz Horjula, Frans Zevnik, star 55 let, doma iz Černeče vasi, Jože Vidgoj star 81 let, doma iz Kromenika na Dolenjskem, in Janez Kovač, star 29 let, rojen v Clevelandu.

V Flintu je umrl Jože Armič, star 74 let, doma iz Tuševdola pri Črnomlju v Chicagu je umrl Lovrenc Kavčič, star 64 let, doma iz Jamnika pri Selcah. V Iron Montainsu je umrl Matevž Lušin, star 74 let, doma iz Zapotoka pri Novi Štifti. V Cicero je umrla Margareta Adamova, stara 63 let, doma iz Koroške Bele. v Elyju Matija Ogulin, star 50 let, doma iz Krvavega vrha pri Semiču, v Grand Junctionu Janez Skala, star 72 let, doma iz Podzemlja v Beli krajini, v Cheswicku Marija Morgetova, v Johnstownu Janez Cerjak, star 73 let, doma iz Raihenburga, v Milwaukeeu Franc Krivec, star 64 let, doma iz Črešnjevice pri Mokronogu, in Jože Tratnik, star 51 let, doma iz Nove Štifte, nad Gornjim gradom.

V farmerski naselbini Albiji je umrla Frančiška Cegljarjeva stara 60 let, doma iz Most pri Ljubljani. V Coalstripenu je umrl Janez Banovec, ravnatelj tamkajšnjega rudnika, rojen v Ameriki. V Chicagu je umrl Anton Beribak, star 75 let, doma iz Cerkelj na Dolenjskem, v Broughtonu Miha Omahne, star 53 let, doma iz Režišev blizu Vač, v Albi Ana Golobova, stara 60 let, doma iz St. Jerneja.

Iz Homberga — Hochheide (Nemčija) nam pišejo: K večjemu počitku smo spremljali letos poleti tri rojake iz Zagorja ob Savi, in sicer g. Gosarja Jurija, starega 71 let, g. Zupančiča Valentina, starega 68 let, in gospo Ivanko Rogličovo, rojeno Šerakovo, staro 65 let. Naj ji mbo lahka tuja zemlja, preostalim naše sožalje. — Poleti je nekdo poslal iz Neukirchena dopisnico na upravo »Domovine« ter odpovedal pošiljanje lista na tukajšnega rojaka g. Štefana Bajdeta. G. Bajde, ki o tem ničesar ne ve, poziva neznanca, da se mu iavi, če ima toliko poguma.

Iz Hervest-Dorsten (Nemčija) nam pišejo: Umrlo je tu v kratkem času več članov Jugoslovenskega narodnega društva. Tako je preminil Andrej Očepek, star 71 let. Doma je bil iz St. Lamberta pri Litiji. V Nemčijo je prišel l. 1904. Zapušča ženo, dva sina in tri hčere. Dalje je umrl Jakob Skobe, star 77 let. Bil je najstarejši, kar nas je tu Slovencev. V Nemčijo je prišel l. 1898. Doma je bil iz St. Lamberta pri Litiji. Po dolgih letih težkega dela je bil zaslužil rento (pokojnino), da je bil na stara leta preskrbljen. Bil je zvest bralec »Domovine«. Kot tretja je umrla ga. Frančiška Kopačeva, rojena Zupančeva iz Zagorja. Bila je zvesta članica Jugoslovenskega narodnega ženskega društva in zelo priljubljena. Zapušča moža, enega sina in pet hčera. Rajnka je bila vneta bralka »Domovine«.

Kupuj domače blago!

Najdelavnejši ljudje žive v izpremenljivem podnebjju

Ni samo telesno, temveč tudi duševno življenje človeka v marsičem odvisno od podnebja, v katerem človek živi. So ljudje, ki so posebno občutljivi za vremenske izpremembe. Ameriški raziskovalec Huntington se je mnogo bavil z vplivom podnebja na človekovo telo. Huntington je na enem zemljevidu narisal kraje z zelo izpremenljivim podnebjem, na drugem zemljevidu pa kraje, kjer je človeštvo mnogo storilo na področju kulture in prosvete. Potem je oba zemljevida primerjal in ugotovil, da je storilo človeštvo mnogo večja dela tam, kjer je bilo podnebje zelo izpremenljivo.

Huntington razlaga ta zanimivi pojav tako, da vpliva izpremenljivo podnebje na človeka prav s svojimi izpremembami zelo vzpodbudno in da ga navaja k večji delavnosti. Preveč enolično, mirno podnebje, kakršno imajo v vročih tropskih krajih, pa človeku slabi moči in zbuja v njem brezbriznost. V Ameriki so to dognanje že temeljito izkoristili s tem, da so v tvornicah preizkušali, kdaj opravijo delavci in uslužbenci največ dela in kakšno vreme najbolj pospešuje delo. Po teh izkušnjah si ameriška podjetja prizadevajo ustvariti v svojih tvornicah umetno ugodno podnebje.

Moderna veda je ugotovila že dolgo vrsto zanimivih pojavov v zvezi z vremenom. Vsi vemo, da se poleti sredi velikega mesta nenadno vlije dež, med tem ko v predmestjih sploh ne dežuje. Tu gre za dež, ki ga je povzročilo mesto samo s toplimi zračnimi toki, dvigajočimi se nad razgretimi hišami, in pod vplivom tako zvanih zgoščevalnih denzacijskih jeder velikomestnega zraka, polnega prahu. Vprašanje prahu v mestih je sploh zelo važno za podnebje velikih mest. V Leipzigu so preučili ondodne razmere in ugotovili, da zlasti zeleni travniki in vrtni deli mest vplivajo kot najboljša pljuča. Zelo ozek zelen travnati pas vzame zraku že 60 odstotkov prahu. Zelo zanimiva je tudi znanstvena ugotovitev, da je največ prahu v zraku ponoči in ne podnevi. Podnevi potegnejo tople zračne struje s seboj prah in ga odnašajo višje, ponoči, ko toplota zraka pada, pa pada plast prahu bolj v zračne plasti nad mestom.

Listnica uredništva

Rožno — Rajhenburg. Žal ne vemo, kakšni brošnji mislite. Sporočite nam!

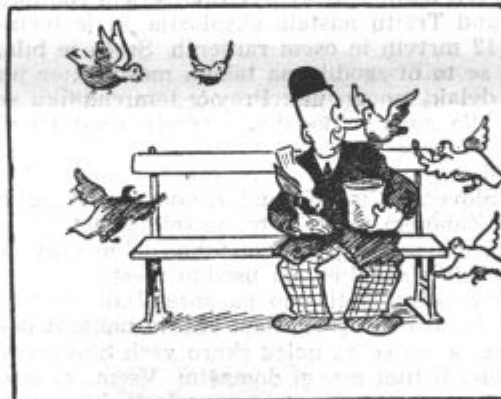
**MAL' POLOŽI DAR
DOMU NA OLTAR!**

Za smeh in kratek čas

Gospod Mahné gre ptice krmit v Tivoli

Kupil žito je Mahné, hitro krmit ptice gre.

Z vseh strani zdaj skup letijo, zrnja vse pač ne dobijo.

Prva ptica priletela, zrnje papcati začela.

Ko so zrnje mu pomlele, kljuvati so ga začele.

Ze se druge bližajo, lačne ptice so zelo.

Pred živalcami zbeži, da za njim se kar kadi.

Učitelj: »Kakšen čas je, ljubim?«
Mihec: »Izgubljen, gospod učitelj!«

DA GA BO HOTELA

Starejši gospod Neroda bi se rad oženil, pa gre k ženitovanjskemu posredovalcu. Če ima kaj primerne na zalogi

»Oženil bi se rad,« reče gospod Neroda posredovalcu. »Toda moja žena mora biti lepa, bogata, izobražena, mlada in pridna.«

»Vidite, prav nekaj takega imam na zalogi,« reče posredovalec. »Samo eno napako ima. Vsakega pol leta se je za nekaj časa loti nekaj kakor zmešanost.«

»No, nič ne de. Kar vzel bi jo,« je zadovoljen Neroda.

»Samo počakati boste morali.«

»Zakaj?«

»Da se je spet loti tista zmešanost, ker vas sicer, mislim, ne vzame...«

SLIKARSKI MODEL

Neki slikar išče s časopisnim oglasom moški model. Javi se Miha. Slikar ga vpraša: »Ali ste že kdaj sedeli za sliko?«

Miha: »Kva, gspu, za sliko? Ne, ne, pač za zavolo rinke z demantam...«

NESPORAZUM

Mlada žena toži zdravniku za ženske bolezni, da nima otrok.

»No,« meni zdravnik, »bom videl, kaj se da storiti.«

»Ne, ne, gospod doktor,« reče mlada dama vsa zbegana, »vsaj prvega otroka bi rada imela od svojega moža.«

ZIVLJENJSKE DOBE

Učitelj v šoli primerja življenjske dobe z časom dneva, mladost z jutrom, moško starost z opoldnevom in starčevsko starost z večerom.

»No, kam pa postavljate mene?« vpraša po razlagi učitelj učenca.

Pa vzdigne Joško oklevaje roko in reče: »Takole na četrto uro popoldne, gospod učitelj.«

VLJUDNOST

Trgovec spremi mlado, prijazno gospodično do vrat trgovine.

»Saj ni treba,« se brani gospodična. »Tudi sama bi našla do vrat.«

»Verjamem,« odvrne trgovec. »Toda, veste, v zadnjem času so pri nas precej pokradli.«

EPČKOV VZDIP

»Znam, kaj me zasleduje nesreca. Če ne znam računati, me tepe oče, če pa znam, me objemava učiteljica...«

PAMETNA SLUŽKINJA

»Marička,« reče gospodinja novi služkinji, »na mizi sta ostala še dva kosa torte, eden vaš in eden moj. Kam si ju dala?«

»Veste,« odgovori Marička, oba kosa sem nesla v kuhinjo, pa je vašega požrla mačka...«

Mož: »Kaj, ali boš do takrat zapravila že ves denar, ki ga imaš s seboj?«

PRED ZVERINJAKOM

Mihec: »Očka, ali pridejo tudi levi v nebesa?«

Oče: »Ne, sinko.«

Mihec: »Očka, ali pride teta Špela v nebesa?«

Oče: »Seveda pride.«

Mihec: »Kaj pa če lev požre teta Špelo?«

MOČ NAVADE

K natakarkju, ki ima dve hčeri, črno-lasko in svetlo-lasko, pride snubec: »Prosim za roko vaše hčere.«

Hčere: »Vpraša natakark, »Izvolite črno ali svetlo?«

TRD KRUH

Oče gre s sinkom po cesti. Kar zagledata cestarja, ki pridno tolče kamenje. Tedaj se obrne oče k sinu: »Tinček, pogledj, kako trd je kruh tega ubovega moža.«

»Kaj ni to kamenje, očka?« se začudi Tinček.

Marička: »Saj je pečena šele na eni strani.«

Profesor: »No, pa prinesite vsaj to stran.«

PRI ZOBOZDRAVNIKU

Bolnik: »Ali izdirate zobe brez bolečin?«
Zdravnik: »Ne vedno. Nedavno me je neki bolnik vgriznil v prst...«

V GLEDALIŠČU

Gospa: »Oj, kako so dolgočasni. Ze tretje dejanje igrajo, pa imajo še zmerom isto kuharico...«

PRI VEROUKU

»Kaj postane iz človeka, ki vedno misli le na telo, dušo pa pozabi?« vpraša v šoli katehet.

»Zredi se!« reče modri Pepček.

NESREČA

Fantek stoji na ulici in neusmiljeno joče. »Zakaj jokaš, dečko?« ga vpraša starejši gospod.

»Deset dinarjev sem izgubil,« odvrne deček.

»Na, tu imaš drugih deset.«

Dečko se ne premakne z mesta in še zmerom preliiva solze.

»Zakaj se še zmerom jočeš, fantek?«

»Zato, ker bi lahko imel zdaj dvajset dinarjev...«

PREMISLILA STA SE

Špela: »Torej se se omožila z Boltežarko.«

Spela: »Da, hotela sva postati prav za prav le dobra prijateljca, toda sva se potem premislila...«

OTROŠKI VZDIH

Jerica zavzdihne: »Nečesa pa le ne morem in ne morem razumeti Zakaj prinese štorlija otroke zmerom le ženskam?«

VLJUDNOST

Trgovec spremlja mlado, prijazno gospodično do vrat trgovine.

»Saj ni treba,« se brani gospodična. »Tudi sama bi našla do vrat.«

»Vztrajam,« odrne trgovec. »Toda, veste, v zadnjem času so pri nas precej pokradli.«

ZELENEC

Zelo mlad gospod: »Vi torej uživata zeleno hrano, milostljiva? Zelo zanimivo je to.«
Dama: »Da, le zeleno hrano. S tem pa še ni rečeno, da mi je tudi vsak zelenec všeč...«

STARI OČE

Tujec: »Kdo pa je onile stari mož?«

Nežica: »Naš stari očka.«

Tujec: »Koliko let pa že šteje?«

Nežica: »Ne vem, pri hiši ga imamo že dolgo časa...«

DVA POTEPUHA

Prvi: »Človek božji, kje si pa hodil tako dolgo? Celó večnost te nisem videl.«

Drugi: »Bil sem na dolgem potovanju.«

Prvi: »Ali nisi vložil priziva?«

KDO JE GOSPODAR

Tujec vstopi v stanovanje mladih zakoncev. Mlada se pravkar malo prepirata.

»Oprostite,« reče tujec v zadregi, »rad bi govoril z gospodarjem.«

»Prosim, izvolite sesti,« odgovori mladi zakonec, »pravkar obravnavava vprašanje, kdo je gospodar.«

MOŽ IN ŽENA

Žena se vrne s počitnic in mož jo vpraša, ali mu je bila zvesta.

»Kakor ti meni,« odgovori žena.

Mož malo pomisli in reče: »Nikoli več ne pojdeš na počitnice...«

SLOVNIŠKA NAPAKA

Zorica: »Mamica, veš, snoči je pa očka meni k sebi v posteljo vzel.«

»Mene,« popravi domača učiteljica.

Zorica: »To je bilo pa predsinočnim, gospodična.«

V GOSTILNI

Oče: »Natakarkarica, prinesite čašo malinovca in vrček piva.«

Sinko: »Ne, le prinesite pivo tudi za očeta!«

Kako je z letošnjo zimsko modo

Tako je, da nam je prinesla kar prevec za zimo: kratka krila. Vse gube so iz kril izginile in vse je zvončasto, oblike, krila kostumov in plašči. A pametna ženska ne bo noče a za to novostjo, ampak lepo se nada, je nosila nagubana krila. Kdo si pa tudi more za vsak letni čas modi na ljubo privoščiti novo obleko, posebno še v teh hudih časih. Nihče ne bo mislil, da nisi moderno oblečena, če nimaš zvončastega kriča.

Zaradi zanimivosti pa naj podamo tu nekaj vzorcev najnovejše zimske mode. Obleka se do pasu tesno pri ega životu in ima spredaj pod oprsem všitke; enako tudi na hrbtu. Je visoko zapeta do vratu in okrašena z majhnim čipkastim ovratnikom. Na levi strani je žepček, iz katerega visi živobarven robček, seveda v skladu z barvo obleke.

Obleke

Obleke so okrašene s sedlom, ki je na spodnji strani vse prevlečeno z vatelinom, da je videti izbočeno. Sedlo prirediš tako, da ga s tenkim blagom podložiš. Na tenki papir pa narišeš poljubno risbo v obliki listov, pripraviš papir na sedlo in liste na stroju prešiješ s svilo v barvi blaga, in sicer dvakrat pičlega pol centimetra narazen. Vatelin pa narežeš v dva centimetra široke trake, jih sesučesh v tenke okrogle trake in vdeneš v šivanko s širokim ušesom, kakor jo rabiš za vezenje z volno. Na koncu vsakega lista zarezesh v podlogo toliko, da moreš z iglo med blago in podlogo. Na drugem koncu lista spet zarezesh in potegneš z iglo vatelinški trakec ven. Enako napraviš z drugim listom in tako naprej. Na ta način prepleteš vse sedlo. Ni pa treba vatelina pri vsakem koncu lista odrezati, ampak prepletaj kar dalje. Najboljše je, da to poskusiš na krpici blaga, preden se lotiš tega dela, ki ni nič težavno. Samo moraš paziti, da pri zarezu v podlogo ne prerežeš tudi zgornjega blaga. Na ta način so zdaj okrašene obleke, bluze in plašči.

Obleka je v krilu zvončasta, pri zelo vitkih osebah celo v pasu ubrana, da je spodaj kolikor mogoče široka, tudi do 3 metre v premeru. Krilo je kratko, da komaj pokrije kolena.

Rokavi so po večini zgoraj bolj široki, ima jo po pet všitkov, in ramah pa so močno podloženi z vato. Tudi se na šiv rokava prišije še trd, dva in pol centimetra širok trak, da drži všitke rokava lepo pokoncu. Proti komolcu in zapestju se rokavi zožujejo in so okrašeni z gumbi iz istega blaga.

Kostumi

Kostumi za zimo niso prikladni, ker so prelahki. Za sport in izlete pa je kostum še vedno tudi pozimi moderen. Jopica je pač sportno krojena, z žepi in pasom, dobro podložena z vatelinom in iz debelega blaga, da je res topla. Za sportni kostum je najprikladnejše moško blago, da je tako tudi krilo toplo. Krilo kostuma je krojeno zvončasto, da pri hoji ne ovira.

I kostumu spada tudi topel pulover ali flanelasta, volnena bluza, ki jo lahko nosiš za krilom ali čez krilo. Zapeta je do vratu, opremljena s sedlom, pod sedlom malo nabrana, a v pasu tesno se prilagajoč. Pod sedlom ima našite žepke, majhen ovratnik, pod njim zavezano svetlo pentljo. Taka bluza je spredaj do pasu zapeta z drobnimi gumbi iz istega blaga. Če nosiš blužo čez krilo, imaš tudi pas iz istega blaga, rokavi pa so kakor pri obleki.

Plašči

Plašči so letos zelo moderni v rdeči barvi. Krojeni so zvončasto, do pasu tesno se prilagajoč životu, od kolkov niže pa razširjeni. Imajo velike žepe, so skoraj vsi brez pasu, le pri sportnem plašču je še v navadi pas. Reverji so široki in se plašč lahko zapenja tudi pod vratom. Zelo moderen je plašč z dvojno vrsto gumbov kakor moške suknje. V ramah je močno podložen z vato. Rokavi so enaki kakor pri obleki, samo malo širši, a v zapestju imajo našite gube. Če hočeš

plašč opremiti s kožuhovino, jo našij na ovratnik in reverje, lahko pa tudi na žepe. K plašču se poda tudi šal svetle žive barve, tesno zavezan pod vratom.

Klobuki

Glede klobukov pa je težavno dati dober nasvet. Samo toliko naj pripomnimo, da naj bo vsaka ženska zelo previdna pri izbiri. Naj gleda na klobuk, ki se bo res podal njenemu obrazu. Močnim debelim obrazom pristoja klobuk z visoko štulo, nikakor pa ne drobnemu, podolgovatemu in suhemu obrazu. A tudi majhni ženski se visok klobuk ne poda. Še vedno so v modi klobuki s širokimi kraji in bolj nizko štulo, okrašeni s peresi, trakovi ali zaponkami. Čimbolj je klobuk preprost, lepši je in se vsaki ženski dobro poda.

V modi so rdeče torbice, ki pa morajo biti v skladu z barvo plašča, klobuka in rokavice. Torej k rdeči torbici rdeči klobuk, rokavice in šal. Ne hodite preveč pisani, ker to izdaja, da nimate dobrega okusa. Ni za vsako žensko vse, kar je moderno.

Če hočeš biti priljubljena, se drži tehle nasvetov:

Če hočeš biti priljubljena pri sosedih in soloh pri ljudeh, tedaj si zapomni za vse življenje, da ne pripoveduješ dalje tistega, kar ti kdo zaupa. Tudi nevšečnosti iz lastne hiše ne pripoveduj okoli, ker vse to nikogar nič ne briga. Ne pritožuj se proti svoji služinčadi, če tudi se ti krivica godi.

Če te kje pričakujejo ali si kam povabljen, bodi točna in ne dai se zadržati od sosed zaradi nepomembnega čenčanja, ker te to ne opraviči pri onih, ki te pričakujejo.

Glej na delo drugih ljudi, ki s teboj žive, z istega stališča kakor na svoje delo. Ne ponižuj in ne omalovažuj dela drugih, ki morda niso tako sretni kakor ti.

Če ti kdo kaj pripoveduje, tedaj mu ne pokaži, kako težko čakaš. da boš tudi ti pričela pripovedovati. Obrzday svoje lice in jezik in počakaj, da prideš na vrsto.

Ne domišljaj si, da si zmerom in povsod dobro došla in da komaj čakajo na tebe. Cello domači, ki žive s teboj, si včasih zažele malo samote, zato ne bodi vsiljiva.

Bodi obzirna nasproti drugim ljudem, ki so morda utrujeni in počitka potrebni, ker morda ti nisi utrujena, ti pa jih mučiš s svojo prisotnostjo. Prav tako bodi obzirna s posli. Tudi posel ima pravico na odpočitek.

Zakleni v omaro reči, ki niso potrebne, da jih vsak vidi. S tem boš prihranila sebi in drugim mnogo neprijetnosti.

Ne izposojaj si gotovih predmetov od drugih ljudi, ki žive v tvoji sosesčini, samo zato, ker je tebi tako bolj priročno. Posebno si ne izposojaj knjig in obleke. Ne dovoli svojim otrokom, da nosijo obleko in perilo vse navzkriž. Oddeli obleko, perilo, čevlje in drugo tako, da dobi vsak svoje in ima potem vsak svoje reči v redu.

Ne zahtevaj, da ve vsa hiša za tvoje razpoloženje, skrbi in težave. Pomisli, kako težko ti bo, če te bo kdo na tvoje nevšečnosti, ko si ti nanje že pozabila, spet spomnil. Izpovej svoje težave, ki jih ne moreš več sama prenašati, res zanesljivi osebi, ki ne bo tega prenašala dalje in te opravljala. Če te težijo težkoče, ti bo res lažje, če se komu zaupaš. A bodi previdna v svojem zaupanju. Ne obljudi nikomur ničesar, kar je nemogoče ali težavno izpolniti. Kar obljudiš, moraš narediti.

Če se boš držala teh nasvetov, si boš prihranila dosti jeze in tvoji živci ne trpeli. Sama se boš prepričala na sebi, kako si postala mirna. Druzi ljudje te bodo pa spoštovali in te radi imeli.

Za kuhinjo

Gnjatni puding. Mešaj, da narase, pet dek sirovega masla in štiri rumenjake. Nato primešaj štiri žlice kisle smetane, štiri žlice naribanega bohinjaškega sira, tri žlice drobtin,

eno žemajo, ki si jo poprej v mleku namočila in dobro otisnila, malo soli in popra, in deset dek sesekljanega kuhane gnjati. Posodo za puding dobro pomaži z mastjo ali oljem, noter stresi pripravljeno zmes, posodo zapri in postavi v krop, kjer naj vre eno uro. Kuhani puding zvrni v toplo skledo in ga polij z omako. **Omaka:** šest dek sirovega masla, eno jajce, dva rumenjaka, štiri žlice kisle smetane, štiri žlice naribanega sira, črbro raztepi, postavi posodo na štedilnik in mešaje kuhaj v gosto omako. Omako zlij na puding in daj hitro na mizo.

Kislo zelje z jajci in krompirjem. Kislo zelje stresi na vročo mast in ga počasi duš. Po potrebi prilij žlico ali dve vode. Krompir skuhaj v oblicah, ga olup, zreži in prepraži na masti in čebuli. Ko je zelje mehko dušeno in tudi krompir gotov, pomaži primerno kozo z mastjo, na dno deni eno plast zelja, nato krompir, spet zelje in tako naprej. Na vrhu naj bo zelje. V četrt litra mleka stavi tri jajca, jih malo osoli in popopraj ter polij po zelju. Kozo postavi v pečico, da se hitro popeče in tudi jajca strdijo.

Juha z lečo. Četrť kile leče skuhaj prav mehko. Kuhano ocedi in pretlači skozi sito. V kozo napravi nepretemno prežganje, zalij z vodo, v kateri se je leča kuhala, prideni pretlačeno lečo, in če je juha pregosta, jo še malo zalij s krompom. Vre naj četrt ure. Eno ali dve hrenovki zreži na drobne kolobarčke, stresi jih v juho, osoli in malo popopraj. Ko enkrat prevre, je juha gotova. Zraven daš narezane in opečene žemlje.

Mlečni liker. Liter sirovega mleka vlij v primerno posodo dodaj pol litra špirta, pol kile kristalnega sladkorja (sipe), eno limono in pomarančo. (limono in pomarančo zreži na tenke ploščice) in eno palčico vanilije, ki jo tudi drobno zreži. Posodo dobro pokrij in naj pokrita stoji devet dni, le da moraš vsak dan medtem vse skupaj premešati. Deseti dan precedi najprej skozi gosto in čisto krpo, nato pa še skozi filtrirni papir (ki ga dobiš v lekarni a ni drag). Tako pripravljen liker je odličnega okusa in čist kakor kristal.

Jabolčne kroglice. Pol kile sladkorja skuhaj v nekaj žlicah vode, da postane čisto gost. Nato dodaj pol kile olupljenih in zribanih jabolč in kuhaj dalje, da se zgosti, kakor če kuhaš kutnjak sir. Ko so jabolka gosto kuhana, primešaj od ene limone in pomaranče sesekljano lupinico in pest sesekljanih orehov, mandeljnov ali lešnikov (lupinice od pomaranče in limone potresi malo s sladkorjem v prahu). Od te zmesi napravi drobne kroglice, jih zloži na desko vsaksebi in jih tako suši na deski 24 ur. Ne pečejo se nič. Drugi dan, ko so suhe, jih povaljaj v sladkorni sipi. Te kroglice se zelo dolgo drže.

Praktični nasveti

Kako je treba ravnati z obutvijo. Obuvalo, ki je postalo trdo, spet omeščamo, če ga zmočimo z mlačno vodo, nato ga denemo na kopta in usnje s krpami odrgnemo, da se posuši. Čevlje nadrgnemo nato večkrat s tehničnim ricinovim oljem; vmes pa se morajo vedno dobro posušiti. Na koncu jih namažemo s kremo. Čevlje je najboljšje shraniti v omaro, ki ni preveč tesno zaprta. Dobre čevlje, ki jih nosimo redkeje, moramo zavarovati, da se ne naberejo prahu. Premočene čevlje natrpamo z zmečkanim papirjem, ki vsrka vlago in ohrani čevljem obliko, to se pravi, usnjo prepreči, da se ne more krčiti. Rjave čevlje z madeži temeljito operemo s hladnim milnim lugom. Paziti pa moramo pri tem, da pride čim manj mokrote v notranjost čevlja. Lug odpravi umazanost in zaskorjeno kremo. Tople, suhe noge so posebno važne za zdravje. Iz starih klobukov izrežemo primerne klobučevinaste vložke za čevlje, ki drže nogo to-

VSEM BRALCEM IN BRALKAM »DOMOVINE« ZELIM SREČEN BOŽIČ IN PRAV-TAKO SREČNO NOVO LETO

MEDVEDEC TEREZIJA

SID (SREM)

LEKARNA KOZJAK

Japonski cesar sme vsako obleko le enkrat obleči

✓ gradu 40 vrat, kakor pravijo cesarjevi palači v Tokiu, prebiva 124. japonski cesar. Ljudje ga častijo ko boga in morajo hoditi mimo njega čisto tiho. Najmlajši cesarjev potomec je letos marca rojena princesa. Zdajšnja japonska cesarska rodbina vlada že 2598 let.

Japonci so dolgo trepetali zaradi prerokovanja, ki pravi, da bo vladarski dom, čigar ustanovitelj je zasedel prestol l. 660. pred Kristusom, izumrl s 124. vladarjem. Zdajšnji japonski cesar naj bi bil torej zadnji. Toda to prerokovanje, ki je navdajalo vse podložnike s hudimi skrbmi, se ni izpolnilo, čeprav se je že zdelo, da bo vladarski rod izumrl.

Dolgih devet let je čakala Japonska na prestolonaslednika. Cesarica je sicer rodila tri otroke, toda vse tri deklice, ki nimajo pravice do prestola. Šele l. 1933. so se zjasnili obrazi Japoncev in vsa Japonska je preživljala trenutke radosti. Dne 23. decembra l. 1933. se je namreč rodil prestolonaslednik Tsugu, ki bo 125. japonski cesar. Dve leti pozneje se je rodil še drugi možki naslednik in Japonska je bila rešena vseh skrbi glede prestolonasledstva.

Japonci svojega vladarja ne imenujejo z imenom in tudi izraza »mikado« ne rabijo. Cesarju pravijo »Njegova visokost« ali »Sin neba«. Japonski cesar zasede prestol med svečanimi obredi, med katerimi obvesti svoje podanike, da je zasedel prestol. Kronanja Japonci ne poznajo. Znak moči japonskega cesarja so zrcalo, samoveznica in meč.

Kako živi bogu podobni mož v svoji palači 40 vrat? Za stenami palače so krasni vrtovi,

jezero, igrišče in razsežni travniki. Cesarska palača je edinstveno poslopje na svetu. Cesar se mudi v nji samo pozimi. Poleti se preseli v svoj poletni grad. V palači 40 vrat priredi cesar vsako leto dve veliki svečanosti, na kateri je povabljenih najmanj 7000 gostov. Ena dvorna svečanost je v maju, druga pa v novembru, in ta je obenem praznik krizantem.

Sege in običaji, ki se jih mora držati japonski cesar, ga pa prav nič ne ovirajo v njegovem zasebnem življenju. Zdajšnji japonski cesar je izboren plavač in jahač. Najljubša njegova zabava sta fotografiranje in proučevanje morskih živali in rastlin. Cesar Hirohito vstane vsak dan ob šestih, da ima dovolj časa za izprehod na svojem priljubljenem belcu. Hirohito ne pije alkoholnih pijač in ne kadi. Ima svoj lasten avto kostanjeve barve. Na vsem Japonskem ni avtomobila enake barve. Pravico imeti avto kostanjeve barve si je pridržal cesar.

Omeniti je treba še nekatere posebnosti. Japonski cesar ne sme obleči dvakrat iste obleke. Svoje obleke daje dvornim uradnikom, ki visoko cenijo ta darila. Na vsem Japonskem ne najdete človeka, ki bi bil slišal svojega vladarja govoriti za radio. Nihče se ne upa cesarja fotografirati, kakor je to navada v drugih državah. Mikado ne sme biti preveč človek, ostati mora vedno vzvišen nad navadnimi zemljani in ohraniti na sebi pečat božanstva. Japonski cesar je sicer najbogatejši človek na svetu, saj mu pripada vsa država z vsem premoženjem, vendar pa se nikoli ne sme dotakniti denarja.

Tisočletja star okameneli gozd

Blizu Batuma v Kavkazu so odkrili okamenel gozd. V tem gozdu so rastline, ki so že davno izginile s površja zemlje. Gozd pokrivajo plasti ognjeniškega pepela, ki je omogočil, da nam je ostal ta gozd iz pradedne ohranjen. Zavoljo kremenčeve ki-

sline v pepelu so namreč pokopana drevesa v mnogih tisočletjih okamenela. Pri tem so se ohranila tako dobro, da imajo še vsa debla, veje in liste. Domnevajo, da bodo v okamenelem gozdu našli tudi ostanke predpotopnih živali.

Kosti sesalca, ki je živel pred 25 milijoni let

Ameriški naravoslovni muzej v New Yorku ima okostje orjaka sesavca, ki je živel po sodbi strokovnjakov pred 25.000.000 leti. Znanstveniki so mu dali ime bahuhiterim. Sestavila sta okostnjak iz najdenih kosti učenjaka dr. Granger in dr. Gregory. Kako težavno je bilo to delo, priča dejstvo, da sta morala pregledati in razvrstiti 200 kosti in jih zložiti tako, da je nastal cel okostnjak ogromne živali.

Orjaški sesavec velja za sorodnika nosoroga, toda roga ni nikoli imel. Živel je v Aziji v časih, ko je bila puščava Gobi še poraslo ozemlje z mnogimi gozdovi, jezeri in rekami.

Baluhiterim je bil takrat največja žival na svetu. Tehtal je približno toliko, kakor tehtata zdaj dva orjaška slona. telo so nosile noge, podobne slonovim, visoke pa tako, da je mogel med njimi stati dva metra visok človek. Žival ni imela roga, le iz čeljusti sta ji molela dva orjaška okla, s katerima je lomila šibkejše drevje. Ime baluhiterim izvira od imena indijske pokrajine, kjer so našli kosti tega orjaka. Vseh kosti ni bilo, toda učenjaki so jih umetno dopolnili. Tako so po dolgem prizadevanju sestavili okostnjak, ki je bil menda največji na svetu.

V starih časih so poznali le vodne, solnčne in peščene ure

Prvo ljudstvo, ki si je dan razdelilo v dobojene dele, so bili menda Asirci. O njih je znano iz zgodovine, da so uporabljali že ure na vodo. Bile so to kovinske posode, ki so jih polnili z vodo in je potem voda kapljala iz njih tako, da so morali vsako posodo v ene mnevnu šestkrat napolniti z novo vodo.

Vse vodne ure v Ninivah so polnili istočasno na znak paznika v nekem stolpu in

tropa izklicevalcev je posamezne dele dneve naznanjala po vsem mestu. Vodna ura je bila poleg solnčne ure, ki meri čas po dožini sence, mnogo stotletij edina merilka časa. V Aleksandriji so vodno uro izpopolnili s časovno razpredilnico in kazalcem. V starogrški dobi je bil Egipt velik trg za ure tedanjemu svetu. Svoje izdelke te vrste je Egipt prodajal po najvišjih cenah v vse dežele.

Ob zmagovalnem Pompejevem povratku v Rim l. 62. pred našim štetjem so kot najdragocenejši plen nosili v sprevedu vodno uro iz zakladnice pontijskega kralja. Ta velikanška posoda, ki so jo napolnili le enkrat na dan, je bila vsa iz zlata. Kazalci so ji bili obsuti z majhnimi rubini in vseh 24 dnevnih ur je bilo vdelenih s safiri. Naval radovednežev, ki so si hoteli v Rimu ogledati to posebnost, je bil tako velik, da jih je morala močna straža držati v spoštljivi razdalji.

Staroveške ure so bili v prvih stoletjih srednjega veka čisto pozabili, dokler ni bagdadski kalif Harun el Rašid Kariu Velikemu podaril dragoceno vodno uro. To tehnično čudo tedanjega časa je bilo iz bronu z vdelenim zlatom; imelo je kazalnik in je bilo. Ustrezno število krogel je padalo v kovinsko posodo in oznanjalo ure.

V istem času je menih Liutprand, ki je bil na novo odkril izdelovanje stekla, izdelal peščeno uro in Karel Veliki si je dal napraviti veliko uro te vrste, v kateri so bile ure dneva označene z rdečimi črtami. Vsakih 12 ur so to veliko uro obrnili.

Na Kitajskem, ki se ponaša s toliko stari izumi, pa je bil že dosti prej zvezdoslovec Hang sestavil uro, ki je kazala tudi mesece, dneve, tedne, tek sonca, meseca in petih premičnic in druge pojave na nebu. Te ure so se v srednjem veku počasi udomačile.

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šiframi ostanejo strogo tajni.

NATAKARICA

25letna, želi mesta v boljši gostilni, tudi na deželi, po novem letu. Ponudbe na oglasni oddelek »Domovine« pod šifro »Fotena natakarica«.

JABLUS-JABOLČNIK

Ako boste imeli pijače za domačo rabo pre malo ali pa je vaš sadjevec kisel, si pomagajte. Če naročite staro preizkušeno snov jablus, iz katere lahko napravite odlične jabolčnik ali hruškovec tudi brez navadnega sedjevca po navodilu dr. I. Vošnjaka. S poštnino stane 50 litrov 39,50, 100 litrov 69, 150 litrov 98, 300 litrov 182 din. Cene veljajo, dokler so še stare zaloge. Že čez tisoč pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtek.

ZA BUČNICE

cele in zluščene, zamenjam čisto bučno olje. Priporočam specerijo in železino, posebno peči in žganjarske kotle. Josip Jagodič, Celje, Gubčeva ul. 2.

KUPIM VEČJO KOLIČINO OKROGLEGA LESA

smrekovega, borovega in hojevega. Debelina od 12 cm naprej. Ponudbe na oglasni oddelek »Domovine« pod značko »Več lesa«.

SAMO

Din 98.—

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohišje s svetlečimi številkami in kazalcem. Din 98.—

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoča s sekundnim kazalcem. Din 185.—

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem. Din 260.—

Zahtevajte cenik, zastoj in poštnine prosto.

H. SUTTNER, Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v švic.

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

ROMAN

Dvome, ki so se mu zbudili, je hotel Branko takoj povedati svojemu gostitelju, toda ta, kakor bi bil uganil, kaj misli reči, je sam prišel z besedo na dan.

»Ne zaupate mu prav, kaj?« se je zasmel. »Nič se ne bojte! Li-King je sicer na zunaj videti kakor človek, ki ne zbuja zaupanja, toda v resnici je drugačen. Jaz ga poznam že dolga leta in vam to lahko potrdim. Kaj ne, Li-King?«

»Gospod to sam videti,« se je odrezal Japonec v polomljeni ruščini in se zvito zasmel. »Kam iti?« je pristavil.

»Kakšno barko imaš?« ga je vprašal Branko, kakor bi bil preslišal njegovo vprašanje.

»Li-King imeti džonka,* zelo, zelo velika džonka. Peljati lahko konec sveta.«

»Peljati naju boš v Britanski Indijo, v Kalkuto. Pripravi ladjo. Odpeljemo se še to noč. Popoldne se vrni, da se dogovorimo o uri odhoda in ceni. Velja?«

Japonec ni odgovoril. Samo priklonil se je globoko, kar se da in izginil po stopnicah.

Branko se je med tem lotil zelo kočljivega vprašanja. Preračunal je, da denar, ki ga ima s seboj, ne bo zadoščal za pot, zato se je moral pobrigati, da bo prodal kak drag kamen in tako prišel do denarja, ki ga bo potreboval. Hotel je to opraviti še tu, tem bolj, ker je bilo v Britanski Indiji, kjer na tujce zelo pazijo, sumljivo prodajati drage kamne. Prav gotovo bi ga prijeli in preiskali, in potem —

Zaupno se je obrnil na krčmarja.

»Vidim, da ste pošteni,« mu je rekel. »Vse vaše zasluge vam bogato poplačam.« Mislil je, da je dobro začel, toda z začudenjem je moral ugotoviti, da je cigan samo hladno odkimal.

»To niso bile usluge,« mu je mirno rekel, »to je bila moja dolžnost.« Dokler sta pri meni, sta mi dobrodošla gosta. Denarja pa od vaju ne vzamem niti kopejke.«

»Zakaj ne?« ga je začudeno vprašal Branko.

»Ker bi se s tem pregrešil proti naši zvezi,« je odvrnil krčmar. »Človek, ki je rešil katerega naših, lahko razpolaga z mojim premoženjem, sploh z vsem, kar imam.«

»Je že vse lepo... toda...«

»Nič ugovorov,« je odločno odvrnil krčmar. »Če imate še kake želje, mi jih samo povejte. Rad vam bom ustregel, če bo le v mojih močeh. Ali potrebujete denarja?«

»Denarja? Da in ne. Naj vam povem. Nekaj dragih kamnov imam in bi tega ali onega prodal. Hotel bi pa dobiti draguljarja, ki ne bo poskušal izrabiti moje denarne stiske in izsiliti dragulje za vsako ceno. Ali poznate katerega?«

»Ne bo vam težko pomagati,« je odvrnil krčmar. »Dve hiši odtod ima svojo trgovino star draguljar, ki je pošten od nog do glave. Čakajte, takoj ga pokličem!«

Pomignil je hlapcu in ta se je res kmalu vrnil z debelim mozičkom, ki se je urno približal po stopnicah.

Branko je zjutraj, ko je vstal, vzel iz mošnjička, ki ga je nosil privezanega okrog vratu, tri demante. Čeprav je izbral najmanjše, so bili vendar vsi večji od lešnika.

Pokazal je enega. Draguljar, ki je pri besedah »nekaj majhnih demantov« mislil, da bo res videl kako malenkost, je od presenečenja široko odprl usta in jih pozabil zapreti.

»To pravite, da so majhni kamni,« je rekel ves presenečen in vzel demant v roko. »Človek božji, vsak med njimi je veliko premoženje. O meni pravijo, da imam v zalogi samo izbrano kamenje, pa česa takega nimam.«

Obrnil ga je proti luči, da se je zasvetil v tisočerihih žarkih, ki so se lomili in se kresali kakor iskre.

»In kako štetniško je izbrušen,« je dodal, ko si ga je ogledoval. Kar utrgati ni mogel pogleda z njega. »In to naj bo majhen kamen,« je ponovil.

»In barva,« je še rekel. »Tako lepega še nisem videl, da vam po pravici povem. Ta rahla sinjina ga še bolj podraži. In ta kamen je na prodaj!«

»Branko je pokimal. »Koliko mi daste zanj?«

»Toliko denarja, da bi vam ga plačal, nimam,« je žalostno odkimal draguljar. »Sedemdeset tisoč jenov* je med brati vreden. Med brati, vam rečem. Če bi ga kdo iskal, bi dal zanj še več.«

»Sedemdeset tisoč jenov!« je vzkliknil Branko. Kar verjeti ni mogel, da je to mogoče. »Sedemdeset tisoč!« Da je demant dosti vreden, je vedel, da pa je vreden toliko, se mu še sanjalo ni.

Kakor v dremavici je še slišal draguljarjev glas, ki je nadaljeval:

»Silno rad bi ga kupil. Šestdeset tisočakov bi vam dal zanj, toda toliko denarja nimam v blagajni. Ali bi lahko nekaj dni počakali?«

»Kako dolgo?«

»En teden morda deset dni.«

»Ne, tako dolgo ne morem,« je Branko odkimal. »Odpotovati moram. Koliko denarja pa imate?«

»Komaj štirideset tisoč...«

»Štirideset tisoč? Naredila bova drugače. Za kamen bi dali šestdeset. Dam vam ga za pet in petdeset. Velja?«

»Velja,« je vzkliknil draguljar presenečeno. »Z vami se da trgovati. Samo zastran denarja je malo nerodno.«

»Naredila bova, da bo prav. Vi mi prinesite štirideset tisoč jenov. Za ostali znesek napišite dve zadolžnici. Eno na ime krčmarja, eno na ime mladega moža, ki je z nami.« Pokazal je mladega cigana. »Vsaka se bo glasila na sedem tisoč pet sto jenov. To vama bo za nagrado.« se je obrnil k njima.

»Ne smem vzeti denarja, se je prvi oglašil krčmar. »Od tebe ga ne smem vzeti.«

»Tudi jaz ne,« je kakor zvest odmev pristavil mladi cigan.

»Čakajta malo!« se je zasmel Branko. Kdo vama bo dal denar?«

»Vi!«

»Ne, dal vama ga bo draguljar, ki bo na vajini imeni napisal obveznici. Od njega ga bosta prejela, ne od mene.«

»Je že res, toda...«

»Od njega bosta prejela denar, ne od mene,« je trdovratno ponovil Branko. »Zame je stvar opravljena. Vajina vest bo čista...« je dodal in se nasmehnil.

Potem se je obrnil k draguljarju in mu naročil, naj prinese denar.

Pet minut nato je dragulj menjal lastnika, Branko se je oddahnil od misli, da je njegova listnica polna tisočakov.

Šestindvajseto poglavje

POSLEDNJI OPRAVKI

Zdaj, ko sta bila Branko in Mitja založena z denarjem, jima je ostalo samo še to, da dobita kakršne koli dokumente, ki bi jima olajšali pot proti domu. Krčmar, kjer sta stanovala, jima je nasvetoval, naj se obrneta na angleški konzulat. Pol ure nato sta že stala v čakalnici.

Konzul, prijazen mož, ju je takoj sprejel. Branko je v slabi angleščini povedal, da je begunec, ki bi se rad vrnil v domovino, in ga je prosil, naj mu pomaga s potnim listom, ki mu bo dovoljeval bivanje v Britanski Indiji. Pokazal mu je svoje vojaške dokumente, ki jih na vso srečo na dolgi poti ni izgubil. V kratkih besedah mu je povedal, da sta se

*Jen je japonska denarna enota.

pretokla skozi Sibirijo. Tedaj ga je konzul prekinil.

»In ta mladi mož, ki je z vami? Ali je bil tudi on vojni ujetnik?«

Branku je postalo vroče. Na to vprašanje ni pomislil. Toda hitro se je izmazal.

»Tudi,« je potrdil. Moj sluga je bil, toda ko so ga ujeli, so mu pobrali vse listine. Ali ne bi tudi zanj lahko kaj storili?«

Konzul je pritisnil na zvonec. Malo nato jima je prinesel tajnik dva potna lista.

Ta pot je bila torej srečno opravljena. Ostalo je le še eno — dogovor z lastnikom ladje, ki ju bo odpeljala odtod.

Stari Japonec je prišel že zgodaj popoldne. Hitro so se pogodili, da bo za vožnjo računala dva tisoč jenov. Branko mu je naročil, naj okoli polnoči pripravi ladjo in pride ponj.

Hotel se je posloviti od mladega cigana, ki ju je spremljal na zadnjem koncu poti, toda ta je uporno vztrajal, da ne odide, dokler ne bo videl, da sta v varnem zavetju ladje.

Popoldne sta se Mitja in Branko pripravila na pot. Ker se nista hotela kazati po mestu, je namestu njiju opravil vse nakupe cigan. Ko je legel večer na zemljo, sta bila pripravljena.

Zdaj, ko nista imela nobenega opravka več, se ju je lotila nestrpnost. Čakala sta trenutka, ko se ločita od te dežele, kjer sta prebila toliko žalostnih, pa tudi veselih ur, toda ta trenutek ni hotel priti. Leno so se pomikale ure. Nikakor ni hotelo biti polnoči. Branko je ves čas stal ob oknu in čakal, kdaj se od daleč skrivoma prikaže postava starega Japonca, toda ni ga hotelo biti.

Potem je prišel čas. Nekje v daljavi je bila ura in tisti trenutek so se odprla vrata v veži. Japonec je javil, da je vse pripravljeno. Pristrčen stik roke s krčmarjem in vzela jih je noč.

Mladi cigan je nekaj prtljage že podnevi odnesel na ladjo. Tako so imeli zdaj s seboj le nekaj malenkosti, da niso zbujaali pozornosti. Konje je Branko podaril ciganu. Po skritih ulicah jih je Japonec vodil proti pristanišču. Kmalu je ležalo pred njimi, tiho, pokojno. Nikjer ni bilo čuti glasu, ki bi bil motil tišino. Tudi razsvetljeno ni bilo na kraju, kamor so šli oni. Le v daljavi so se izmenoma prižigale in ugašale luči svetilnikov.

Čeprav ni bilo nikjer čutiti nevarnosti, je bilo Branku vendar tesno pri srcu. Kar verjeti ni mogel, da bi se mogel ta beg posrečiti na tako enostaven način. Nekaj mu je reklo, da se bo še nekaj zgodilo, preden jim bo Vladivostok izginil izpred oči.

Prišli so na pomol in Japonec je postal. »Počakajte malo, da grem naprej pogledat!«

Odšel je in se kmalu spet vrnil z vestjo, da je vse v redu. V temi so tipali naprej in se skrivali za kljuni neštetihih ladij, ki so se ob pomolu stiskale druga k drugi. Končno je Japonec obstal pred eno izmed njih.

»Evo moje barke,« jim je rekel.

Pristavil je lestev in prvi zlezal na krov. Za njim je šel Branko.

Z Mitjo sta nesla svoje stvari v trebuhi ladje in ko sta se vrnila, je Japonec s svojim mornarjem že razvijal jadra. Stopila sta na rob ladje in poklicala cigana.

»Zdaj sva na varnem,« mu je rekel Branko. »Zdaj greš lahko mirne duše k poglavarju in mu poveš, da sva odpotovala brez vsake nezgode. In pozdravi ga!«

Japonec je med tem že dvignil sidro. Ladja je bila pripravljena na odhod.

Branko je že hotel poslednjič vikniti v slovo, tedaj pa je nenadoma z grozo opazil, da so se iz teme v bližini izluščile neke sence.

»Stojte, policija!« je zavpil ukazovalen glas.

Cigan se je naglo obrnil in odskočil. Pobegniti bi bil, da ga ni tedaj eden izmed policistov pograbil za suknjič.

»Izgubljen je,« si je šepnil Branko. Vedel je, kako dela rdeča policija z jetniki. Po bliškovito je segel v žep za pasom in potegnil revolver.

V temi je videl obrise dveh ljudi, ki sta se ruvala. Pritisnil je na petelin in sprožil slepo v zrak. Pomeriti ni mogel, ker se je bal, da ne bi zadel nepravega. (Dalje)

* Džonka je japonska jadnica.

RADIO LJUBLJANA

od 24. do 31. decembra.

Nedelja, 24. decembra: 8: Jutnji pozdrav. — 8.15: Koncert tamburaškega septeta. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (ravnatelj Jože Jagodic). — 10: Koncert godalnega okteta (plošče). — 10.15: Samospevi Nade Udovč-Brejčeve, pri klavirju prof. Šivic. — 11: Kvintet pihal (flavta, oboa, klarinet, fagot, rog). — 11.45: Haydn: Godalni kvartet d-dur (Škrjančkov kvartet; plošče). — 12.05: Schubert: Nedo-končana simfonija v h-molu (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 17: Božične pesmi bo pel Julij Betetto (pri klavirju prof. Šivic). — 17.45: Ksaver Meško: Henrik, gobavi vitez (božični misterij v štirih slikah). — 19: Napovedi, poročila. — 19.05: Božično zvonjenje. — 19.15: V čaru svete noči (petje in glasba). — 20.40: Recitacije. — 20.50: Božične pesmi bo pel trnovski cerkveni zbor, vmes koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta. — 22: Božični nagovor (prof. Fran Koblar). — 22.10: Božične pesmi bo pel »Ljubljanski zvon« in igral Ljubljanski godalni kvartet. — 23.10: Božične čestitke iz raznih dežel (plošče). — 23.45: Pririkavanje (prenos). — 24: Prenos polnočnice iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. —

Ponedeljek, 25. decembra: 9: Jutnji pozdrav. — 9.05: Napovedi. — 9.10: Božični spomini (plošče). — 9.45: Verski govor (prior Valerian Učak). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11: Tamburaški orkester: Božične pesmi. — 11.45: Božične pesmi in skladbe (plošče). — 12.30: Beethoven: Klavirski koncert v Es-duru s spremljevanjem orkestra. — 13: Napovedi. — 13.02: Praznični koncert radijskega orkestra. — 14: Otroški božič (izvajali in peli bodo otroci). — 17: Božični napevi (radijski komorni zbor in radijski orkester). — 18: Massenet: Werther, II. dejanje (plošče). — 19: Napovedi. — 19.20: Nacionalna ura: Hrvatske božične pesmi (Antun Dobnič). — 19.40: Preludij in melodije (plošče). — 20: Charles Dickens: Božična pesem (za zvočno igro priredil Ivan Pengov). — 21.15: Koncert radijskega orkestra. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citaški trio »Vesna«.

Torek, 26. decembra: 9: Napovedi. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.45: Verski govor (prior Valerian Učak). — 10: Priljubljeni napevi (plošče). — 10.30: Trboveljski pevski jazz in Cimermanov kvartet. — 12: Orkestralni koncert (plošče). — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Narodne s spremljevanjem Kmečkega tria (pela bosta Svetozar Banovec in Vekoslav Janko). — 14: Vaški umetniki (plošče). — 17: Kmečka mladina in mesto (Ludovik Puš). — 17.30: Narodne s spremljevanjem radijskega orkestra (sodelovali bodo Poldka Zupanova, Poldka Rupnikova, Jarc Andrej, in Roman Petrovič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura. — 19.40: Objave. — 20: Vesel večer: Fantje na vasi, Jožek in Ježek in tercet Stritarjevih (s spremljevanjem harmonike) vmes plošče (plesna glasba). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Koncert radijskega orkestra. —

Sreda, 27. decembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Poročila, napovedi. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Iz čeških oper (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Šramel »Štirje fantje«. — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: Obisk v uredništvu dnevnika (reportaža). — 18.40: Delavec in izobrazba (Krista Hafnerjeva). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Vpliv poslednjih mednarodnih dogodkov na slovensko narodno gospodarstvo (Potočnik Drago). — 19.40: Objave. — 19.50: 30 let prve slovenske trgovske šole v Ljubljani (Stane Megušar). — 20: Violinski koncert: Uroš Prevorsek, pri klavirju dr. Švara. — 20.45: Pisana šara (plošče). — 21.15: Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta. — 22: Napovedi, poročila.

— 22.15: Za ples (plošče). —
Četrtek, 28. decembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Poročila, napovedi. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Vesel drobiž (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Operni trio. — 14: Poročila. — 18: Veseli godci. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolaric). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda. — 19.30: Objave. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Ob 150letnici slovenskega gledališča: 1. Anton Linhart in slovensko gledališče — govor (prof. Fran Koblar). — 2. Anton Linhart: Županova Micka, komedija. — 21: Reproduciran koncert simfonične glasbe. Mozart: Koncert za gosli in orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Dve harmoniki (Jurman Jože in Kotnik Alojzij).

Petek, 29. decembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Poročila, napovedi. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Iz slovenskih krajev (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Zenska ura: Delovni tabor visokošolk v Halozah (ga Ružičeva). — 18.20: Nikola Cvejič poje (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Beli sport v slovenskih planinah (Janez Gregorin). — 19.40: Objave. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Zborovske točke (plošče). — 20.30: Solistični koncert: violončelo (prof. Čenda Šedl bauer; pri klavirju prof. Šivic). — 21.15: Orglice in harmonika (France Petan in Stanko Avgust). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester. —

Sobota, 30. decembra: 7: Jutnji pozdrav. — 7.05: Poročila, napovedi. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Plošče. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plošče. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: a) dr. Magajna: Racko in Lija (bral bo avtor sam); b) Striček Matiček kramlja in

poje. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust bo igral radijski orkester. — 18.40: Slovenščina in naši izobraženci. (Lojze Uršič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nacionalna ura: Njegov in naša narodna duša (dr. Vladimir Dvornikovič). — 19.40: Objave. — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Pisan glasbeni večer (sodelovali bodo šramel »Škrjanček«, Štefka Korečanova sopran in Vilko Skok, citre), vmes plošče. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dober konec bo igral radijski orkester.

NAGLUŠNI!

Pred 2 ali 3 leti bi bil čudež, če bi mogli spet slišati. Sedaj morete doseči to z najmanjšim aparatom na svetu — s srebrnim Vibraphonom, aparatom lešnikove velikosti. Brez šic, brez baterije, brez toka, praktično NEVIDEN. Zahtevajte še danes brezplačne in neobvezne prospekte, zdravniška uverenja kakor tudi pogoje za

30-dnevno preizkušnjo
Kupon odrežite in pošljite še danes na:

Preizkusite ga
tudi Vi za
1 MESEC

50.000

Jih zdaj poslušaj
glasbo, radio,
gledališče
itd.

APARATI VIBRAPHON

(D p. 18. G.)

Zagreb, Tomislavov trg 17.

Pošljite mi brezplačne in neobvezne prospekte kakor tudi pogoje za

30-DNEVNO PREIZKUŠNJO

Ime

Naslov

APARATI VIBRAPHON

(D p. 18. G.)

Zagreb, Tomislavov trg 17

**Po Sloveniji gre glas:
»Domovina« je za nas**

LJUDSKA SAMOPOMOČ

zavarovalna zadruga z o. j. v Mariboru, Aleksandrova c. 47 v lastni palači

NAZNANJA SMRTNE SLUČAJE SVOJIH ČLANOV V MESECU

novembru 1939

LETONJA MARIJA, posestnica, Majski vrh;
NOVAK ADAM, starinar, Ptuj;
MERSNIK MARIJA, prevžitkarica, Sv. Janž p. Vuzenica;
NEUWIRTH ANTON, viničar, Grušova, Sv. Peter pri Mariboru;
BELIHAR JUSTINA, trgovka, Loke p. Trbovlje;
TURK ANTON, prevžitkar, Zlebe, Preska—Medvode;
FRAS ROZALJA, prevžitkarica, Meljski hrib, p. Maribor;
PRAPOTNIK MATEJ, trgovec, Ormož;
LUZAR FORTUNAT, ban. šol. nadzornik v pok. Ljubljana;
HRASTNIK MARIJA, prevžitkarica, Sv. Rupert nad Laškim;
KROPIČ MARTIN, strojnik, Celje;
GOLE JOZEFA, prevžitkarica, Maribor;
NIKOLA KONRAD, brivec, Ptuj;
KOZUH FRANC, zasebnik, Košaki pri Mariboru;
PORŠT MARIJA, posestnica, Bezena p. Ruše;
KOLLER FRANC, zasebnik, Maribor;
GORSIČ FRANC, vžitkar, Loperšice p. Ormož;
KRALJ MARIJA, zasebnica, Tržič;
SAVNIK MARIJA, vžitkarica, Črnc p. Brežice;
BROZOVIC ANA, zasebnica, Ljubljana;
SCHLICK FRANC, orožn. narednik, Slov. Bistrice;
MODER JOSIP, šolski ravnatelj v pok., Lipnica;
REJČ JOZEF, rudar v p., Retje p. Trbovlje;
KREFT ALOJZIJA, viničarka, Grabonoški vrh;
ŠTRUKELJ JERNEJ, vžitkar, St. Jošt, Smartno ob Dreti;

STOČEK ANA, vdova po tkalskem delovodju, Maribor, Krčevina;
VIDIČ IVAN, posestnik, Krčevina pri Ptuj;
KREPEK GENOVEFA, posestnica, Ptuj;
KELEMENIČ ALOJZIJA, pos. hči, Trgovišče p. Vel. Nedelja;
JEROVSEK JAKOB, čevljar, Dravograd;
KRANJC ANA, prevžitkarica, Vojnik;
VIDOVIČ STANISLAV, posestnik in kroj. mojster, Maribor;
PILIH JOZEF, svetilničar drž. žel. v pok., Maribor;
KOVAČIČ MARIJA, vžitkarica, Šibenek, Sv. Jurij ob j. žel.;
MUŠKA KARL, mestni stražnik v pok. Novo mesto;
STREHAR KAROLINA, vdova po sod. kanclistu šmarje;
GREIFONER MIHAEL, posestnik, Sp. Duplek;
CREMOŠNIK JOSIPINA, soproga zdravnika, Gornja Radgona;
VRECKO MATIJA, prevžitkar, Golobinjek, p. Sv. Vid pri Planini;
SLEMENSEK MARIJA, vdova po učitelju, Podčetrtek;
AMBROŽ HELENA, prevžitkarica, Začret, p. Vojnik;
SCHIDLÓ GUIDO, vodja tiskarne v pok., Maribor;
HRASTNIK MATIJA, prevžitkar, Gor. Duplek
VIKOLINSKI ROZALJA, vdova po strojevodju, Maribor;
MERCER IVANA, vdova po davčnem uradniku, Ljubljana;
KOROŠEC ANTON, hlapec, Sp. Nova vas, p. Sl. Bistrice.

Po vseh umrlih članih se je izplačala pripadajoča pogrebna v skupnem znesku

din 355.308

Članom, ki so pristopili po 1. novembru 1933, se izplača polna podpora — brez odbitka! — Kdor še ni član »Ljudske samopomoči«, naj zahteva brezplačno in brezobvezno pristopno izjavo!

ZADRUŽNO NACELSTVO.

Olašujte v »Domovini«

CEPLJENO TRSJE

sadno drevje, divjake, nudi Ziher Franjo, Zamušani, p. Sv. Marjeta, Moškanjci. Zahtevajte cenik!

VAŽNO ZA PRAŠICEREJO!

Vsakemu, ki redi prašiče, pošljem brezplačno zavitek in navodilo »Mastelin«, ki je zakonito zavarovan franco vašo pošto. Samo z enim poizkusom se boste prepričali, da dosežete pri polaganju »Mastelina« velik uspeh. Pišite na naslov Ivan Mastelin, D. A. S. - Marburg.

NOV REDILEN RPAŠEK

»REDIN« za prašiče — vsak kmetovalec si lahko hitro in z majhnimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav.

6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pism. Prodaja drogerija KANC, Ljubljana, židovska ul.

MOSTOVA ESENCA »MOSTIN«

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z majhnimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—.

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo etiketo in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34.

NAJLEPŠE BOŽIČNO DARILO

so lepe in zanimive knjige, ki bodo prijetno skrajšale dolgočasne zimske dneve.

Doslej smo izdali tele:

RAVLJEN:

Zgodbe brez groze

KLABUND:

Pjotr - Rasputin

RAVLJEN:

Črna vojna

THOMPSON:

Sivko

MAJERJEVA:

Rudarska balada

Naše cene potrjujejo, da so knjige založbe »CESTE« v resnici

najcenejše slovenske knjige

kljub temu pa so vsebinsko odlične, zelo okusno pa so tudi opremljene

BROŠIRANA KNJIGA STANE 10 DIN
VEZANA KNJIGA STANE 15 DIN

Priljubljenih knjigah računamo za omot in poštino samo 1 din, pri vezanih v celo platno pa 1.50 din.

ZALOŽBA »CESTA«

LJUBLJANA — KNAFLJEVA UL. 5

Brati se navadite

pa vam bo vsak prosti čas, ki ga boste preživeli ob knjigi, v srečo, izobrazbo in zabavo. Poleg telesnega odpočitka si boste okrepili tudi duha ter si širili obzorje na najprijetnejši način.

Omogočamo vsem neimovitim slojem nabavo najbolj zanimivih knjig

s tako globokim znižanjem cen, da si jih bo mogel vsakdo nabaviti čim več. Opozarjamo pa, da veljajo znižane cene samo za Miklavžev in božični nakup. Od 1. januarja dalje pa bodo veljale zopet običajne prodajne cene.

Na razpolago so naslednje knjige:

1. Veridicus:

Pater Kajetan

roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih. 187 str.

2. James Oliver Corwood:

Onkraj pragozda

Roman. 129 str.

3. Gustave le Rouge:

Misterija

Roman. 177 str.

4. Oevre Richter Frich:

Rdeča megla

Roman. 108 str.

5. Rene ia Bruyere:

Hektorjev meč

Roman. 80 str.

6. J. O. Corwood:

Lov za ženo

Roman. 194 str.

7. E. G. Seliger — Brat:

Ugrabljeni milijoni

Roman ameriškega Jugoslavena. 291 str.

8. Phillips Oppenheim:

Milijonar brez denarja

Roman. 92 str.

9. Zane Grey:

Železna cesta

Roman. 219 str.

10. Stanley Weyman:

Rdeča kokarda

Roman iz velike revolucije. 288 str.

11. Sinclair — Gluck:

Zlati panter

Roman.

12. Marcel Proust:

Seržant Diavolo

Roman. 344 str.

13. Emerson Hough:

Možje

Roman. 210 str.

14. Donald Keyhoe:

Gusar v oblakih

Letalski roman. 130 str.

15. Artur Bernede:

Belfegor

Pustolovski roman.

16. Staroslav:

Gostilne v stari Ljubljani

17. Melik:

Do Bitolja in Ohrida

GLOBOKO ZNIZANE CENE SO NASLEDNJE:

Posamezna broširana knjiga
din 10.—

Skupina 5 knjig po poljubni izbiri
din 30.—

Skupina 10 knjig po poljubni izbiri
din 50.—

Upravništvu »JUTRA« v Ljubljani

Podpisani naročam sledeče knjige:
(navedite samo številke knjig)

Vam obenem nakažem po poštni položnici, na poštni ček, račun v Ljubljani, št. 17749. Knjige pošljite na naslov: